

Republika Srbija
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva
i vodoprivrede
Nemanjina 22-26, 11000 Beograd

PROJEKAT INTEGRISANOG RAZVOJA KORIDORA SAVE I DRINE (SDIP)

PLAN UPRAVLJANJA ŽIVOTNOM SREDINOM I SOCIJALNIM PITANJIMA

za

Projekat sanacije leve obale reke Save kod mesta Jarak
rkm 121+277 do rkm 123+350 (L = 2.073 km)

BEOGRAD, januar 2022.

Sadržaj:

UVOD	4
1. PROJEKAT INTEGRISANOG RAZVOJA KORIDORA SAVE I DRINE - OPIS	5
1.1. Pozadina	5
1.2. Opis projekta Jarak	5
1.3. Prikaz postojećeg stanja utvrđen tokom pregleda deonice	8
1.3.1. Kratak osvrt na nizvodnu izvedenu deonicu	14
1.3.2. Kvalitet vayduha i vode	15
1.3.3. Stanovništvo	16
1.3.4. Zona radova i njen položaj u odnosu na zaštićena prirodna i kulturna područja	16
1.3.5. Osetljivi receptori koji okružuju deo projekta	17
1.3.6. Karakterizacija delova reke Save na osnovu strukture riblje zajednice	17
1.3.7. Podaci o sedimentu	18
1.3.8. Klima	18
1.4. Opis građevinskih radova podprojekta i usvojenih tehničkih rešenja	18
1.5. Otkup zemljišta i Akcioni plan raseljavanja RAP	22
2. PRAVNI I INSTITUCIONALNI OKVIR.....	23
2.1. Relevantne institucije	23
2.2. Postupak procene uticaja na životnu sredinu u Republici Srbiji	23
3. POTENCIJALNI UTICAJI NA ŽIVOTNU SREDINU I SOCIJALNA PITANJA	24
3.1. Potencijalni uticaji projekta Jarak na životnu sredinu i društveno okruženje	25
3.2. Drugi pozitivni uticaji projekta SDIP	25
3.2.1. Jačanje kapaciteta i obuka	26
3.3. Potencijalni negativni uticaji i preporučene mere ublažavanja	26
3.4. Potencijalni uticaji na vode / močvare	28
3.5. Razmatranja rizika od prenošenja bolesti COVID-19:	28
4. MERE ZA UBLAŽAVANJE UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU.....	29
4.1. Procene troškova	29
4.2. Mere za ublažavanje uticaja	29
4.2.1. Opšte	29
4.2.2. Uticaji na životnu sredinu i socijalna pitanja i odgovarajuće mere ublažavanja	29
4.3. Plan ublažavanja za SDIP pod-projekat JARAK	32
5. AKTIVNOSTI PRAĆENJA ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE I SOCIJALNIH PITANJA	43
5.1. Plan praćenja SDIP pod-projekta JARAK	44
6. ODGOVORNOSTI U UPRAVLJANJU ZAŠTITOM ŽIVOTNE SREDINE I SOCIJALnim PITANJIMA	49
6.1. Ekološki odgovorne odredbe ugovora za izvođenje građevinskih radova	49
7. IMPLEMENTACIONI ARANŽMAN	50
8. PRAĆENJE I IZVEŠTAVANJE	50
8.1. Praćenje projekta SDIP	50
8.2. Planovi praćenja zaštite životne sredine	50
8.3. Izveštavanje	50
8.3.1. Izvođač radova Jedinici za implementaciju projekta (JUP)	50
8.3.2. Konsultant zadužen za poslove nadzora Jedinici za implementaciju projekta	51

8.3.3. JUP prema MPŠV, SB, polugodišnji izveštaj o stanju životne sredine i socijalnim pitanjima51

9. JAVNA RASPRAVA I STAVLJANJE ESMP-A NA JAVNI UVID	51
10. REFERENCE	51

ANEKS 1: RELEVANTNA NACIONALNA ZAKONSKA REGULATIVA OD JANUARA 2022.....	53
ANEKS 2: USLOVI DOBIJENI OD RELEVANTNIH INSTITUCIJA.....	56
ANNEX 3 ODOBRENJA ZA GRADNJU	63
ANEKS 4 UKLJUČIVANJE ZAINTERESOVANIH STRANA.....	68
ANEKS 4: IZVEŠTAJ O JAVNOM OBJAVLJIVANJU I JAVNIM KONSULTACIJAMA	73
ANEKS 5: IZVOD IZ UREDBE O EKOLOŠKOJ MREŽI.....	75
ANEKS 7: UZIMANJE U OBZIR COVID-19 U PROJEKTIMA GRAĐEVINSKIH RADOVA.....	77

Skraćenice

DWM	Republička direkcija za vode
EHS	Zdravlje, bezbednost i životna sredina
EIA	Procena uticaja na životnu sredinu
ESMP	Plan upravljanja životnom sredinom i socijalnim pitanjima
ESMF	Okvirni dokument upravljanja životnom sredinom i socijalnim pitanjima
ESS	Ekološki i socijalni standardi
ESSS	Stručnjak za zaštitu životne sredine i socijalna pitanja
SDIP	Projekat integrisanog razvoja koridora Save i Drine
GEMM	Opšte mere ublažavanja uticaja na životnu sredinu
IFC	Međunarodna finansijska korporacija
MPŠV	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede
MGSI	Ministarstvo građevine, saobraćaja i infrastrukture
MZŽS	Ministarstvo zaštite životne sredine
ZZPS	Zavod za zaštitu prirode
ZZSK	Zavod za zaštitu spomenika kulture
ISRBC	Međunarodna komisija za sliv reke Save
JUP	Jedinica za upravljanje projektom
LZP	Lični zaštitni pribor i oprema
PSC	Konsultant na projektu zadužen za poslove nadzora
JVP	Javno vodoprivredno preduzeće
RDNEIA	Zahtev za odlučivanje o potrebi procene uticaja
RS	Republika Srbija
SSIP	Plan sprovođenja za specifično gradilište
SB	Svetska banka

UVOD

Jedno od glavnih odlika regiona zapadnog Balkana jeste sliv reke Save, jednog od najvećih prekograničnih slivova u Evropi. Po površini i broju stanovnika pokriva preko trećine zapadnog Balkana i povezuje pet od osam država zapadnog Balkana (Sloveniju, Hrvatsku, BiH, Srbiju i Crnu Goru). Drina je najveća pritoka reke Save i njen sliv prihvata vodu sa preko 20.000 km² planinskog područja. Privreda i poslovi u regionu u velikoj mjeri zavise od ovih zajedničkih vodnih resursa i to za prevoz robe, proizvodnju energije, proizvodnju hrane i održavanje biološke raznolikosti, kao i pružanje slobodnih aktivnosti i aktivnosti vezane za eko-turizam.

Ovaj dokument predstavlja Plan upravljanja životnom sredinom i socijalnim pitanjima (ESMP), koji je pripremljen kako bi se obezbedilo da se predloženi Projekat integrisanog razvoja koridora Save i Drine (SDIP) sprovodi u skladu sa ekološkim i socijalnim standardima Svetske banke (ESS) i lokalnim zakonodavstvo vezano za zaštitu životne sredine i socijalnu zaštitu. ESMP je pripremljen na osnovu procedura navedenih u Okviru upravljanja životnom sredinom i društvo (ESMF) pripremljenom za SDIP projekt. Glavna svrha ovog ESMP-a jeste da posluži kao dragoceno sredstvo za prepoznavanje mogućih ključnih uticaja na životnu sredinu i socijalna pitanja koja će proizći iz projekta i predlaganje mera ublažavanja radi otklanjanja najznačajnijih uticaja. ESMP takođe navodi odgovornosti različitih strana koje su uključene u sprovođenje projekta. Iako je Svetska banka prema svom ESF klasifikovala celokupni SDIP projekt kao visokorizičan, predloženi pod-projekat je klasifikovan kao Umeren. Radovi predviđeni tehničkom dokumentacijom obuhvataju rutinske aktivnosti iskopavanja, sa ograničenim uticajima, i zahtevaju veoma mali otkup privatnog zemljišta bez fizičkog raseljavanja niti uticaja na aktivnosti kojima stanovništvo obezbeđuje sredstva za život. Mere ublažavanja, i ekološke i društvene, daće adekvatan odgovor na identifikovane uticaje, ostavljajući preostale uticaje na skoro zanemarljivom nivou.

Ekološki i socijalni standardi koji su relevantni za projekat Jarak:

	E & S Standard	Relevantnost
ESS1	Procena i upravljanje rizicima i uticajima po životnu sredinu i socijalna pitanja	Relevantan
ESS2	Uslovi u oblasti rada	Relevantan
ESS3	Efikasnost resursa i prevencija i upravljanje zagađenjem	Relevantan
ESS4	Zdravlje i bezbednost zajednice	Relevantan
ESS5	Otkup zemljišta, ograničenja vezana za korišćenje zemljišta i nevoljno raseljavanje	Relevantan
ESS6	Očuvanje biodiverziteta i održivo upravljanje prirodnim resursima	Relevantan
ESS7	Autohtonu stanovništvo/tradicionalne istorijski vulnerabilne lokalne zajednice Podsaharske Afrike	Nije relevantan
ESS8	Kulturno nasleđe	Relevantan
ESS9	Finansijski posrednici	Nije relevantan
ESS10	Uključivanje nosilaca interesa i objavljivanje informacija	Relevantan
OP 7.50	Projekti na međunarodnim vodnim putevima	Relevantan

1. PROJEKAT INTEGRISANOG RAZVOJA KORIDORA SAVE I DRINE - OPIS

1.1. Pozadina

Sava i Drina imaju tendenciju ka sušnim periodima ali i razarajućim poplavama - što se poslednji put dogodilo tokom 2010. i 2014. Poplava reke Save 2014. godine - najveća poplava veka - imala je za posledicu 79 žrtava i štetu od 1,5 milijardi evra u Srbiji (4,7% BDP-a), 2 milijardi eura u Bosni i Hercegovini (15% BDP-a) i 300 miliona eura u Hrvatskoj (0,5% BDP-a). Drina je tokom 2010. godine izazvala velike poplave - delom zbog prolivanja rezervoara hidroelektrana - i dostigla svoj najviši nivo u poslednjih 100 godina. Bujne poplave uništile su kuće, mostove i delove puteva, dok je porast vodostaja rezultirao poplavom i urbanih i ruralnih područja.

Glavni fokus Projekta integrisanog razvoja koridora Save i Drine (Faza 1 Programa) jeste poboljšanje zaštite od poplava i prekogranično upravljanje vodnim resursima u odabranim slivovima koridora Save i Drine, sa višim ciljem da se unapredi regionalna privredna integracija i ostvari veći rast kroz poboljšanu zaštitu od poplava, plovnost vodnih puteva i povezanost teretnog transporta, kao i prekogranično upravljanje vodama duž koridora Save i Drine.

Ovim projektom biće realizovani pod-projekti sa visokim nivoom spremnosti za sprovođenje i relevantnošću za programske ciljeve, uz pripremu izvođačkog projekta i tenderske dokumentacije koji bi se odnosili na Crnu Goru, BiH (Brčko distrikt) i Srbiju, uz istovremenu pripremu pod-projekata koji će se sprovoditi tokom druge faze Regionalnog programa. Program je organizovan kroz sledeće četiri komponente:

Komponenta 1: Integrisano upravljanje i razvoj koridora reke Save

Komponenta 2: Integrisano upravljanje i razvoj koridora reke Drine

Komponenta 3: Priprema i upravljanje projektima

Komponenta 4: Regionalne aktivnosti

1.2. Opis projekta Jarak

Zaštita od poplava područja naselja Jarak obuhvata sanaciju leve obale reke Save kod sela Jarak i Hrtkovci, opštine Sremska Mitrovica i Ruma, u ukupnoj dužini od 2.073 km, počevši od rkm 121+277 do kraja stacioniranja rkm 123+350.

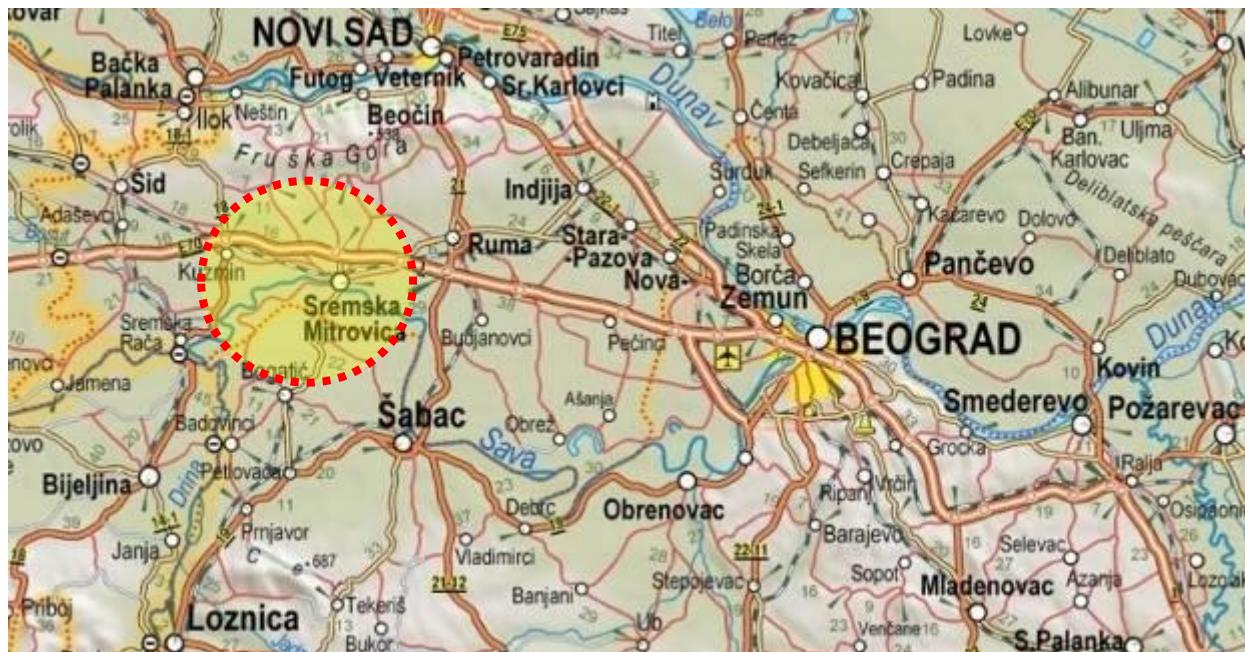
Leva obala Save od Hrtkovaca do Jarka, na potezu od oko 3,5 kilometra, nalazi se u konkavnoj krivini. Vremenom je Sava erodirala obalu, a reka se pomerila ka njenoj levoj obali. Na ovoj deonici od rkm 120+347 do rkm 123+350, odbranu od poplava činila je visoka rečna obala koja je štitila naselja Hrtkovci i Jarak i obradivo poljoprivredno zemljište u zaleđu

Tokom vremena Sava je erodirala visoku obalu reke, posebno u periodima visokog vodostaja kada su erozivni procesi jači i kada se obala reke neprestano urušava, a celokupno korito se kreće ka levoj obali i poljoprivrednim površinama u blizini sela Jarak.

Prilikom odbrane od poplava 2014. godine došlo je do prelivanja visoke obale, pa se morala graditi druga odbrambena linija od Hrtkovaca do Jarka. Nakon prolaska popla.vnog talasa urađena je tehnička dokumentacija, a u toku 2017 / 2018 godine izgrađen je nasip koji štiti područje od visokih voda reke Save. Nasip se proteže paralelno obali reke od rkm 120+347 do rkm 123+350 .

Na prethodnoj deonici, odnosno na potezu Save od rkm 120+347 do rkm 121+277 u zoni Hrtkovaca, već su završeni radovi na stabilizaciji obale reke. Na preostalom delu leve obale Save u zoni jarka od rkm 121+277 do rkm 123+350.. potrebno je zaštititi obalu reke kako bi se zaustavili procesi erozije, stabilizovala obala reke i izgradila odbrambena linija za održavanje njene funkcionalne bezbednosti.

Projektom se određuju tehnička rešenja i potrebni radovi na sanaciji leve obale reke Save od rkm 121 +277 do rkm 123+350 da bi se sprečilo dalje rušenje leve obale usled strujanja rečnog toka u krivini i slabe otpornosti leve obale.

Slika 1: Lokacija projekta, oblast sela Jarak, reka Sava

Predmetna deonica je duga 2023 m, lošeg je sastava zemljišta i izložena je toku reke Save. Sve to izaziva stalno urušavanje rečne obale i pomeranje leve obale prema naselju, obradivim i šumskim površinama. Sam proces erozije utiče i na obalu reke i na korito reke.

Cilj projekta je sanacija leve obale reke Save u zoni naselja Jarak, od rkm 121+277 do rkm 123+350, u cilju zaustavljanja erozionih procesa, stabilizacije obale i izgradnje odbrane. linija za održavanje njene funkcionalne sigurnosti.

Projekat je već završen i građevinska dozvola je dobijena 18. decembra 2021. od Grada Sremska Mitrovica i 01. novembra 2021. od Grada Rume (Aneks 3).

Slika 1: Lokacija projekta, selo Jarak i reka Sava

Slika 2: Projektna mikro lokacija, Jarak

Pored neospornih hidrauličkih i hidrotehničkih prednosti, uređenje leve obale reke Save u velikoj meri će unaprediti kvalitet života lokalne zajednice. Projekat će omogućiti stvaranje prijatnog ambijenta na mestu trenutno erodirane obale reke i poboljšaće opštu higijenu na deonici projekta.

Predložene aktivnosti podprojekta obezbediće sanaciju leve obale Save od rkm 121 + 277 do rkm 123 + 350 kod Jarka, kako bi se sanirala šteta na obali i trajno zaustavio proces erozije obale i korita reke na predmetnoj deonici.

1.3. Prikaz postojećeg stanja utvrđen tokom pregleda deonice

Reka Sava je međunarodni plovni put. Za rečne čamce, Sava je plovna od Siska (km 583) do Beograda (km 0,00). Ukupna dužina reke Save kroz Srbiju je 210 km.

Slika 3: Reka Sava u Srbiji i lokacija podprojekta (crvena tačka)

Čitav ambijent oko Save je promenljiv od slavonske i sremske ravnice do rečnih klisura u Sloveniji. Obala Save je bogata istorijskim nasleđem, civilizacijama i kulturama koje su nastale i ostavile brojne tragove.

Neka od tih manjih mesta kojima teče reka Sava su naselja Jarak i Hrtkovci. Jarak je naselje u opštini Sremska Mitrovica u Sremskom okrugu Republike Srbije, dok su Hrtkovci naselje u opštini Ruma. Prema popisu iz 2011. godine, u Jarku živi 2039 stanovnika. Seosko područje između dva naselja, koje preseca asfaltni put i čini zapadnu granicu, zauzima površinu od oko 122 ha. Ovo područje se sastoji od poljoprivrednih i šumskih površina (šuma Dobreč južno od Jarka). Kroz Jarak protiče kanal Jarčina i uliva se u reku Savu.

Slika 4: Sava na lokaciji podprojekta kod mesta Jarak

Vremenom je reka erodirala visoku obalu. Prilikom prolaska velikih voda intenziviraju se procesi erozije, dolazi do sufozije, obala se urušava i tok reke se pomera na levu obalu. Uz obalu reke prostiru se oranice, naselje Jarak, šuma Dobreč, R.T.C. „Luka Leget“ AD i šljunkara.

Slika 5: Obala reke Save kod naselja Jarak

Deonica obuhvaćena projektom je dugačka 2073 m, ima slab kvalitet tla i izložena je stalnom uticaju reke Save. Navedene karakteristike uzrokuju kontinuirano uništavanje obale reke i kretanje leve strane reke prema selu Jarak i susednim poljoprivrednim površinama. Proces erozije utiče na obalu reke i na korito. Razaranje leve obale reke Save dovelo je do njenog približavanja lokalnom pristupnom putu. Na početku deonice obala reke je gotovo vertikalna ili sa strmim kosinama, dok bliže kraju deonice kosine imaju blaži pad. Stabilnost kosina uz reku je neprestano ugrožena, a proces erozije je neprekidan. Duž reke na nekim manje strmmim padinama prisutna je i kratka i niska vegetacija.

Usled erozije leva obala Save je uništena, a korito se pomerilo prema levoj obali u blizini poljoprivrednog zemljišta i sela Jarak. (Slike 7, 13 and 15)

Radovi na zaštiti od poplava na prethodnim deonicama, finansiran iz državnog budžeta, već su izvedeni od ušća Vranskog kanala u reku Savu na rkm 120+347 do početka deonice predmetnog podprojekta na rkm 121+277).

Projektni deo je nenaseljen. Najbliži pripadajući stambeni objekat nalazi se van projektnog područja na stacionaži rkm 120+867. Objekat se nalazi na samo 20 metara od erodirane obale reke Save i poljoprivredno zemljište u njegovoj blizini postepeno se uništava kontinuiranom erozijom obale reke. Karakteristike okolnog zemljišta su tipične za ravnice. Postoji blagi nagib u pravcu sever - jug. Geološki posmatrano, deonica je definisana kao rečna terasa sa šljunkom i peskom, facije sa peskom, glinom i lesnim sedimentima.

Vodotoci prisutni na deonici projekta su reka Sava, kanal Jarčina i Vranjski kanal. Lokacija projekta je na aluvijalnoj terasi reke Save i poseduje tipične, za aluvijalne terase, hidrološke karakteristike. Nivoi podzemnih voda su visoki. Maksimalni vodostaji reka se primećuju u proleće (april – maj) i u jesen (novembar – decembar), dok se minimalni vodostaji reke beleže leti (jul – avgust) i zimi (januar – februar). Prosečan godišnji protok reke je 1561 m³/s.

Slika 6: Postojeće stanje leve obale reke Save na lokaciji projekta

Atarski potez između Jarka i Hrtkovca je tipično ravničarsko područje i međusobno je povezano magistralnim asfaltnim putem.

Atar između Jarka i Hrtkovca leži na sremskoj lesnoj terasi. Visine lesne terase blago opadaju od severa prema jugu, od 81 do 78mnm. Površina terase je blago zatalasana i na njoj se mogu uočiti stare depresije. Pored naselja Jarak protiče reka Sava, koja je zapadna granica atara. Od hidrotehničkih objekata značajan je kanal Jarčina, koji se uliva u reku Savu.

Od nižih vodostaja reke, naselja i atar štiti visoka obala. Nivoi vode reke Save, koji su se pojavili tokom odbrane od poplava 2014. godine su premašili visoku obalu i ugrozili sama naselja i poljoprivredne i šumske površine u neposrednoj blizini reke Save. Nakon prolaska poplavnog talasa urađena je tehnička dokumentacija, a u toku 2017/2018. godine izgrađena je odbrambena linija (kombinacija nasipa i zaštitnog odbrambenog zida) koja štiti područje od visokih voda reke Save. Odbrambena linija se proteže paralelno obali reke od rkm 120+347 do rkm 123+350.

Na preostalom delu leve obale Save u zoni Jarka od rkm 121+277 do rkm 123+350, potrebno je izvršiti zaštitu obale kako bi se erozioni procesi zaustavili, obala stabilizovala, a izgrađena odbrambena linija zadržala svoju funkcionalnu sigurnost.

Duž predmetne deonice nalaze se sledeći značajni objekti:

- Izgrađena odbrambena linija (kombinacija nasipa i zaštitnog zida) na
- rkm 121+277 – 123+350
- Šumski pojas na rkm 121+600 – 122+550
- Ispust na rkm 122+850
- Propust na rkm 122+485
- Luka Leget sa pristanom za brodove na rkm 122+550 – 122+750
- Šljunkara luke Leget na rkm 122+750 – 122+850
- Šljunkara na rkm 123+000 – 123+279
- Kanal Jaračka Jarčina na rkm 123+305

Slika 8: Postojeći nasip i zid

Slika 9: odbrambeni zid

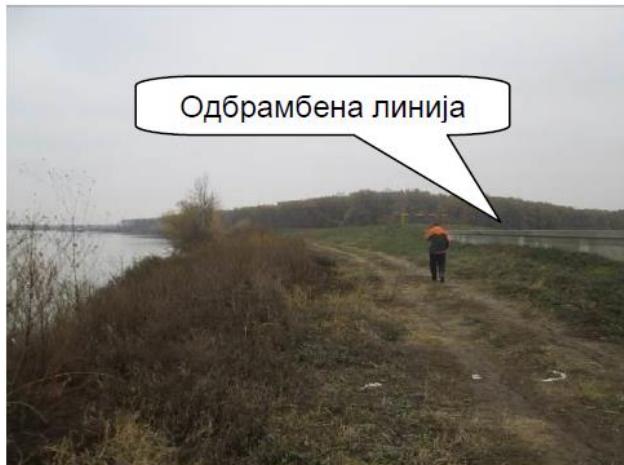
Slika 10: Postojeći nasip

Slika 11: odbrambeni zid

Tokom obilaska lokacije uočene su sledeće činjenice:

Obala duž cele deonice je skoro vertikalna ili sa strmim kosinama. Stabilnost kosina je stalno ugrožena. Erodiranje obale je neprekidno. Duž obale postoji vegetacija, visoka i niska, što se može videti i na sledećim slikama. U zaleđu deonice, nalazi se izgrađena odbrambena linija od rkm 121+277 do rkm 123+350. Odbrambenu liniju čini kombinacija nasipa sa odbrambenim zidom.

Slika 7: defense line

Slika 8: vegetation on the slope

Od stacionaže rkm 121+600 do rkm 122+550 prostire se šumski pojas. On se nalazi u branjenom području, neposredno iza izgrađenog nasipa. Šumski pojas je zarastao visokom i niskom vegetacijom i kao takav izuzetno je nepristupačan. Šumski pojas se nalazi na parceli u nadležnosti JP „Vojvodina Šume“.

Na potezu gde se prostire šumski pojas na stacionaži rkm 122+230, došlo je do lokalno velike erozije obale, koja je pretila da ugrozi novoizgrađeni nasip. Na tom potezu izvršena je sanacija odnosno stabilizacija obale kamenim nabačajem (Slika 15).

Slika 14: forest area and existing embankment

Slika 15: eroded slope at Jarak

Na samom kraju novo izgrađenog nasipa, na stacionaži rkm 122+485 nalazi se propust za vodu sa žabljim poklopcom. Propust je kružnog preseka Ø800. Na izlivu se nalazi žabljki poklopac, koji sprečava ulaz vode u zaleđe u slučaju velikih voda. U nastavku propusta izgrađen je odvodni kanal, koji je obložen lomljenim kamenom u cementnom malteru.

Slika 9: propust za vodu

Slika 10: propust za vodu

Od kraja šumskog pojasa od stacionaže rkm 122+550 pa do rkm 122+750 nalazi se pristan za brodove luke Leget. Pristan je popunjena brodovima i nalazi se u vlasništvu „Luke Leget“. U zaleđu pristana za brodove nalazi se izgrađeni odbrambeni zid, koji štiti predmetno područje od velikih voda reke Save

Slika 11: luka “Leget”

Odbah uz luku Leget nalazi se prva šljunkara sa transportnom trakom za prebacivanje materijala sa plovila na obalu. Šljunkara se prostire od rkm 122+750 do rkm 122+850. Šljunkara se nalazi u vlasništvu „Luke Leget“. Ona ima svoj deo za separaciju materijala.

Slika 12: prva šljunkara

Kod prve šljunkare, na rkm 122+850, postoji jedan ispust. Ispust se prostire od lokacije separacije materijala, gde postoji taložnik od kog se dalje putem betonske cevi voda dovodi do uliva u reku Savu. Ispust je prečnika Ø800. Uz sam ispust na obali reke napravljen je splav na kom je smestena pumpa koji ima usisnu korpu, koja je konstantno u vodi i koja odvodi vodu do šljunkare. Duž ispusta od splava po kosini je postavljena poletilenska cev koja se pri samom vrhu terena spaj na čeličnu cev i ide ka šljunkari.

Na delu od rkm 123+000 do rkm 123+279 nalazi se druga šljunkara. Ona nema pretovarni objekat na samoj obali ali postoje bitve duž obale. I ova šljunkara se nalazi u vlasništvu „Luke Leget“. U zaleđu se nalazi odbrambeni zid.

Slika 13: druga šljunkara

Na samom kraju deonice nalazi se kanal Jaračka Jarčina na rkm 123+305. Kanal je zemljeni i u potpunosti obrastao rastinjem, tako da se njegove konture ne mogu ni videti.

1.3.1. Kratak osvrt na nizvodnu izvedenu deonicu

Nakon prolaska velike vode 2014 godine, urađena je tehnička dokumentacija sanacije obale reke Save u zoni Gomolave od rkm 120+347 do rkm 121+277 od strane Hidrozavoda 2016 god., a u toku 2017/2018 je i izvedena. Tehničko rešenje sanacije se ogledalo u formiraju bankine na koti 75.00mm, širine 2.0m, od reno madracu. Ispod bankine u dužini od 5m postavljala se kombinacija geotekstila i geopkrivača. U podnožju kosine obale formirana je nožica, koja sprečava klizanje kamenog nabačaja niz kosinu. Nožica je izvedena od kamena frakcije 150-450mm. Ispod nožice i 5.0m prema rečnom toku razastrt je tepih debljine 30cm od frakcije kamena 50-150mm. Kosina obale utvrđena je od nožice do kote srednje vode, nasipanjem kamena u dva sloja. Donji sloj kamena frakcije 50-150mm pokrio je kosinu prirodnog terena, ispunio kaverne i ublažio kosine tako da nagib bude 1:1.5 ili blaži. Minimalna debljina ovog sloja je 30cm.

Iznad bankine, kosina obale izrađena je u padu od 1:1.5 do izlaska na teren obale. Kosina je prekrivena geopokrivačem. Na vrhu kosine nalazi se ankerni rov, u kojem je izvršeno ankerovanje geopokrivača. Ispod geopokrivača po kosini i vrhu obale je razastrt sloj od 3-5cm humusnog materijala sa umešanim semenom trave i đubriva, na ovaj način formiran je travnati pokrivač čiji koren urasta kroz geopokrivač

Slika 14: Predhodna deonica – izgrađena nova obaloutrda

Slika 15: Prethodna deonica kod Hrtkovaca, arheološka istraživanja završena tokom 1991.

Poznato arheološko nalazište „Gomolava“ nalazi se uz reku Savu, na prethodno završenoj deonici od kraja ulice Vuka Karadžića (rkm 120+847) ka severoistoku u dužini od 340 m (rkm 121+207) širine 25-40 m. Arheološki lokalitet je istražen u proleće 1991. godine, kada su završena zaštitna istraživanja (Slika 23). Najnovija zaštitna arheološka istraživanja obavljena su 2017. godine.

1.3.2. Kvalitet vazduha i vode

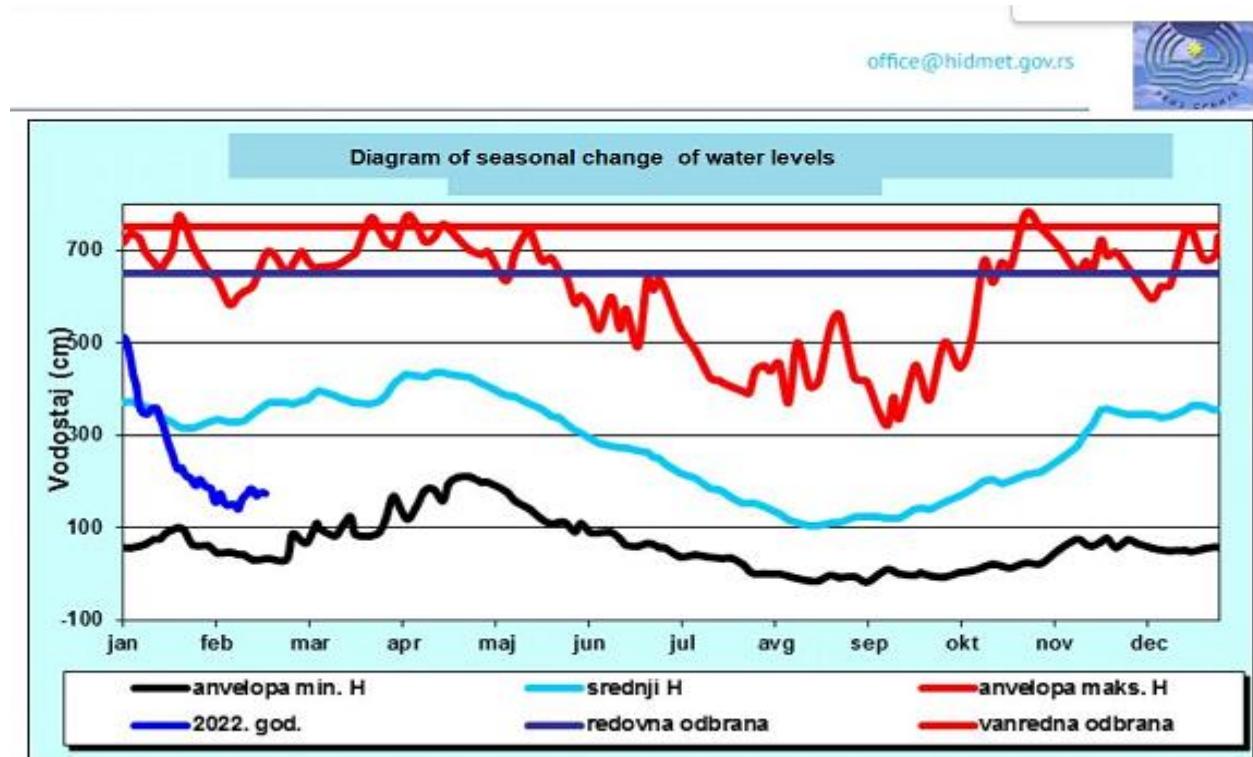
Prema hemijskoj analizi reke Save, koju je uradila Uprava za javno zdravlje Sremska Mitrovica, nizvodno od projektne zone, kvalitet vode spade u kategoriju II.

Uzorkovanje i analiza fizičko-hemijskih i mikrobioloških parametara reke Save ispunjava zahteve Pravilnika o graničnim vrednostima zagađivača u površinskim vodama¹. Uzorkovanje i analiza fizičko-hemijskih i mikrobioloških parametara reke Save ispunjava zahteve Pravilnika o graničnim vrednostima zagađivača u površinskim vodama. Reka se generalno može koristiti za plivanje i rekreaciju, sportove na vodi, ribolov ili uz uobičajene metode prečišćavanja vode, čak i za piće.

Multi monitoring fizičko-hemijskih i mikrobioloških parametara na području Podprojekta će se vršiti pre početka radova od strane izvođača u skladu sa planom monitoringa. Izvođač će obezbediti rezultate „nultog monitoringa“ pre početka radova, tokom faze mobilizacije.

Grad Sremska Mitrovica uključen je u Nacionalnu mrežu automatskih stanica za praćenje kvaliteta vazduha. Iako se stаница за merenje kvaliteta vazduha nalazi u urbanizovanom delu grada, otprilike 20 km udaljenom od projektne zone, rezultati pokazuju da godišnji kvalitet vazduha odgovara kategoriji I - čist ili malo zagađen vazduh gde nisu prekoračene granične vrednosti za bilo koji zagađivač.

Vodotoci prisutni na deonici projekta su reka Sava i kanal Jarčina. Lokacija projekta je na aluvijalnoj terasi reke Save i poseduje tipične, za aluvijalne terase, hidrološke karakteristike. Nivoi podzemnih voda su visoki. Maksimalni vodostaji reka se primećuju u proleće (apr – maj) i u jesen (novembar – decembar), dok se minimalni vodostaji reke beleže leti (jul – avgust) i zimi (januar – februar). Prosečan godišnji protok reke je 1561 m³/s. Detaljniji podaci o rečnim tokovima dati su u Aneksu 2 Deo C – Preduslovi Hidrometeorološkog zavoda Srbije

Slika 16: Сезонска промена водостаја реке Саве

¹ Uredba o graničnim vrednostima zagađivača u površinskim vodama i podzemnim vodama i sedimentima i rokovima za njihovo postizanje (Vlada Republike Srbije, br. 110-3320/2012-1 od 10. maja 2012.)

1.3.3. Stanovništvo

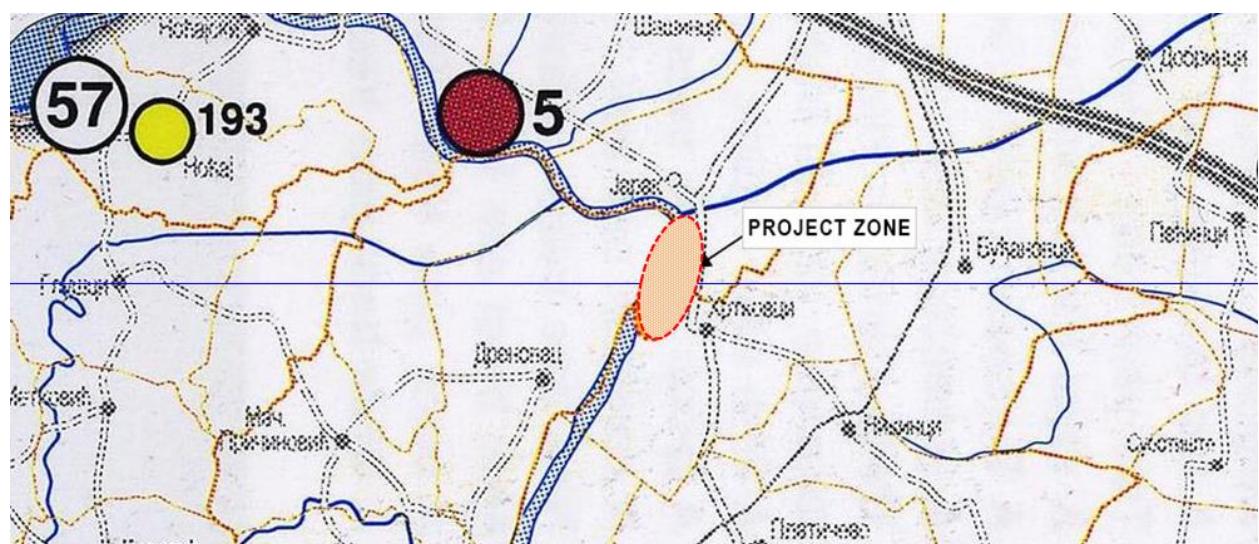
Jarak je naselje u Srbiji. Nalazi se u opštini Sremska Mitrovica, Sremski okrug, autonomna pokrajina Vojvodina. Od Rume je udaljen 12,6 km, a od Sremske Mitovice 14,3 km. Prema popisu stanovništva iz 2002. godine Jarak ima 2235 stanovnika. Naselje se nalazi uz levu obalu reke Save.

Hrtkovci su naseljeno mesto u opštini Ruma, u sastavu Sremskog okruga u Republici Srbiji. Udaljen je 16 km od grada Rume. Prema popisu iz 2011. godine Hrtkovci imaju 3036 stanovnika. Naselje se nalazi uz levu obalu reke Save.

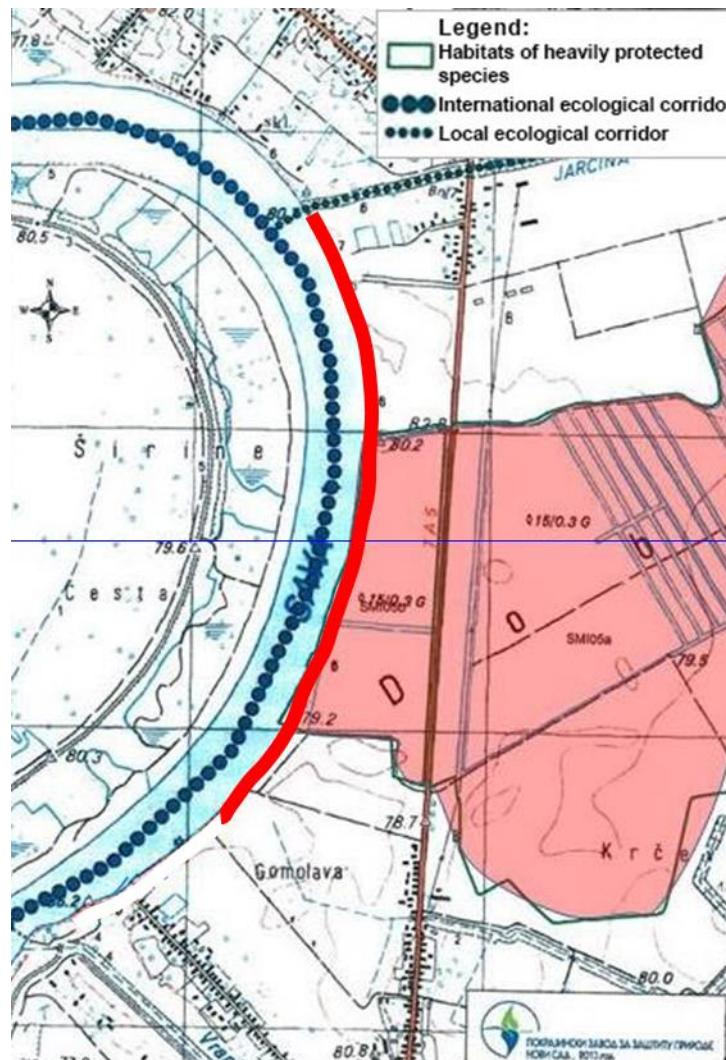
1.3.4. Zona radova i njen položaj u odnosu na zaštićena prirodna i kulturna područja

Neposredno uz zonu radova teče i reka Sava - međunarodni ekološki koridor uspostavljen regionalnim prostornim planom Autonomne pokrajine Vojvodine i Uredbom o ekološkim mrežama (Sl. Glasnik Republike Srbije 102/2010).

Na projektnoj lokaciji, na udaljenosti od oko 20-30m nalazi se stanište zaštićenih i izuzetno zaštićenih biljnih vrsta „Dobreč“ koje spadaju u kategoriju higrofilnih šuma i grmlja. Unutar šireg podprojekta (20 km) postoje 2 zaštićena prirodna područja. Najbliže zaštićeno prirodno područje je spomenik prirode – Morus stablo unutar salaša Nočaj (žuti krug br. 193 na slici 24), koji je udaljeno 14 km od projektnog područja. Drugo zaštićeno prirodno područje je rezervat prirode „Zasavica“ (beli krug br. 57 na slici 24) koji je udaljen najmanje 16 km od projektnog područja. U navedenim zaštićenim područjima se ne očekuju uticaji radova na predmetnom projektu.

Slika 17: Lokacija projektne zone u odnosu na zaštićena dobra.

Slika 18: Lokacija staništa zaštićene i teško zaštićene vrste „Dobreč“

1.3.5. Osetljivi receptori koji okružuju deo projekta

U neposrednoj blizini projektne lokacije nalazi se arheološko nalazište „Gomolava“ od rkm 120+567 do 120+707 („tel“) na kome su završeni su radovi na zaštitnim i rekonstrukcionim iskopima. Na projektnoj lokaciji na udaljenosti od oko 20-30m nalazi se stanište zaštićenih i teško zaštićenih biljnih vrsta „Dobreč“ koje spadaju u kategoriju higrofilnih šuma i grmlja.

1.3.6. Karakterizacija delova reke Save na osnovu strukture riblje zajednice

Uzorkovanje je obavljeno, istim ribolovnim alatom i duž reke Save, od njenog izvora do ušća, u septembru 2014. i septembru 2015. godine. Ukupno su identifikovane 44 vrste riba, od kojih 37 autohtonih i 7 stranih. Uzorci riba su otkrili nezavisnost u pogledu sastava obe vrste i njihovog obilja u različitim hidrološkim uslovima. Tokom poplava i visokog vodostaja 2014. godine, pelagične vrste riba uzorkovane su u većem obimu nego na nižim vodostajima 2015. godine kada su bentoske vrste riba bile u većoj količini. Poplavni talas 2014. godine pratio je ulov običnog šarana, *Cyprinus carpio*, tipične donje ritronske vrste u gornjem toku i linjaka, tinca tinca, tipične vrste krompira rukavaca, u glavnom kanalu donje Save. Reka. Jedan primerak velikoglavog bića, *Ponticola kessleri*, koji je uobičajen u zajednici krompirovih riba, ulovljen je tokom uzorkovanja 2015. godine blizu granice između gornjeg i srednjeg dela Save. Konačno, ovi rezultati ukazuju na to da su pelagične vrste riba otpornije na stresno dejstvo poplava od bentoskih vrsta i da na strukturu ribljih zajednica utiče/utiče poplava kao kratkotrajni stresor. Progresivno rastući broj stranih vrsta ribe nizvodno u rijeci Savi ukazuje na efekte dugotrajnih stresora

uzrokovanih ljudskim djelovanjem u tom području. strane vrste riba nizvodno u reku Savu ukazuju na efekte dugotrajnih stresora izazvanih čovekom na tom području².

1.3.7. Podaci o sedimentu

Merenja suspendovanog nanosa dostupna su za stanice Sremska Mitrovica i Beograd na mesečnom i godišnjem nivou. Količina mesečnog i godišnjeg suspendovanog opterećenja se izvodi iz korelacije sa prosečnim protokom. Redovno uzorkovanje sedimenta ne postoji. Iako je monitoring nanosa i dalje prisutan u Programu Republičkog hidrometeorološkog zavoda Srbije (RHMZS), on nije ponovo uspostavljen jer bi instrumente i metodologiju trebalo ažurirati. Na reci Savi RHMSS je sproveo monitoring suspendovanog nanosa u Sremskoj Mitrovici u periodu 1958-1980, Šapcu u periodu 1958-2002 i Beogradu u periodu 1958-1998. Trenutno Institut Jaroslav Černi (IJC) prati sedimentaciju akumulacije Gvozdena vrata 1, uključujući procese vezane za sedimente na njenoj strani na reci Savi, između njenog ušća u Dunav i Šapca (100 km). Uzimanje uzoraka vode i nanosa vrši se u Sremskoj Mitrovici i Beogradu, svakodnevno, dok se kompletan terenski merenja parametara vode i nanosa vrše periodično (1-3 puta godišnje), radi utvrđivanja protoka i karakteristika nanosa na različitim mestima, tačke, vertikale i preko profila za monitoring.

1.3.8. Klima

Sremska Mitrovica ima okeansku klimu (Kopenova klasifikacija klime: Cfb) koja se veoma blisko graniči sa vlažnom kontinentalnom klimom (Kopenova klasifikacija klime: Dfb) kao i vlažnom suptropskom klimom (Kopenova klasifikacija klime: Cfa)

Month	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec	Year
Record high °C (°F)	18.8 (65.8)	23.7 (74.7)	28.9 (84.0)	31.4 (88.5)	34.8 (94.6)	36.8 (98.2)	40.7 (105.3)	39.4 (102.9)	37.6 (99.7)	30.2 (86.4)	25.0 (77.0)	22.0 (71.6)	40.7 (105.3)
Average high °C (°F)	3.6 (38.5)	6.5 (43.7)	12.5 (54.5)	18.0 (64.4)	23.4 (74.1)	26.1 (79.0)	28.3 (82.9)	28.4 (83.1)	23.7 (74.7)	18.3 (64.9)	10.5 (50.9)	4.8 (40.6)	17.0 (62.6)
Daily mean °C (°F)	0.1 (32.2)	1.6 (34.9)	6.4 (43.5)	11.8 (53.2)	17.2 (63.0)	19.9 (67.8)	21.5 (70.7)	21.2 (70.2)	16.6 (61.9)	11.7 (53.1)	5.8 (42.4)	1.4 (34.5)	11.3 (52.3)
Average low °C (°F)	-3.1 (26.4)	-2.5 (27.5)	1.2 (34.2)	5.9 (42.6)	10.9 (51.6)	13.7 (56.7)	15.0 (59.0)	14.8 (58.6)	10.9 (51.6)	6.7 (44.1)	2.2 (36.0)	-1.6 (29.1)	6.2 (43.2)
Record low °C (°F)	-29.5 (-21.1)	-22.5 (-8.5)	-17.3 (0.9)	-7.8 (18.0)	-0.3 (31.5)	3.0 (37.4)	6.4 (43.5)	5.8 (42.4)	-2.0 (28.4)	-6.0 (21.2)	-13.5 (7.7)	-21.3 (-6.3)	-29.5 (-21.1)
Average precipitation mm (inches)	37.9 (1.49)	29.2 (1.15)	40.4 (1.59)	48.4 (1.91)	56.2 (2.21)	84.4 (3.32)	61.6 (2.43)	52.8 (2.08)	50.3 (1.98)	54.6 (2.15)	52.8 (2.08)	45.6 (1.80)	614.2 (24.18)
Average precipitation days (≥ 0.1 mm)	12	11	11	12	12	12	10	9	10	9	12	13	133
Average snowy days	7	7	3	1	0	0	0	0	0	0	2	6	26
Average relative humidity (%)	87	81	73	69	68	71	71	71	75	78	85	88	76
Mean monthly sunshine hours	62.5	104.3	156.6	189.2	250.6	264.0	292.7	279.8	190.0	153.2	89.5	48.7	2,081.1

Source: Republic Hydrometeorological Service of Serbia^[9]

Slika 19: Klimatski podaci za Sremsku Mitrovicu

1.4. Opis građevinskih radova podprojekta i usvojenih tehničkih rešenja

Idejnim projektom se određuju tehnička rešenja i potrebni radovi na sanaciji leve obale reke Save od rkm 121 +277 do rkm 123+350 da bi se spričilo dalje rušenje leve obale usled strujanja rečnog toka u krivini i slabe otpornosti leve obale.

Sanacija obale se ogleda u izgradnji bankine na kosini obale, iznad koje se postavlja geopokrivač kao zaštitu gornje kosine na deonicama gde sama obala nije blizu izgrađene odbrambene linije odnosno gabionska konstrukcija gde je obala blizu odbrambene linije, a ispod bankine se postavlja geotekstil u

² Karakterizacija deonica reke Save na osnovu strukture riblje zajednice, Predrag Simonović, Marina Piria , Tea Zuliani , Marija Ilić , Nikola Marinković, Margareta Kračun-Kolarević , Momir Paunović

dužini od 5m, i od bankine se vrši nasipanje kamenog nabačaja u dva sloja. Na samom dnu obaloutvrde gradi se kamena nožica koja ima ulogu da spreči klizanje kamena nasutog po kosini. Iza nožice se prema vodenom toku izvodi tepih u dužini od 5.0m.

Pregled građevinskih radova na realizaciji projekta u naselju Jarak

Na predmetnoj deonici građevinski radovi koji se izvode sastoje se od radova na stabilizaciji/sanaciji ugrožene deonice uz visoku obalu reke Save, u ukupnoj dužini od 2073m, od rkm 121+277 do rkm 123+350.

Sanacija obale se ogleda u izgradnji bankine na kosini obale, iznad koje se postavlja geopokrivač kao zaštita gornje kosine na deonicama gde sama obala nije blizu izgrađene odbrambene linije odnosno gabionska konstrukcija gde je obala blizu odbrambene linije, a ispod bankine se postavlja geotekstil u dužini od 5m, i od bankine se vrši nasipanje kamenog nabačaja u dva sloja. Na samom dnu obaloutvrde gradi se kamena nožica koja ima ulogu da spreči klizanje kamena nasutog po kosini. Iza nožice se prema vodenom toku izvodi tepih u dužini od 5.0m.

Za rečne tokove velike dubine vode obaloutvrde se grade od kamena, pri čemu je najvažnije usvojiti krupnoću kamena koji se neće pomeriti pri velikoj brzini toka reke.

Proračunom po metodi kritičnog tangencijalnog napona je dobijeno da je neophodno da kosina kamenog nabačaja bude 1:1.5 i da srednja veličina kamena bude 0,15m.

Imajući u vidu teške uslove za izvođenje radova u reci dubine oko 20m, nemogućnosti vizuelnog praćenja nasipanja, brzine vode u reci od oko 2.0m/s, pri ugradnji je neizvesno da li kameni nabačaj pokriva kosinu ili ga rečni tok nosi na neželjeno mesto. Što je kamen teži reka ga manje pomera od mesta spuštanja.

Za obaloutvrdnu usvojena su dva sloja kamenog nabačaja. Oba sloja su od najčešćih građevinskih frakcija kamena za ove radove koje se rade u kamenolomima.

Donji sloj kamena frakcije 50-150mm pokriva kosinu prirodnog terena, ispunjava kaverne i ublažava kosine tako da nagib bude 1:1.5 ili blaži. Minimalna debljina ovog sloja je 30cm.

Gornji sloj kamena frakcije 150-450mm obezbeđuje da rečni tok pri velikim brzinama ne odnosi obaloutvrdnu.

Debljina sloja je usvojena prema preporukama iz svetske literature da bude jednaka dvostrukoj vrednosti veličine srednjeg kamena frakcije, što je u ovom slučaju 60cm.

Usvojena je regulaciona linija na koti srednje vode 75.00mm na kojoj je i bankina. Regulaciona linija prati obalu prema poprečnim profilima snimljenim na razmaku od 50m. Radi veće stabilnosti kosine profila obale usvojen je pad kosine iznad bankine 1:1.5. Očekuje se da se radovi iznad bankine rade u suvom, a ispod bankine pod vodom.

Prilikom usvajanja tehničkog rešenja vodilo se računa o širini inspekcione staze, čija širina treba da bude u izuzetnim slučajevima minimum 5.0m. Kako bi se ispoštovao ovaj kriterijum tehničko rešenje obaloutvrde je moralo da se uradi u kombinaciji tri tipa rešenja.

Rešenje predviđeno za **tip 1** se primenjuje na deonicama gde je širina radno- inspekcione staze šira od 5m i ne predstavlja problem da se ne ispoštuje kriterijum dobijen u Mišljenju. Kod ovog tipa, bankina koja se nalazi na koti 75.00mm, gradi se u iskopu terena obale na prirodnom tlu.

Kod **tipa 2**, tehničko rešenje bankine je translatorno pomerena ka prirodnoj kosini obale za širinu bankine, kako bi se i na ovim deonicama ostvrio minimum od 5m radno inspekcione staze.

U rešenju **tip 3**, obala je jako prišla odbrambenoj liniji i ako se primenjuju prva dva tipa tehničkog rešenja ne može se ostvariti radno-inspekciona staza od minimum 5m. Kako bi se na ovim deonicama rešio problem kosina obaloutvrde se izrađuje od gabiona, koji se polažu na bankinu na koti 75,00mm, čija širina u ovom slučaju iznosi 3.0m. Gabionska konstrukcija se gradi sa smaknućem od 0,5m sve do visokog terena.

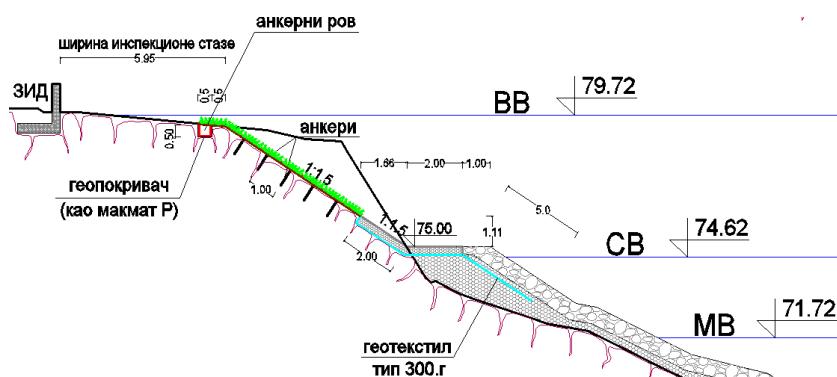
U sva tri tipa rešenja predviđeno je postavljanje bankine na koti 75.00mm (nešto iznad srednje vode). U prva dva tipa rešenja širina bankine je 2.0m, dok u trećem tipu rešenja njena širina iznosi 3.0m. Bankina se postavlja radi veće stabilnosti kosine obale.

Bankina se formira od reno madraca, dimenzija $4.0 \times 2.0 \times 0.3\text{m}$. Reno madraci se pune kamenom frakcijom 80-150mm.

U prva dva tipa rešenja, iznad bankine se formira kosina obaloutvrde sa padom od 1:1.5. Reno madrac je u dužini od 2.0m uklopljen u kosinu iznad bankine, a dužinom od 2.0m formira bankinu.

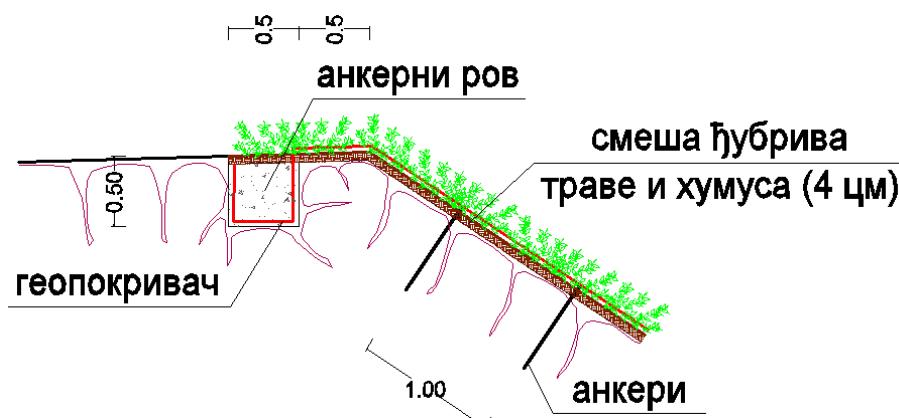

Slika 20: Prikaz tipskog detalja obaloutvrde – TIP 1

Slika 21: Prikaz tipskog detalja obaloutvrde – TIP 2

Ispod reno madraca postavlja se geotekstil (tip 300gr). Geotekstil se postavlja kako ispod reno madraca, tako i preko prethodno isškarpirane i očišćene kosine obale u dužini od 5.0m kako ne bi došlo do ispiranja materijala.

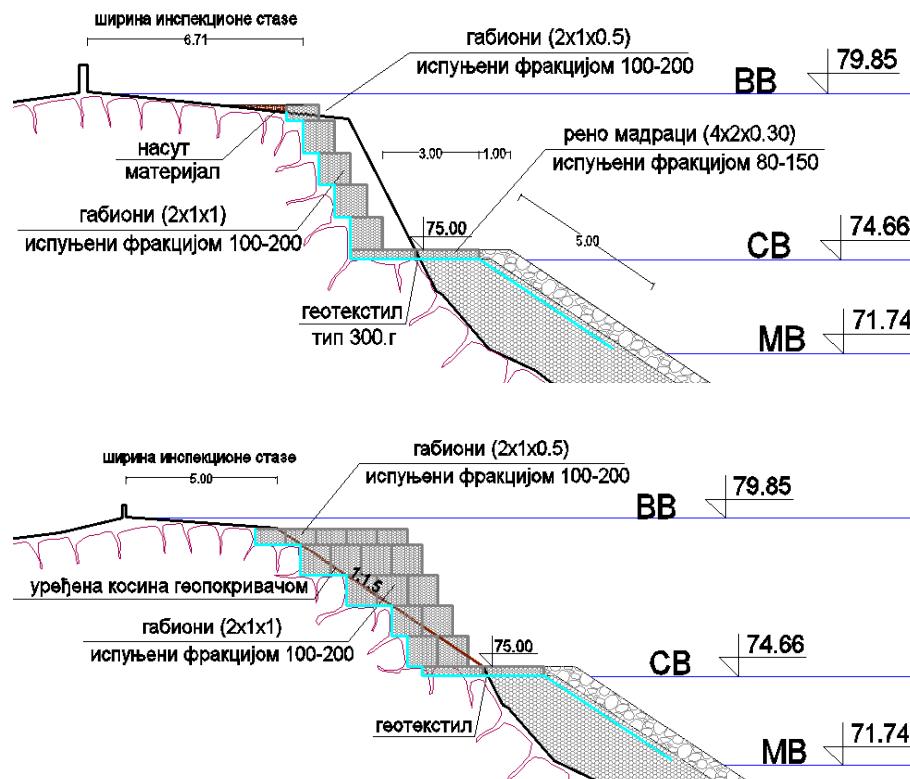

Slika 22: detalj sa geopokrivačem

Kosina iznad bankine se brani od rečnog toka pokrivanjem geopokrivačem, sačinjenim od polimerne trodimenzionalne matrice, ekstrudirane na čeličnu heksagonalnu mrežu (kao MACMAT-R). Geopokrivač se za kosinu pričvršćuje ankerima, koji su na razmaku od po 1.0m. Na izlazu iz kosine, na razdaljinu od 0.5m, geopokrivač se ankeruje u ankerni rov, dimenzija $0.5 \times 0.5\text{m}$.

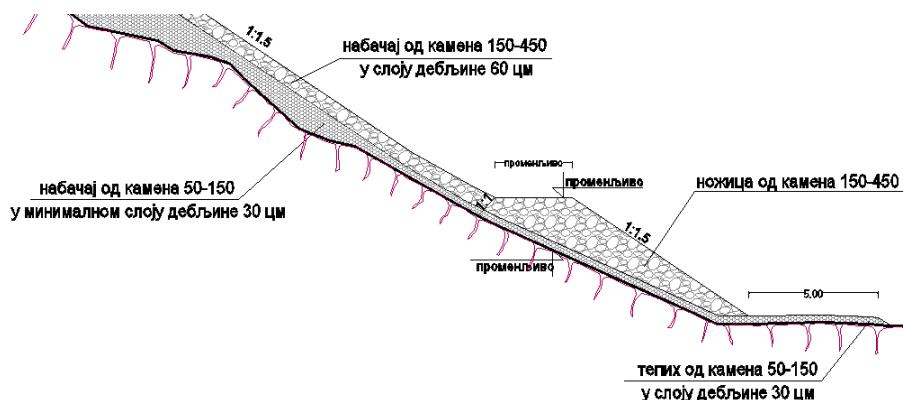
Ispod geopokrivača se po kosini i vrhu obale razastire sloj od 4.0cm humusnog materijala sa umešanim semenom trave i đubriva, na ovaj način se formira travnati pokrivač čiji koren urasta kroz geopokrivač.

Za razliku od prva dva tipa rešenja, kod tipa 3 kosina se formira od gabiona. Bankina se formira na koti od 75.00mm, od reno madraca, dimenzija 4.0*2.0*0.3m, ispunjenih kamenom frakcije 80-150mm. Reno madraci se postavljaju horizontalno u celoj svojoj dužini. Prvi red gabiona slaže se preko položenih reno madraca, tako da se nakon njihove postavke dobije bankina širine 3.0m.

Slika 23: Prikaz detalja prelaza sa kosine na gabionsku konstrukciju- TIP 3

Gabioni su dimenzija 2.0*1.0*1.0m i 2.0*1.0*0.5m, ispunjeni su kamenom frakcije 100-250mm.

Slika 24: položaj nožice i nabačaja od kamena

Kako ne bi došlo do ispiranja materijala ispod gabiona, reno madraca i po kosini obale postavlja se geotekstil (tip 300gr).

U sva tri tipa rešenja, u podnožju kosine obale formira se kamenova nožica, koja sprečava klizanje kamenog nabačaja niz kosinu, minimalne visine 2.0m i minimalne širine krune 2.0m, sa nagibom 1:1 prema obali i nagibom 1:1.5 prema osovini toka.

Nožica se izvodi od kamena, frakcije 150-450mm. Ispod nožice i pet metara prema rečnom toku postavlja se tepih, debljine 30cm od frakcije kamena 50- 150mm.

Da bi kosina od nasutog kamena bila stabilna, u svakom profilu je nožica posebno dimenzionisana. Detaljan proračun je prikazan u numeričkoj dokumentaciji. Dimenzionisanje nožice je izvršeno za ekstremni slučaj opterećenja, za minimalni vodostaj u reci. Sila težine kamena na kosini i u nožici se deli na dve komponente, jednu koja izaziva klizanje niz kosinu i drugu koja deluje upravno na kosinu izazivajući trenje koje se suprotstavlja klizanju. Veličinom nožice se uspostavlja stabilnost. Prilikom proračuna usvojeno je da faktor sigurnosti bude $F_s=1.3$.

Kosina obale se utvrđuje od nožice do kote bankine, 75.00mnm, nasipanjem podloge od kamena 50-150mm kojim se ispunjavaju kaverne, ublažava se kosina na 1:1.5 ili ako se kosina ako je blaža od 1:1.5 pokriva slojem od 30cm i potom nasipanjem završnog gornjeg sloja od 60cm kamena 150-450mm.

Za rad na iskopu predviđen je bager sa dugačkom strelovom od 12.5m koji može da kopa na daljini 10.5m horizontalno i 7m vertikalno

1.5. Otkup zemljišta i Akcioni plan raseljavanja RAP

Alternativni pravac za podprojekt nije mogao biti istražen, a samo područje uticaja se nije moglo izbeći zbog prirode podprojekta, pošto je trasa postavljena tako da sledi položaj i erodiranu i izloženu obalu reke. Utvrđeno je da dizajn podprojekta proizvodi minimalan negativan uticaj na projektom pogodjena lica (PAP) i zajednicu, jer će planirani radovi zahtevati samo slučajeve otkupa pojedinih delova parcela i manjeg otkupa zemljišta, što će biti od koristi za celokupnu zajednicu naselja Jarak, ali pre svega za vlasnike pogodjene projektom koji su najbliže reci i najosetljiviji na rizike od poplava.

Zemljište kupljeno za potrebe projekta je kompenzovano po zamenskoj cijeni, prema matrici prava koja je predstavljena u Akcionom planu za merenje prava, pripremljenom kao odgovor na identifikovane uticaje koji proizilaze iz ekonomskog raseljavanja. RAP je izrađen, usvojen, konsultovan i objavljen 2019. godine.

Vlasništvo nad zemljištem

Realizacija potprojekta Jarak na hrtkovačkom delu reke Save zahtevaće trajno pribavljanje jedne zemljišne parcele u privatnom vlasništvu 3617/2, ukupne površine 3.099 m². Vlasništvo je upisano kao isključivo vlasništvo, ali je pravo plodouživanja na $\frac{1}{4}$ zemljišta upisano na ime majke vlasnika. Oboje su članovi istog domaćinstva. Ovakve svojine su uobičajene u građanskom pravu Srbije i u praksi i često su rezultat prenosa pravnog prava na imovinu inter vivos, odnosno prenosa vlasništva između živih srodnika. Pored ove parcele u privatnom vlasništvu, i druge parcele javnog zemljišta, koje se nalaze na levoj obali reke Save, biće trajno potrebne za realizaciju pod-projekta kao što je prikazano u tabeli 1. u nastavku.

Br.	Katastarska opština	Broj parcele	Površina m ²	Vlasnik
1	Hrtkovci	3617/2	3.099	Privatno vlasništvo
2	Hrtkovci	4387	900	Vlasništvo RS – korišćenje JVP "Vode Vojvodine"
3	Hrtkovci	4507/1	598.150	Vlasništvo RS – korišćenje JVP "Vode Vojvodine"
4	Hrtkovci	4508	1.255.592	Vlasništvo RS – korišćenje JVP "Vode Vojvodine"
5	Jarak	1371/16	4.258	Vlasništvo RS – korišćenje JVP "Vode Vojvodine"
6	Jarak	1549/1	70.324	RS ownership
7	Jarak	2593	13.297	Vlasništvo RS – korišćenje JVP "Vode Vojvodine"
8	Jarak	2641	6.970	Vlasništvo RS – korišćenje JVP "Vode Vojvodine"
9	Jarak	2642	4.309	Vlasništvo RS – korišćenje JVP "Vode Vojvodine"
10	Jarak	2643	7.646	Vlasništvo RS – korišćenje JVP "Vode Vojvodine"
11	Jarak	2653/2	32.242	Vlasništvo RS – korišćenje JP "Vojvodinašume"
12	Jarak	2665	1.293.102	Vlasništvo RS – korišćenje JVP "Vode Vojvodine"

Objavljivanje informacija

MFVM/JUP će organizovati sastanke o pokretanju projekta zajedno sa javnim konsultacijama o ovom ESMP-u. PIU će se oslanjati na podršku odgovarajućih opština kako bi pomogao u organizovanju sastanaka/sesija senzibilizacije zajednice u svim naseljima tokom životnog ciklusa projekta. Početni sastanci će biti prvi korak u pripremnim aktivnostima pod-projekta. Projekat će uključiti ciljani kontakt sa ženama i grupama u nepovoljnem položaju prije ovih sastanaka kako bi se osigurala njihova integracija u aktivnosti angažovanja. Pisane informacije će biti otkrivene javnosti putem različitih komunikacionih materijala uključujući brošure, flajere, postere, itd. Komplet za odnose s javnošću će biti posebno dizajniran i distribuiran u štampanom i onlajn obliku. PIU će takođe redovno ažurirati svoju veb stranicu (barem na kvartalnoj osnovi) sa ključnim ažuriranjima projekta i izveštajima o ekološkim i društvenim performansama projekta.

U skladu sa zahtevima standarda Svetske banke ESS10, pripremljen je Plan angažovanja zainteresovanih strana (SEP) koji je specifičan za projekat, uključujući i mehanizam za žalbe specifičan za projekat koji je postavljen za projekat. Napravljeni su namenski komunikacioni materijali (GM pamfleti, posteri) kako bi pomogli lokalnim stanovnicima da se upoznaju sa kanalima i procedurama za rešavanje pritužbi. Takođe će biti razvijen GM vodič/priručnik i postavljene kutije sa sugestijama na gradilištu. Da bi se registrovale i pratile žalbe primljene u okviru projekta, vodi se namenski informacioni sistem/baza podataka GM menadžmenta.

Jedinica za implementaciju projekata će otkriti informacije o pod-projektu kako bi pogodena zajednica i druge zainteresovane strane razumeli rizike i uticaje pod-projekta i potencijalne mogućnosti. Zajmoprimec će zajednici omogućiti razumne konsultacije i pristup sledećim informacijama:

- svrha, priroda i obim projekta; (urađeno 16. oktobra 2019)
- trajanje predloženih projektnih aktivnosti;
- potencijalni rizici i uticaji pod-projekta na lokalnu zajednicu;
- predloženi proces uključivanja zainteresovanih strana koji naglašava načine na koje učesnici mogu učestvovati;
- vreme i mesto održavanja svih predloženih javnih konsultativnih sastanaka i postupak kojim će obaveštavati o sastancima, pripremati sažeci i izveštaji; i
- proces i načini podnošenja žalbi i njihovo rešavanje.

2. PRAVNI I INSTITUCIONALNI OKVIR

2.1. Relevantne institucije

SDIP će se u Republici Srbiji realizovati kroz dve JUP koje su formirane u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (MPŠV) i Ministarstvu saobraćaja, građevinarstva i infrastrukture (MGSI).

MPŠV i Ministarstvo za zaštitu životne sredine (MZŽS) su ključne relevantne institucije za upravljanje životnom sredinom za projekte povezane sa SDIP-om.

Ostalim aspektima upravljanja životnom sredinom i društvenim uticajima projekta u vezi sa SDIP projektima bavi se i nekoliko drugih institucija, među kojima su Zavod za zaštitu prirode Srbije i Zavod za zaštitu spomenika kulture Republike Srbije i Javna vodoprivredna preduzeća (JVP) „Srbijavode“, „Beograd Vode“ i „Vode Vojvodine“.

2.2. Postupak procene uticaja na životnu sredinu u Republici Srbiji

U pravnom sistemu Republike Srbije, postupak procene uticaja na životnu sredinu regulisan je Zakonom o proceni uticaja na životnu sredinu, koji je u potpunosti u skladu sa evropskom Direktivom o EIA (85/337 / EEC, 97/11 / EC, 2003/35 / EC i COM 2009/378). Prema tom zakonu, priprema projekata uticaja na životnu sredinu nije potrebna za projekte stabilizacije nasipa, osim u slučaju kada se izvode unutar ili u blizini zaštićenih prirodnih područja ili područja od kulturnog značaja. U takvim slučajevima, predlagач projekta dužan je da Ministarstvu zaštite životne sredine (MZŽS) podnese takozvani „Zahtev za odluku o potrebi procene uticaja na životnu sredinu“ (RDNEIA). U zavisnosti od procene Ministarstva o značaju potencijalnih uticaja na životnu sredinu i društvo, odlučuje se da li je potrebno (ili nije) primeniti delimičnu ili potpunu EIA proceduru za relevantni podprojekat.

Zahtev za mišljenjem u vezi sa potrebotom postupka procene uticaja na životnu sredinu za svaki podprojekt za koji se utvrdi da se nalazi pored ili u zaštićenom prirodnom / kulturnom području dostavlja se Odeljenju za procenu uticaja na životnu sredinu u relevantnoj instituciji.

3. POTENCIJALNI UTICAJI NA ŽIVOTNU SREDINU I SOCIJALNA PITANJA

Budući da će postojeća infrastruktura, objekti i oprema biti sanirani i po potrebi zamenjeni tokom realizacije projekta, uticaji na životnu sredinu biće posledica prisustva ljudi i građevinskih mašina, kao i prirode građevinskih radova na lokaciji i biće ograničeni na lokaciju radova ili na njenu najbližu okolnu.

Radovi na stabilizaciji nasipa ne bi predstavljali značajne rizike po životnu sredinu. Cilj projekta je ublažavanje erozije nasipa i odstupanja korita i kao takav imaće lokalizovani uticaj na tok reke. Predloženi radovi se mogu podeliti na površinske i rečne radove. Radovi na reci se planiraju za period od juna do novembra, što se podudara sa niskim vodostajem, i trebalo bi da traju kraće od površinskih radova koji će početi prvi. Iz tih razloga, raspon uticaja je ograničen (uticaji direktno povezani sa aktivnostima sanacije) i njihova jačina je mala (lokalizovani uticaji koji nemaju značajnog uticaja na budući rad). S obzirom na prirodu predloženog projekta, predviđa se da se negativni uticaji na životnu sredinu mogu očekivati uglavnom u fazi izgradnje. Takođe se uzimaju u obzir zdravlje i zaštite na radu. Treba napomenuti da se delovi građevinskih radova odvijaju u urbanom okruženju, ali u delovima koji već pod snažnim uticajem ljudskih aktivnosti. Uopšteno gledano, uticaji u fazi izgradnje mogu biti sledeći:

- **Zagađivanje tla i vode:** za vreme građevinskih aktivnosti, kada se koriste mašine, postoji mogućnost zagađenja tla usled slučajnih izlivanja ulja i goriva iz građevinskih mašina. Građevinski radovi stvaraju građevinski otpad koji, ukoliko se ne odloži pravilno, može dovesti do štetnih uticaja. Građevinski radovi koji se izvode unutar korita reke dovode do privremene veće zamućenosti vodotoka.
- **Flora i fauna:** građevinski radovi na koritu reke zajedno sa privremenim porastom zamućenosti vodotoka mogu predstavljati opasnost za slatkvodna staništa, dok buka koja potiče od građevinskih mašina može privremeno uticati na okolna staništa, uključujući prirodno zaštićeno područje „Zasavica“ južno od lokacije. Uticaj na ostala staništa se ne očekuje.
- **Upotreba materijala.** Kao što je tipično za građevinske radove, projekat će povećati potrošnju energije i sirovina, stvaranje otpada i emisiju zagađivača. Uticaj će biti ublažen korišćenjem postrojenja koja poseduju važeće ekološke dozvole.
- **Odlaganje iskopanog materijala i građevinskog otpada.** Otpad od rušenja i višak zemlje obično nastaju tokom radova na sanaciji drenažnih sistema i rečnih nasipa; njima bi trebalo upravljati preko licenciranih kompanija za građevinski i komunalni otpad, dok se iskopani materijali mogu koristiti za uređenje, druge namene ili jednostavno odložiti na definisanu lokaciju uz adekvatne mere da se obezbede estetski zahtevi lokacije za odlaganje.
- **Degradacija pejzaža i erozija tla.** Uticaji na vegetacioni pokrivač biće kratkotrajni, lokalizovani i u potpunosti povezani sa radovima na sanaciji; u slučaju uklanjanja bilo koje vegetacije, biće sprovedene odgovarajuće mere presaćivanja.
- **Uticaj sa privremenih pristupnih puteva i radnih zona.** Uspostavljanje privremenih zemljanih puteva za pristup radnim površinama i privremenim odlagalištima iskopanog materijala može dovesti do veće erozije tla i degradacije pejzaža;
- **Remećenja bukom i vibracijama tokom gradnje i privremeno zagađenje vazduha** (prašina) koji se odnose na prevoz građevinskog materijala i kamionski saobraćaj. Ovi uticaji će se pojavitи tokom radova na izgradnji i sanaciji, ali biće kratkotrajni. Posledice uključuju prašinu iz građevinskih aktivnosti, buku prilikom iskopavanja rovova, moguće vibracije uzrokowane radom teške mehanizacije, povećan saobraćaj na pojedinim delovima puteva itd.
- **Opasnost po bezbednost zbog izvođenja građevinskih aktivnosti.** Ne očekuju se veće opasnosti od izgradnje predloženih projekata, sve dok se primenjuju odgovarajuće građevinske prakse i bezbednosne procedure;
- **Rizik za zdravlje i bezbednost zajednice.** Opasnosti za javnost prilikom pristupa projektnim objektima mogu uključivati povrede pretrpljene kao posledica pada ili kontakta sa teškom mehanizacijom. Smanjenje potencijalnih opasnosti najbolje se postiže tokom faze projektovanja kada se konstrukcijski dizajn, raspored i modifikacije lokacije mogu lakše prilagoditi. Sljedeća pitanja treba razmotriti i uključiti prema potrebi u fazi planiranja, lociranja i projektovanja podprojekta:
  - Uključivanje tampon traka ili drugih metoda fizičkog odvajanja oko projektnih lokacija kako bi se zaštitila javnost od velikih opasnosti povezanih sa incidentima opasnih materija ili incidenata tokom procesa rada, kao i problemi s problemima u vezi sa bukom, mirisima ili drugim emisijama •

- **Uticaji na istorijsko-kulturne i arheološke spomenike.** U fazi pripreme projekta nisu prepoznati arheološki ili kulturni resursi. Dobijeni su posebni uslovi od relevantne institucije – Zavoda za zaštitu spomenika kulture u Sremskoj Mitrovici koji potvrđuju da u zoni projekta nema zakonom zaštićenih arheoloških lokaliteta. ESMP takođe uključuje proceduru slučajnog pronalaska u slučaju da se tokom radova otkrije bilo kakvo kulturno nasleđe.

Međutim, zbog blizine već istraženog arheološkog lokaliteta „Gomolava“, sledeći uslove dobijene od relevantne institucije – Zavoda za zaštitu spomenika kulture u Sremskoj Mitrovici, biće uspostavljen stalni arheološki nadzor tokom radova na sanaciji podprojekta.

Glavni radovi se sastoje od sanacije leve obale reke gde će, u slučaju bilo kakvog nalaza, Izvođač trenutno prekinuti radove i obavestiti ZZSK.

- **Ključni rizici po radnu snagu.** Očekuje se da će zaposleni na projektu (spoljni konsultanti i zaposleni kod pružalaca usluga) biti kancelarijsko osoblje koje svoje poslove većim delom obavlja u zatvorenom prostoru. Zaposleni izvođača radova će se suočiti sa teškim radnim uslovima u radovima na obali reke, pa će se bilo koji uticaj na njihovu bezbednost i zdravlje biti ublažen primenom postupaka navedenih u ovom ESMP dokumentu, Planu upravljanja radom i procesima rada (LMP) usvojenim za potrebe projekta i relevantnom nacionalnom zakonodavstvu. Svi Poslodavci direktnih ili radnika po ugovoru na projektu moraju da osiguraju bezbednost i zdravlje na radu i striktno se pridržavaju zakonskih odredbi u koje se tiču prava radnika.

3.1. Potencijalni uticaji projekta Jarak na životnu sredinu i društveno okruženje

Generalno, svi negativni uticaji u fazi izgradnje su privremeni i mogu se ublažiti primenom dobre građevinske prakse.

Ne očekuju se značajni negativni uticaji na prirodno okruženje u operativnoj fazi. Naprotiv, uticaji u operativnoj fazi smatraju se izuzetno pozitivnim, jer je cilj projekta sprečavanje rizika po životnu sredinu, ljude i civilnu infrastrukturu.

Izgradnja objekata za zaštitu od poplava zasniva se na regulaciji obale reke što podrazumeva sprečavanje plavljenja relativno malih područja urbanih zona i na relativno malim dubinama. Uticaj na druge korisnike nizvodno je zanemariv.

Uticaji projekta po fazama dati su u sledećoj tabeli:

Faza	Vrsta uticaja
Faza izgradnje	Zbijanje tla i erozija tla Emisija prašine Buka Zagađenje tla i vode Uticaj na vodeni ekosistem Degradijacija obalne vegetacije uzrokovana građevinskim radovima Rizik po ljude i / ili životinje od neograđenog i neoznačenog gradilišta Rizik po zdravlje i bezbednost radnika na građeviniskim lokacijama zbog mogućih klizišta
Operativna faza	Malii uticaj na prirodno okruženje na projektnoj lokaciji Positivan uticaj u smislu sprečavanja rizika po životnu sredinu, ljude i imovinu
Stepen negativnog uticaja	Minimalan ukoliko se primenjuju mere ublažavanja

3.2. Drugi pozitivni uticaji projekta SDIP

Sanacija infrastrukture i objekata oštećenih poplavama doneće privrednu, socijalnu, zdravstvenu i ekološku koristi stanovništvu i lokalnoj zajednici na ovom području. Iskustva sličnih projekata pokazuju da će projekat imati mnogo pozitivnih efekata na društvo kroz stvaranje uslova za rast standarda stanovništva u gotovo svim segmentima (obrazovanje, zdravstvena zaštita, dodatno zapošljavanje, saobraćaj).

Ako neki od nezaposlenih budu zaposleni ili ako zapošljavanje utiče na smanjenje nezaposlenosti, projekat stvara socijalne koristi zbog manjih izdvajanja za socijalnu podršku ili pomoći nezaposlenima. To je upravo slučaj kod Projekta integrisanog razvoja koridora Save i Drine.

3.2.1. Jačanje kapaciteta i obuka

Kroz implementaciju projekta SDIP relevantne nacionalne agencije upoznaće se sa ekološkim i socijalnim standardima SB kroz konsultacije i javne prezentacije, kao i sa dobrim praksama i njihovoj svrshishodnoj primeni.

Angažovani izvođači radova biće u obavezi da upoznaju svoje radnike i osoblje angažovano na realizaciji pod-projekata sa ekološkim i socijalnim standardima i na taj način podići svest i nivo znanja.

3.3. Potencijalni negativni uticaji i preporučene mere ublažavanja

Tabela u nastavku sadrži sažet pregled ključnih uticaja tokom faze izgradnje i mera ublažavanja:

Uticaj	Značaj	Komentar
Uticaji na korišćenje zemljišta / naselja	Umeren	Pod-projekat će zahtevati otkup privatnog zemljišta, ali neće zahtevati fizičko raseljavanje. Uticaji se ublažavaju primenom mera predviđenih Planom raseljavanja pripremljenom u skladu sa ESS5
Tlo i površinska voda,	Nizak	Zbog male količine drenažne vode koja se potencijalno može isušiti sa lokacije izvođenja radova i tokom izvođenja radova na reci, očekuje se da će uticaj biti minimalan do zanemarljiv. Uspostaviće se adekvatan nadzor projekta i neće biti dozvoljeno dugotrajno remećenje vode ili slične aktivnosti. S obzirom na metodologiju radova na regulaciji nasipa, očekuju se lokalizovani uticaji na tok reke (povećana zamućenost). Zaustavljanje erozije obale reke rezultiraće povećanim protokom reke u operativnoj fazi. Takođe, nepravilno odlaganje iskopanog materijala i građevinskog otpada može negativno uticati na podzemne i površinske vode. Pravilno organizovano odlaganje otpada je obavezan uslov za Projekat.
Kvalitet vazduha,	nizak	Privremeni uticaj. Kvalitet lokalnog vazduha može da bude umereno i privremeno pogoršan usled prašine pri prevozu građevinskih materijala i kamionima i povišenog nivoa azotskoga oksida (NO _x) i sumpor-oksida (SO ₂) iz izduvnih gasova građevinske opreme. Uticaj se može ublažiti poštovanjem WB EHS procedura (GEMM) kao opštih mera ublažavanja uticaja na životnu sredinu)
Flora i fauna (zaštićene oblast ii vrste),	nizak	Tokom radova može se doći do minimalanog gubitka ili oštećenja vegetacije i gubitka, oštećenja ili poremećaja faune. Projektni radovi dovešće do povećane potrošnje energije i sirovina, stvaranja otpada i emisije zagađivača. Uticaji se mogu nadoknaditi ili ublažiti pomoći GEMM procedura i obavezom posedovanja važećih dozvola za zaštitu životne sredine od strane dobavljača materijala. Neće biti negativnih uticaja na zaštićena područja.
Buka i vibracije,	nizak	Tokom faze sanacije postojaće samo ograničen privremeni uticaj. Mere ublažavanja podrazumevaju postavljanje panela za zaštitu od buke na mestima gde aktivnosti planiranja ne ostvaruju željeni efekat. Uticaj se može ublažiti poštovanjem GEMM procedura.

Uticaj	Značaj	Komentar
Kvalitet zemljišta,	nizak	<p>Do zagađenja tla može doći usled:::</p> <p>Drenaže iskponog materijala, prosipanja opasnih i toksičnih hemikalija. Uticaj se može ublažiti poštovanjem GEMM procedura</p>
Gubitak površinskog sloja zemljišta	nizak/zanemarljiv	Gubitak površinskog sloja zemljišta zbog privremenih pristupnih puteva i radnih površina, degradacija pejzaža
Otpad	nizak	Opasnost po zdravlje i uticaj na životnu sredinu mogu biti izazvani neadekvatnom praksom upravljanja otpadom. Uticaj se može ublažiti poštovanjem GEMM procedura.
Kulturna i dobra	nizak/zanemarljiv	U slučaju kada se nepravilno sprovode redovne aktivnosti na sanaciji može doći do narušavanja kulturnih i verskih lokaliteta. Uticaj se može izbeći sprovođenjem mera vezanih za ESMP.
Kumulativni uticaji itd.	umeren	Privremeni radovi na sanaciji mogu dovesti do neznatnog povećanja nivoa buke i zagađivača vazduha, samo tokom radova.
Zdravlje i bezbednost zajednice	umeren	<p>Rizik po zdravlje i bezbednost u zajednici (ESS4). Glavni rizici vezani za zdravlje i bezbednost u zajednici odnose se na potencijalne rizike u saobraćaju i bezbednosti na putevima za radnike, pogodene zajednice i korisnike saobraćaja tokom trajanja projekta. Ovi rizici uglavnom proizilaze iz povećanog prometa na putevima od i do lokacija za preuzimanje i deponovanje koje će izvođači koristiti tokom građevinskih radova. Može doći do povećanog rizika od opasnih materija, uključujući neeksplozirana ubojita sredstva (NUS), mine i minsko-eksplozivne uređaje, što će se adekvatno rešavati pripremom postupka u slučaju pronalaska neeksplodiranih ubojitih sredstava i mina.</p> <p>Zdravstveni i bezbednosni rizici usled priliva radnika ili ljudi koji pružaju usluge podrške na određenim lokalitetima su neznatni, dok se rodno zasnovano nasilje (RZN) ili seksualno iskorištavanje ili pojava zaraznih bolesti ne očekuju tokom projekta.</p>
Bezbednost osoblja	nizak	Opasni radni uslovi, kao što su buka, prašina, nebezbedno kretanje mašinerije itd., mogu ugroziti bezbednost radnika na građevinskim poslovima.
Opšta populacija	nizak	Radovi oko naseljenih područja uglavnom se sastoje od nadogradnje postojećeg nasipa; Zona radova je uglavnom nenaseljena i koristi se za poljoprivredu. Očekuju se manji uticaji na opšte poljoprivredne aktivnosti oko projektnog područja.
Ekosistem i kvalitet vode	nizak	Uticaji koji se odnose na pozajmišta za materijale, će se ublažiti korišćenjem postojećih pozajmišta ili kupovinom materijala na licenciranim separacijama; uslov za zvanično odobrenje ili važeće dozvolu za rad. Nakon eksploatacije obezbediti sanaciju pozajmišta.
Poremećaj podzemnih i površinskih voda	nizak	Nepravilno odlaganje iskopanog materijala i građevinskog otpada može negativno uticati na podzemne i površinske vode. Pravilno organizованo odlaganje otpada je obavezan uslov za projekat

Mogući negativni efekti kao posledica privremenih građevinskih aktivnosti sastoje se između ostalog od: oštećenja prilaznih puteva, buke, stvaranja otpada i prašine; emisije gasova; potencijalno zagadenje tla i vode; kratkotrajni poremećaji ekosistema; kratkotrajno ometanje susednih naselja kroz različite projektne i operativne aktivnosti. Objekti/prostорије izvođača mogu biti potencijalni izvor privremenih negativnih uticaja.

Biće uspostavljen Žalbeni Mechanizam na projektu, u skladu sa SEP dokumentom, kako bi se osiguralo da se na sve žalbe lokalnih zajednica postupa na odgovarajući način, kao i da se sprovode sve korektivne mere. Svaki podnositelj žalbe biće obavešten o ishodu. Mechanizam će se primenjivati na sve žalbe pogođenih strana, a obrazac za podnošenje pritužbe priložen je u Aneksu 4 i biće dostupan u mesnim zajednicama.

Uspostaviće se posebni Žalbeni Mechanizam za Zaposlene kojim će se rešavati problemi na radnom mestu. Ovaj mehanizam će sadržati procedure za podnošenje žalbi radnika na projektu, vremenski okvir za dobijanje odgovora ili povratne informacije i korake za upućivanje na viši nivo, kao i politike koje se odnose na transparentnost, poverljivost i zabranu retribucije.

Mehanizam treba:

- Određuje kome zaposleni treba da podnese pritužbu;
- Definiše vremenski okvir koji je dozvoljen za rešavanje pritužbi;
- Omogućuje zaposlenom upućivanje na viši nivo unutar organizacije ako žalba nije rešena na nižem nivou;
- Uključuje pravo na zastupanje;
- Garantuje nepovratnu praksu;
- Ne ometa pristup drugim administrativnim ili pravnim lekovima koji su dostupni zakonom ili kroz postojeće postupke za rešavanje sporova, ako žalba nije rešena u organizaciji;
- Omogućuje podnošenje i rešavanje anonymnih žalbi.

3.4. Potencijalni uticaji na vode / močvare

Tokom izvođenja radova očekuju se lokalizovani uticaji, koji su rezultat povećane zamućenosti i poremećenog toka reke. Poremećaj toka reke se očekuje po završetku radova, a zaštićeni nasip više neće odstupati što će dovesti do povećanog protoka vode, pogotovo tokom visokog vodostaja. Nizak vodostaj na projektnom delu se javlja od juna do novembra, a visok vodostaj od marta do juna.

Prilikom sanacije obale reke Save u zoni naselja Jarak postoji mogućnost zagađenja vode, kao posledica otpadnih voda sa gradilišta, izlivanja goriva i ulja iz građevinske mehanizacije i nekontroliranog protoka sanitarnih voda sa gradilišta i lokacije/objekta Izvođača na gradilištu.

Što se tiče mogućih zagađenja po završetku radova, ona mogu biti samo slučajna. Ukoliko se dogode, primenjivaće se procedure za takve situacije kako je definisano od strane Ministarstva unutrašnjih poslova i Zakonom o vodama.

Do izlivanja goriva i ulja uglavnom može doći unutar gradilišnog kampa Izvođača /površina gde se održava i čisti oprema i građevinska mehanizacija. Otpadne vode treba da se tretiraju u separatorima odgovarajuće veličine pre ispuštanja.

Ukoliko dođe do izlivanja unutar projektnog područja, izvođač je dužan da izvrši sanaciju nanošenjem upijajućih materijala, poput upijajućih prostirki / tkanina ili peska, kao i da ukloni sloj kontaminirane zemlje i odloži je na odobreno mesto, u skladu sa zakonom.

3.5. Razmatranja rizika od prenošenja bolesti COVID-19:

Sve kategorije radnika mogu biti uključene u aktivnosti koje izazivaju zabrinutost zbog izloženosti COVID-19, jer većina aktivnosti uključuje fizički kontakt između radnika i/ili fizičke interakcije sa drugim ljudima. Da bi se rizik ublažio, projekat će u celini pratiti važeće nacionalne smernice i smernice SZO. Identifikacija rizika će pomoći u dizajniranju odgovarajućih mera za ublažavanje tih rizika, kao što je preuređivanje radnih zadataka ili smanjenje broja radnika u kancelarijama/radnim mestima kako bi se omogućilo fizičko distanciranje, obezbeđivanje odgovarajućih oblika lične zaštitne opreme (LZO).

4. MERE ZA UBLAŽAVANJE UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU

Ovaj dokument predstavlja ESMP specifičan za lokaciju, koji je pripremio ESSS i potreban je za svaki pod-projekat u okviru SDIP. ESMP specifičan za lokaciju je akcioni plan u kome se precizira koje su preporuke i alternative iz izveštaja o proceni uticaja na životnu sredinu usvojene i primenjene. Može se izraditi kao deo izvođačkog projekta ili kao samostalni dokument. On omogućuje uključivanje relevantnih faktora zaštite životne sredine u celokupni dizajn projekta i povezuje projekat sa drugim relevantnim ekološkim i socijalnim standardima.

4.1. Procene troškova

Opseg propisanih mera ublažavanja uticaja za predmetne projektne radove je u skladu sa dobrim ekološkim praksama i njihova primena će imati zanemarljiv uticaj na ukupne troškove radova.

Izvođač je u obavezi da u ukupne troškove uvrsti i troškove sprovođenja mera za ublažavanje uticaja na životnu sredinu. Izvođač mora da dostavi kratku izjavu kojom potvrđuje:

- da su uslovi ESMP-a uračunati u cenu ponude,
- da Izvođač u svom timu ima kvalifikovanu osobu koja će biti odgovorna za zahteve za poštovanje zahteva ESMP-a vezanih za životnu sredinu
- da će Izvođač i njegovi podizvođači poštovati nacionalno zakonodavstvo Republike Srbije i zahteve Zajmodavca..

4.2. Mere za ublažavanje uticaja

4.2.1. Opšte

Ovaj odeljak prikazuje potencijalne uticaje na pod-projekte SDIP-a na životnu sredinu i socijalna pitanja.

4.2.2. Uticaji na životnu sredinu i socijalna pitanja i odgovarajuće mere ublažavanja

Erozija kosina nasipa

Uticaj - Zemljani radovi tokom aktivnosti pod-projekta mogu izazvati negativne uticaje u formi erozije na kosinama nasipa, prašine, buke i vibracija koje mogu uz nemiravati lokalno stanovništvo..

Mere ublažavanja - Iskopavanje i / ili popunjavanje će se izvesti tako da kosina nasipa bude u okviru zone radova u naselju Jarak. Izvođač radova treba da koristi mere zaštite od erozije, kao što je revegetacija poremećenih područja. Izvođač je dužan da obnovi površine koje su očišćene a koje nisu bile predmet sanacije obale putem revegetacije ili odgovarajućih površinskih tretmana što je pre moguće, nakon završetka aktivnosti.

Povećano stvaranje zagađenja - snabdevanje materijalom

Uticaj - Projektni radovi dovešće do povećane potrošnje energije i sirovina, stvaranja otpada i emisije zagađivača.

Mere ublažavanja – Tokom snabdevanja materijalom obezbediti da proizvodna postrojenja angažovana od strane Izvođača poseduju važeće dozvole i usklađenost sa zahtevima zaštite životne sredine, zaštite zdravlja i bezbednosti ljudi.

Potencijalno zagađenje vazduha - Prašina

Uticaj - Mogući izvori zagađenja vazduha biće prašina usled aktivnosti održavanja, kretanja mašina i drugih izvora. Radovi na sanaciji obale uključuju lomljenje, kopanje, drobljenje, transport i odlaganje malih količina suvih materijala. Na lokalnom nivou, kvalitet vazduha može biti umereno i privremeno pogoršan usled prašine iz građevinskog saobraćaja i povišenog nivoa azot-oksida (NO) i sumpor-oksida (SO) iz građevne opreme. Prašina se može taložiti na vegetaciju, usevima, građevinama i zgradama.

Mere ublažavanja - Prskanje vodom je glavni način kontrole prašine. Voda je u svakom slučaju potrebna radi dodavanja materijalima tokom radova na sanaciji obale.

Potencijalni uticaji na vodu

Impact - Tokom izvođenja radova očekuju se lokalizovani uticaji, koji su posledica povećane zamućenosti i poremećaja toka reke; tokom izvođenja projekta mogu se pojaviti slučajni uticaji vode sa mesta odvodnjavanja, prelivanja iz područja održavanja opreme i otpadnih sanitarnih voda iz radnih kampova. Potencijalna zagađenja tokom rada mogu biti samo slučajna. Ukoliko se dogode, primenjivaće se

procedure za takve situacije kako je definisano od strane Ministarstva unutrašnjih poslova i Zakonom o vodama.

Mere ublažavanja - Na lokaciji će se uspostaviti odgovarajuće mere za kontrolu erozije i sedimenata (npr. bale sena i / ili ograde od nanosa) kako bi se spričilo pomeranje sedimenta i time prekomerna zamućenost u obližnjim potocima i rekama. Izlivanje goriva i maziva može se pojaviti na radnom kampu izvođača kroz održavanje i pranje opreme i radnih vozila. Tokom normalnih aktivnosti, ove oblasti treba da budu opremljene gravitacionim separatorom odgovarajuće veličine. U slučaju da dođe do izlivanja, Izvođač mora da upotrebi upijajuće materijale kao što su upijajuće prostirke / tkanine, pesak kao i da ukloni sloj kontaminirane zemlje i odloži je na odobreno mesto, u skladu sa Zakonom o vodama.

Izvođač radova treba da izradi plan upravljanja otpadom za projekat. Mere ublažavanja treba, između ostalog, sadrže obaveze izvođača da:

- Pronađe lokaciju za odlaganje smeća / otpada najmanje 500 m od rezidencijalnog područja kako ljudi ne bi bili pogodjeni mirisom koji bi mogao nastati anaerobnim raspadanjem otpada na mestima za odlaganje otpada. Ogradi mesto za odlaganje otpada ogradom i posadi drveće kako bi se spričio ulazak deci u to područje. Sakupi i ukloni sav čvrsti otpad biće iz radnih kampova i odlaže ga na lokacijama za odlaganje otpada.
- U slučaju da se ulje i mast ostave za ponovnu upotrebu u jami obloženoj najmanje 60 cm, vodi računa da jama bude locirana na najnižem kraju lokacije i daleko od stambenih područja.
- U slučaju punjenja nižih područja otpadom, obezbedi da se nivo poklapa sa okolnim područjima. U ovom slučaju treba voditi računa da se ta niža područja ne koriste za skladištenje kišnice

Održavanje opreme i dotakanje goriva

Uticaj - održavanje opreme i sipanje goriva mogu prouzrokovati kontaminaciju tla i vodotoka, uključujući podzemne vode, ukoliko se mazivima, gorivom i razređivačima rukuje nepravilno i neoprezno..

Mere ublažavanja - Da bi se izbegla šteta u prirodnom okruženju, potrebno je obezbediti pravilno rukovanje mazivima, gorivima i razređivačima tokom održavanja opreme.

Buka

Uticaj - Buka izazvana radovima na sanaciji obale imaće samo privremeni uticaj. Iako su samo privremeni i uglavnom umereni, ukoliko se ne ublaže, uticaji buke u blizini stambenih područja mogu prouzrokovati negativan uticaj na zdravlje.

Mere ublažavanja - U osjetljivim područjima (škole, parkovi prirode, bolnice) Izvođač će voditi posebnu brigu o emisiji buke, strogo poštujući zahteve ESMP-a. U slučaju kada nivo buke bude iznad dozvoljenog nivoa, primerene mere za ublažavanje podrazumevajuće postavljanje panela za zaštitu od buke. Trebalo bi preduzeti aktivnosti na podizanju svesti i kao i administrativne mere da bi se osiguralo pravilno održavanje vozila. U slučaju prekoračenja granice buke za osjetljiva područja, Izvođač radova treba da postavi privremene štitnike kako bi se spričilo slobodno širenje buke na osjetljive receptore.

Na osnovu preliminarne procene, ključne mere ublažavanja preporučene u okviru ovog Plana upravljanja životnom sredinom i socijalnim pitanjima (ESMP) su:

- Identifikovati i locirati u projektnim planovima sve osjetljive prirodne resurse u projektnom području, uključujući, ali ne ograničavajući se, na delove prirodnog staništa, kolonije ptica i močvarna područja, jedinstvene biljne zajednice itd. (konsultovanje sa lokalnim vlastima za zaštitu prirode).
- Identifikovati lokalne pristupne puteve kroz i oko obrađene zemlje i pašnjaka.
- Svesti na minimum zahteve za privremenu ili trajnu izmenu zemljišta izvan služnosti nasipa.
- Kopanje materijala za nasipe treba da se odvija samo u obeleženim navigacionim kanalima da bi se smanjilo uništavanje staništa riba.
- Obezbediti zone preliminarnog prikupljanja otpada koje neće prouzrokovati štetu na vegetacijskom pokrovu i drugim komponentama životne sredine.
- Prevoz i odlaganje građevinskih betonskih ostataka i prljavštine na odobrenim stazama i deponijama.
- Pažljivo odrediti pristupne puteve / radne površine i spričiti njihovo širenje.

- Vršiti obnovu prilaznih puteva i radnih površina po završetku radova (grabuljanje zemlje i postavljanje plodnog gornjeg sloja itd.).
- Koristiti zatvorene / natkrivene kamione za prevoz građevinskog materijala.
- Očistiti okolno područje od prašine prskanjem vodom, uklanjanjem suvišnih materijala i čišćenjem mesta nakon završetka aktivnosti.
- Obnoviti original stanje pejzaža nakon završetka građevinskih i radova na sanaciji obale.
- Organizovati neophodne mere očuvanja (uspostaviti zaštitne zone, zaobići ta područja tokom transporta i drugo).
- Prestati sa radovima čim se nađu istorijski i kulturni spomenici tokom zemljanih radova i pružiti relevantne informacije Državnoj agenciji za zaštitu istorijskih i kulturnih spomenika.
- Obaviti srednjoročne i završne inspekcije projekata na lokacijama tokom radova na izgradnji i sanaciji obale.

Radni rizici

Uticaji - Radnici mogu biti pogodeni uslovima rada, radom u i blizu vodnih tela, kršenjem prava radnika. Rizici za rad su povezani sa građevinskim aktivnostima kao što su izloženost fizičkim opasnostima tokom građevinskih aktivnosti kao što su: upotreba teške mehanizacije, radovi na obalama reka sa brzacima, opasnosti od saplitanja i pada, izloženost buci i prašini, padajući predmeti, izloženost na opasne materijale i izlaganje električnim opasnostima od upotrebe alata i mašina. Kako će građevinske aktivnosti uključivati opasne poslove, lica mlađa od 18 godina neće biti zaposlena na Projektu.

Mere ublažavanja – Uspostavljanje žalbenog mehanizma za radnike na projektu. Radnik na projektu ima pravo da daje predloge, primedbe i informacije koje se tiču zdravљa i zaštite na radu. Radnik može odbiti da radi ako mu je ugrožen život ili bezbednost ili ako nisu preuzete odgovarajuće mere za obezbeđenje zdravљa i zaštite na radu. Radnici na projektu treba da budu informisani o raspoloživim mehanizmima za podnošenje pritužbi u vezi sa njihovim zaposlenjem ili angažovanjem. Ugovorne strane treba da pokažu spremnost za primenu ovih mehanizama, čak i ako takav zahtev nije propisan zakonom te zemlje.

Zdravlje i bezbednost na radu

Uticaj - Rizično radno okruženje može negativno uticati na građevinske radnike zbog prisustva velike buke, prašine, nebezbednog kretanja mašina i sl.

Mere ublažavanja - Izvođač će obezbediti uvodnu obuku iz zdravstvenih i bezbednosnih pitanja i zahtevati od radnika da koriste obezbeđenu ličnu zaštitnu opremu. Izvođač radova mora da obezbedi da su svi rukovaoci teškim ili opasnim mašinama propisno obućeni/sertifikovani, a takođe i osigurani. Izvođač će imati objekte za prvu pomoć na licu mesta i pripremiti se za brzu dostupnost obučenog paramedicinskog osoblja i hitan transport do najbliže bolnice u slučaju nezgoda i povreda.

Pre započinjanja radova, izvođači će morati da pripreme i dostave na odobrenje planove sprovođenja specifične za gradilište (SSIP), konkretno:

- plan upravljanja otpadom i otpadnim vodama
- plan upravljanja skladištenjem nafte i goriva
- plan upravljanja rečnim radovima
- plan upravljanja gradilišnim kampom
- plan ponovnog pošumljavanja
- Plan reagovanja u hitnim slučajevima

Sledeća tabela prikazuje plan ublažavanja uticaja za SDIP potprojekt Jarak i zamišljen je kao kontrolna lista kako bi se osiguralo sprovođenje relevantnih mera ublažavanja u odgovarajućim fazama projekta.

Izvođači su dužni da upoznaju svoje radnike sa merama zaštite životne sredine i socijalnih pitanja navedenim u predmetnom dokumentu ESMP.

PROJEKAT INTEGRISANOG RAZVOJA KORIDORA REKE SAVE I DRINE (SDIP)

Plan upravljanja životnom sredinom i socijalnim pitanjima - ESMP

4.3. Plan ublažavanja za SDIP pod-projekat JARAK

Faza	Problem/ uticaj aktivnosti	Mere ublažavanja	Odgovorno lice	Komentar
pre izgradnje	EIA i priprema tenderske dokumentacije			
	Tenderska dokumentacija pripremljena uz upotrebu ovog ESMP-a u prevedenoj verziji	Tendersku dokumentaciju mora da prati primerak plana ublažavanja i praćenja ESMP-a na srpskom jeziku, koji će biti uključen u zaštitne klauzule Tehničkih specifikacija u ugovorima i obavezi da se poštuju uslovi Zajmodavca.	JUP Poslodavac JVP "Vode Vojvodine"	
Procedura otkupa zemljišta	Uticaji otkupa zemljišta su ublaženi a ocenjeni kao minorni	Privatno zemljište potrebno za fizičku realizaciju projekta je otkupljeno, i kompenzacija je obavljena u skladu sa RAP	JUP Naručilac JVP "Vode Vojvodine"	Pre početka građevinskih radova potrebno je izvršiti reviziju (audit) raseljavanja
Planiranje / Projektovanje	Osigurati poštovanje odgovarajućeg zakonodavstva u oblasti građevinarstva	Dobijanje građevinske dozvole; priprema smernica za upravljanje vodama ako se podprojekti izvode u blizini površinskih vodotokova	Podnositelj zahteva	
Planiranje / Projektovanje	Potencijalne štete na postojećoj infrastrukturi i objektima, posebno podzemnim instalacijama (vodovod i kanalizacija i sl.), što dovodi do ometanja u pružanju usluga potrošačima.	Precizno lociranje položaja infrastrukturnih objekata i podzemnih instalacija na lokaciji radova u saradnji sa relevantnim institucijama na svim nivoima vlasti.	Podnositelj zahteva u saradnji sa projektantima i predstavnicima relevantnih institucija lokalne samouprave.	
Planiranje / Projektovanje	Povećana mogućnost zapošljavanja i veći prihodi u lokalnoj zajednici.	Prednost pri zapošljavanju dati kvalifikovanom lokalnom stanovništvu	Izvođač radova	Probleme treba regulisati kroz tendersku dokumentaciju.
	Obaveza objavljivanja rezultata arheoloških iskopavanja	Potrebno je obezrediti sredstva za skladištenje, objavljivanje i predstavljanje predmeta koja budu pronađeni, arheološki iskopani i istraženi, kao i dokumentovani i sačuvani radi naučne i stručne prezentacije sadržane u investicionom projektu	Investitor JP "Vode Vojvodine"	

PROJEKAT INTEGRISANOG RAZVOJA KORIDORA REKE SAVE I DRINE (SDIP)

Plan upravljanja životnom sredinom i socijalnim pitanjima - ESMP

Faza	Problem/ uticaj aktivnosti	Mere ublažavanja	Odgovorno lice	Komentar
Komunikacija i angažovanje zainteresovanih strana	Pravovremeno angažovanje sa relevantnim akterima uključujući lokalne zajednice	Pripremite ad hoc plan implementacije specifičnog projekta koji sadrži ključne aktivnosti iz SEP-a i pripremite komunikacione alate i materijal	JUP – Specijalista za uticaje projekata na društveno okruženje	Akcioni plan za implementaciju SEP-a koji će biti pripremljen do 10. februara 2022. godine
IZGRADNJA	Snabdevanje materijalom			
	Pozajmište peska i šljunka / poremećaj korita reke Save / kvalitet vode / poremećaj ekosistema	Korišćenje postojećih pozajmišta ili kupovina materijala na licenciranim lokacijama za separaciju; obaveza službenog odobrenja ili važeće dozvole za rad. Nakon eksploatacije osigurati sanaciju jame za vađenje.	Izvođač radova na vađenju peska i šljunka ili separaciji	navesti u tenderskoj dokumentaciji - Uslovi za odabir podizvođača za nabavku materijala
IZGRADNJA	Prevoz materijala			
	Smetnje u zajednici zbog prašine, buke i rada teških vozila i mašina	Svi kamioni moraju biti pokriveni, a putevi opreme i mašina posipati vodom	Vozač kamiona Izvođač radova	a)-d) navesti u tenderskoj dokumentaciji- Tehničke specifikacije izvođenja radova
		Pored navedenog, primenite ograničeno radno vreme u konsultaciji sa Mesnom zajednicom. Drugi osetljivi receptori nisu identifikovani, ali je potrebno posmatrati dinamiku zajednice u zoni ulice Vuka Karadžića.	JUP – Specijalista za uticaje projekata na životnu sredinu	
IZGRADNJA	Gradilište			
	Potencijalno zagađenje vode i tla zbog nepravilnog skladištenja, upravljanja i upotrebe materijala	Organizacija i pokrivanje prostora za skladištenje materijala; izolacija betonskih radova na vodotoku pomoću zapečaćenih oplata ili pokrova; izdvajanje površina za pranje mešalica i druge opreme od vodotoka. Odrediti područja za pranje gde se voda ne izliva direktno u vodotok	Izvođač gađevinskih radova	
	Zagađenje vode i tla zbog nepravilnog odlaganja otpadnih materija	Odlaganje otpadnog materijala na mesto koje je zaštićeno od ispiranja; označavanje tog mesta u planu lokacije; ako to mesto nije na lokaciji, onda na ovlašćenoj deponiji	Izvođač gađevinskih radova	

PROJEKAT INTEGRISANOG RAZVOJA KORIDORA REKE SAVE I DRINE (SDIP)

Plan upravljanja životnom sredinom i socijalnim pitanjima - ESMP

Faza	Problem/ uticaj aktivnosti	Mere ublažavanja	Odgovorno lice	Komentar
	Zagađenje vode i tla zbog nepravilnog odlaganja otpadnih materija	Skladištenje otpada prema najboljoj međunarodnoj praksi (Opšte smernice IFC EHS). Primena dodatnih mera za skladištenje opasnog otpada (kao što su upotreba sekundarnog skladišta, ograničavanje pristupa, upotreba LZP), ukoliko je to neophodno kako bi se sprečio negativan uticaj na građevinsko osoblja, životnu sredinu i javnost. Upotreba i označavanje određenih kontejnera za sakupljanje otpada i skladišnih prostora za različite vrste otpada.	Izvođač gađevinskih radova	
	Potencijalno zagađenje tla i vode zbog nepravilnog održavanja opreme i dopuna goriva	Primeniti najbolju inženjersku praksu za bezbedno skladištenje i rukovanje mazivima, gorivom i razređivačima; osigurati pravilnu dopunu goriva i održavanje opreme; prikupiti sav otpad i odložiti u odobreno postrojenje za preradu otpada	Izvođač gađevinskih radova	
	Zagađenje vode i tla zbog nepravilnog odlaganja otpadnih materija	Prevoz otpada u obeleženim vozilima dizajniranim za konkretnu vrstu otpada kako bi se umanjio rizik od ispuštanja materijala (opasnih i neopasnih materijala) i ostataka. Obuka vozača za rukovanje i odlaganje tereta i dokumentovanje prevoza koje opisuje prirodu otpada i njegov stepen opasnosti.	Izvođač	
Sanacija obale	Zagađenje tla, podzemnih i površinskih voda uljima i mazivima zbog lošeg održavanja i popravki opreme i dopuna goriva na gradilištu.	Izbegavajte servisiranje i dopunu goriva na lokaciji. Za vreme dopune i održavanja na gradilištu koristite zaštitne folije. Obezbedite upijajući materijal u slučaju izlivanja goriva. Upravljanje korištenim nauljenim materijalima i agentima vrši se u skladu sa izveštajem o upravljanju otpadom. Postupci u slučajevim izlivanja ulja i maziva. Pripremiti i sprovesti plan organizacije gradilišta koji uključuje mere dobre građevinske prakse. Mere iz dokumenata o upravljanju vodama i mere iz izveštaja o upravljanju otpadom.	Izvođač	Probleme treba regulisati kroz ugovor o izvođenju radova
Sanacija obale	Zagađenje vode i tla zbog neadekvatnog odlaganja komunalnog, inertnog i opasnog otpada.	Na lokacijama na gradilištu postavljaju se tipični kontejneri za čvrsti komunalni otpad; Prihvatanje sakupljenog komunalnog otpada i njegovo odlaganje od strane ovlašćenih institucija;	Izvođač	Probleme treba regulisati kroz ugovor o izvođenju radova

PROJEKAT INTEGRISANOG RAZVOJA KORIDORA REKE SAVE I DRINE (SDIP)

Plan upravljanja životnom sredinom i socijalnim pitanjima - ESMP

Faza	Problem/ uticaj aktivnosti	Mere ublažavanja	Odgovorno lice	Komentar
		<p>Frakcije opasnog otpada (upotrebljena otpadna ulja, zauljena ambalaža, bitumenski otpad, otpadna transformatorska ulja, otpadne azbestno-cementne cevi itd.) - sakupljaju se odvojeno u tipične posude ili metalne bačve koje se moraju predate subjektima koji su ovlašćeni za upravljanje opasnim otpadom;</p> <p>Ponovna upotreba i recikliranje otpada kad god je to moguće.</p> <p>Zabranjeno je spaljivanje otpada na otvorenom i na lokaciji.</p> <p>Radnje u skladu sa izveštajem o upravljanju otpadom.</p>		
Sanacija obale	Potencijalno zagađivanje tla i vode zbog ispuštanja otpadnih sanitarnih voda na gradilištu	Postavljanje ekoloških toaleta za radnike	Izvođač	Probleme treba regulisati kroz ugovor o izvođenju radova
Sanacija obale	Stanovništvo pod povećanim rizikom od saobraćajnih nezgoda i uticaja građevinskih radova	<p>Obezbediti odgovarajuće znakove upozorenja, osvetljenje, zaštitnu ogradi itd.</p> <p>Poštovanje saobraćajnih pravila.</p> <p>Očistiti građevinski otpad i tokom faze izgradnje i nakon završetka radova pri zatvaranju gradilišta.</p> <p>Obezbediti sanitetski materijal i pomoći na gradilištu kroz institucionalne i administrativne dogovore sa opštinskim bolnicama.</p> <p>Sprovodenje plana organizacije gradilišta.</p>	Izvođač	Probleme treba regulisati kroz ugovor o izvođenju radova
	Moguće zagađenje vazduha, vode i tla; prašine, izduvni gasovi, prolivanje goriva i maziva	<p>Primena najbolje inženjerske prakse za bezbedno skladištenje i rukovanje mazivima, gorivom i razređivačima; osigurati pravilnu dopunu goriva i održavanje opreme; prikupiti sav otpad i odložiti u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom („Službeni glasnik RS“ br. 36/09, 88/10, 14/16, 95/18);</p> <p>Organizovati i pokrivati prostore za skladištenje materijala; izbor područja za pranje gde se otpadna voda ne izliva slobodno ili indirektno u vodotok (reku Savu);</p> <p>odlaganje otpadnog materijala na mesto zaštićeno od ispiranja.</p>	Izvođač radova na održavanju	

PROJEKAT INTEGRISANOG RAZVOJA KORIDORA REKE SAVE I DRINE (SDIP)

Plan upravljanja životnom sredinom i socijalnim pitanjima - ESMP

Faza	Problem/ uticaj aktivnosti	Mere ublažavanja	Odgovorno lice	Komentar
	Mogućnost pronalaska arheološkog nalazišta	Ako se nađe arheološko nalazište, Izvođač će odmah obustaviti radove i obavestiti ZZSK	Izvođač građevinskih radova (Periodično praćenje IPCM, ako je primenljivo)	
	Bezbednost radnika	Obezbediti radnicima bezbednosna uputstva i zaštitnu opremu; organizacija bezbednog zaobilaženja saobraćaja	Izvođač građevinskih radova	
	Zdravlje i bezbednost zajednice	<p>Priprema svih pripadajućih delova građevinskog plana upravljanja zaštitom na radu (zdravlje i bezbednost na radu, plan bezbednosti u zajednici, plan upravljanja saobraćajem, plan bezbednosti opasnih materija, program obuke, pripremljenost i reagovanje u vanrednim situacijama itd.)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Plan reagovanja u slučaju izlivanja, – Plan reagovanja u slučaju požara (opasnosti od požara i eksplozije, identifikovati rute evakuacije); – Plan reagovanja u slučaju saobraćajnih nezgoda – Planovi za spremnost i reagovanje u slučaju kolapsa struktura – Plan spremnosti i reagovanja u slučajevima poplava – Plan spremnosti i reagovanja u slučaju pronalaska neeksplodiranih ubojnih sredstava (koji će uključivati postupke u slučaju pronalaska neeksplodiranih ubojnih sredstava; <p>Minimalni sadržaj planova - Organizaciona struktura, odgovornosti, komunikacija, procedure, obuka, resursi.</p> <p>Kada to zahteva nacionalno zakonodavstvo, izvođač je dužan da se konsultuje sa relevantnim institucijama / ministarstvima i dobije odobrenje za ove planove.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Izbegavanje radova noću kada je buka najglasnija. Izbegavanje radova noću i upotrebu teške mašinerije od 22:00 do 6:00 u blizini stambenih područja. - Bez upotrebe bučne mašinerije na manje od 50m od stambenih područja i u blizini ustanova. Radove obavljati ručno. - Dobro održavanje i pravilan rad građevinskih mašina radi smanjenja stvaranja buke. 	Izvođač građevinskih radova Nadzor od strane JUP E&S stručnjaka i inženjera	

PROJEKAT INTEGRISANOG RAZVOJA KORIDORA REKE SAVE I DRINE (SDIP)

Plan upravljanja životnom sredinom i socijalnim pitanjima - ESMP

Faza	Problem/ uticaj aktivnosti	Mere ublažavanja	Odgovorno lice	Komentar
		<ul style="list-style-type: none"> - Gde je to moguće, vršiti radove na konstrukciji bez upotrebe mašina - Vršiti redovno održavanje generatora 		
	Rizici za rad su povezani sa građevinskim aktivnostima kao što su izloženost fizičkim opasnostima tokom građevinskih aktivnosti kao što su: upotreba teške opreme, radovi na obalama reka sa brzim ribislama, opasnosti od saplitanja i pada, izloženost buci i prašini, padajući predmeti, izloženost na opasne materijale i izlaganje električnim opasnostima od upotrebe alata i mašina. Kako će građevinske aktivnosti uključivati opasne poslove, lica mlađa od 18 godina neće biti zaposlena na Projektu.	Implementirati LMP Revizije rada	Izvođač radova Nadzor od strane JUP – Specijalista za uticaje projekata na društveno okruženje	
	Rizici izazvani bolešću COVID-19	Mere zaštite od COVID-19 Sledeće osnovne mere prevencije infekcije mogu pomoći u obuzdavanju širenja bolesti i zaštiti radnika i javnosti: ☐ promovisati redovno i temeljno pranje ruku od strane zaposlenih, izvođača radova i kupaca; ☐ obeshrabriti dodirivanje usta, nosa i očiju; ☐ obezbediti i sprovoditi upotrebu lične zaštitne opreme (LZO), obezbeđujući da postoje adekvatne prostorije za njeno bezbedno korišćenje i odlaganje i da je osoblje adekvatno obučeno o tome kako da koristi i odlaže LZO.	Implementirati LMP u vezi sa COVID – 19 Razmatranja i SB ESF/ZAŠTITNE GARANCIJE PREVREMENA NAPOMENA: RAZMATRANJA COVID-19 U GRAĐEVINSKIM PROJEKTIMA/GRAĐEVINSKIM RADOVIMA (Aneks 7)	Sprovesti Uredbu o prevenciji i

PROJEKAT INTEGRISANOG RAZVOJA KORIDORA REKE SAVE I DRINE (SDIP)

Plan upravljanja životnom sredinom i socijalnim pitanjima - ESMP

Faza	Problem/ uticaj aktivnosti	Mere ublažavanja	Odgovorno lice	Komentar
		<p>Uverite se da je LZO prilagođena i muškom i ženskom tipu tela;</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ promovisati socijalno distanciranje; ☐ uverite se da su radna mesta čista i higijenska i redovno dezinfikujte površine (kao što su vrata, dugmad liftova, podovi i stolovi) i predmete (kao što su telefoni, tastature i mašine); ☐ promovisati rad u smenama gde je to moguće; ☐ zahtevaju mere karantina za dolazeće radnike iz inostranstva; <p>Specifične mere prevencije za gradilišta:</p> <p>Obezbedite fizičko distanciranje, tako što ćete:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ zapanjujuća vremena početka; ☐ zapanjujuće pauze; ☐ poneki ručkovi; ☐ ograničavanje broja ljudi na licu mesta i gde su raspoređeni da rade; ☐ kontrola kretanja gradilišta (ograničavanjem mogućnosti okupljanja radnika, uključujući osoblje u dizalicama materijala i prikolicama za gradilište); ☐ održavanje sastanaka na otvorenom ili velikom prostoru kako bi se omogućilo fizičko distanciranje; ☐ ograničavanje nepotrebnog kontakta na licu mesta između radnika, i između radnika i spoljnih pružalaca usluga, i podsticanje fizičkog distanciranja u ovim oblastima (na primer, uklanjanjem kamiona za kafu sa gradilišta). <p>Fokusirajte pažnju na higijenske uslove sanitacije na licu mesta:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ pristup sapunu i vodi ili sredstvom za dezinfekciju ruku na bazi alkohola; ☐ toaleti; ☐ dezinfekciju površina ili površina koje se često dodiruju (dizalice, prikolice za gradilište, kvake na vratima, mašine); ☐ izbegavanje deljenja ručnih i električnih alata. Ako je deljenje neophodno, omogućite sanitaciju zajedničke 	suzbijanju zarazne bolesti COVID-19 („Službeni glasnik RS“, br. 151/2020, 152/2020, 153/2020, 156/2020, 158/2020, 1/2021, 17/202 19/2021, 22/2021, 29/2021 i 34/2021).	

PROJEKAT INTEGRISANOG RAZVOJA KORIDORA REKE SAVE I DRINE (SDIP)

Plan upravljanja životnom sredinom i socijalnim pitanjima - ESMP

Faza	Problem/ uticaj aktivnosti	Mere ublažavanja	Odgovorno lice	Komentar
		<p>opreme;</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ postavljanje natpisa o higijeni na lokalnom jeziku kao i na jeziku većine na radnom mestu kako bi svako mogao da razume kako da uradi svoj deo posla. <p>U slučaju da se neko razboli od sumnje na COVID-19 na radnom mestu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ staviti bolesnu osobu u prostoriju ili prostor u kojoj je izolovan od drugih na radnom mestu, ograničavajući broj ljudi koji imaju kontakt sa bolesnom osobom ☐ kontaktirajte lokalne zdravstvene vlasti ☐ identifikovati najbliže kontakte sa osobom za koju se sumnja na COVID-19. 		
	Žalbe radnika	<p>Uverite se da je žalbeni mehanizam (GRM) na mestu i da radi.</p> <p>Uključite izjave o usklađenosti u paket nabavke</p>	PMU Procurement Department CFU Oversight from PMU SOCial Specialist Odeljenje nabavke pri JUP CFU Nadzor od strane PMU Specijalisti za socijalne uticaje projekata	Osigurajte da je tenderska dokumentacija prilagođena i jezik rafiniran kako bi uključio relevantne E&S sekcije, uključujući usklađenost rada sa nacionalnom legislativom i Projektnim LMP-om
	Žalbe lokalnog stanovništva	Operationalize the Project and sub-project level GRM Operacionalizovati projekat i GRM na nivou podprojekta	PMU Specijalista za socijalne uticaje projekata	
Sanacija obale	Nabavka materijala	Koristiti postojeće kamenolome i postrojenja za proizvodnju betona za snabdevanje materijalom. Koristiti licencirane dobavljače za druge materijale	Izvođač	Pozajmišta iz kojih se koriste materijali i baza za beton moraju imati važeće ekološke dozvole.
Sanacija obale	Prevoz materijala	Korišćenje teretnih vozila sa ceradom i specijalnih vozila u zavisnosti od vrste materijala	Izvođač	Vozači koji prevoze materijal moraju poštovati ograničenja brzine.

PROJEKAT INTEGRISANOG RAZVOJA KORIDORA REKE SAVE I DRINE (SDIP)

Plan upravljanja životnom sredinom i socijalnim pitanjima - ESMP

Faza	Problem/ uticaj aktivnosti	Mere ublažavanja	Odgovorno lice	Komentar
Sanacija obale	Uništavanje vegetacijskog pokrova	Obnavljanje vegetacije sađenjem. Primena mera dobre građevinske prakse	Izvođač	Probleme treba regulisati kroz ugovor o izvođenju radova
Sanacija obale	Emisija prašine sa deponije zemljanih materijala zbog kretanja vozila na makadamskim putevima i izvođenje građevinskih radova	Sabijanje nanetog zemljjanog materijala Prskanje vodom izvora prašine kako bi se smanjio uticaj na okolno stanovništvo i vegetaciju. Kontrola brzine vozila radi manjeg podizanja prašine. Priprema i sprovođenje Plana organizacije gradilišta koji uključuje dobre građevinske prakse	Izvođač	Probleme treba regulisati kroz ugovor o izvođenju radova
Sanacija obale	Emisija gasova i čestica iz vozila, mehanizacije i generatora	Redovno održavanje opreme Izvođač je dužan da dostavi dokaze o tehničkoj ispravnosti vozila u skladu sa propisima o emisiji opasnih gasova. Pripremiti i sprovesti plan organizacije gradilišta koji uključuje mere dobre građevinske prakse.	Izvođač	Probleme treba regulisati kroz ugovor o izvođenju radova
Sanacija obale	Buka tokom rada teške mehanizacije i generatora	Poštovanje radnog vremena gradilišta u skladu sa zakonom. Kućišta generatora moraju biti zvučno zaštićena ako se nalaze u blizini stambenih jedinica. Obezbediti prigušivače za teške mašine. Pripremiti i sprovesti plan organizacije gradilišta koji uključuje mere dobre građevinske prakse.	Izvođač	Probleme treba regulisati kroz ugovor o izvođenju radova
Sanacija obale	Povećana zamućenost vode kao posledica radova	Građevinski radovi bi trebalo da se izvode tako da se ne oštećuju površine i prirodni sadržaji izvan projekta i ne prekidaju ili nepotrebno obustavljaju vodotokovi. Radovi bi trebalo da se izvode po suvom vremenu. Priprema i primena plana organizacije gradilišta	Izvođač	Izvođač
Sanacija obale	Zagađenje podzemnih i površinskih voda i tla sa uljima i mazivima zbog lošeg održavanja opreme i popravke i točenja goriva na gradilištu.	Izbegavajte servisiranje i dopunjavanje goriva na lokaciji. Koristite zaštitne folije prilikom eventualnog dopunjavanja vozila i održavanja na gradilištu. Obezbedite upijajući materijal u slučaju prosipanja goriva. Upotrebljenim nauljenim materijalima i sredstvima treba upravljati u skladu sa Izveštajem o upravljanju otpadom. Procedura postupanja u slučaju slučajnog izlivanja ulja i maziva.	Izvođač	Probleme treba regulisati ugovorom o izvođenju radova.

PROJEKAT INTEGRISANOG RAZVOJA KORIDORA REKE SAVE I DRINE (SDIP)

Plan upravljanja životnom sredinom i socijalnim pitanjima - ESMP

Faza	Problem/ uticaj aktivnosti	Mere ublažavanja	Odgovorno lice	Komentar
		Pripremiti i sprovesti Plan organizacije gradilišta koji uključuje mere dobre građevinske prakse. Mere iz vodoprivredne dokumentacije i mere iz Izveštaja o upravljanju otpadom.		
Sanacija obale	Zagađenje vode i zemljišta usled neadekvatnog odlaganja komunalnog, inertnog i opasnog otpada.	Na lokacijama gradilišta postavljaju se tipični kontejneri za čvrsti komunalni otpad; Prijem prikupljenog komunalnog otpada i njegovo odlaganje od strane nadležnih institucija; Frakcije opasnog otpada (iskorišćena otpadna ulja, nauljena ambalaža, otpad od bitumenskih agenasa, otpadna transformatorska ulja, otpadne azbestno-cementne cevi itd.) se posebno sakupljaju u tipične kontejnere ili metalne burad; dostavljaju se subjektima ovlašćenim za upravljanje opasnim otpadom; Ponovna upotreba i reciklaža otpada kad god je to moguće. Zabranjeno je spaljivanje otpada na otvorenom i na lokaciji. Radnje u skladu sa izveštajem o upravljanju otpadom.	Izvođač	Probleme treba regulisati ugovorom o izvođenju radova.
Sanacija obale	Rekonstrukcija oštećenih obalnih delova	Izbegavajte vožnju obalama reke Save; Osigurati korito i obalu u zoni mostova, uzvodno i nizvodno od mostova, kako bi se obezbedila njihova zaštita od procesa erozije.	Izvođač	Probleme treba regulisati ugovorom o izvođenju radova.
Sanacija obale	Smanjena prolaznost kroz područje na kome se izvode radovi.	Planiranje izmeštanja opreme u vreme kada nije gust saobraćaj; obezbediti alternativni prolaz za pešake i vozila u saradnji sa lokalnim vlastima ili obezbediti siguran prolaz kroz gradilište; Izbegavati puteve kroz naseljena područja, posebno u blizini škola i bolnica; pripremiti i sprovesti plan organizacije gradilišta koji uključuje mere dobre građevinske prakse.	Izvođač	Probleme treba regulisati kroz ugovor o izvođenju radova
Sanacija obale	Potencijalno zagađenje zemljišta i vode usled ispuštanja otpadnih sanitarnih voda sa	Postavljanje ekoloških toaleta za radnike	Izvođač	Probleme treba regulisati kroz ugovor o izvođenju radova

PROJEKAT INTEGRISANOG RAZVOJA KORIDORA REKE SAVE I DRINE (SDIP)
Plan upravljanja životnom sredinom i socijalnim pitanjima - ESMP

Faza	Problem/ uticaj aktivnosti	Mere ublažavanja	Odgovorno lice	Komentar
	gradilišta			
Sanacija obale	Stanovništvo pod povećanim rizikom od saobraćajnih nezgoda i građevinskih radova za stanovništvo.	Obezbedite adekvatne znakove upozorenja, osvetljenje, zaštitne ograde itd. Pridržavajte se saobraćajnih pravila. Čisti građevinski otpad na gradilištu kako u fazi izgradnje tako i nakon završetka radova, prilikom zatvaranja gradilišta. Osigurati medicinske zalihe i pomoć kroz institucionalne i administrativne aranžmane sa opštinskim bolnicama na gradilištu. Sprovesti Plan organizacije gradilišta.	Izvođač	Probleme treba regulisati kroz ugovor o izvođenju radova
Sanacija obale	Rizik od povreda na radu.	Zahtevati od svih radnika da se pridržavaju mera zaštite na radu; Obezbediti zaštitnu opremu; Postaviti znakove upozorenja na gradilištu; Pripremiti i sprovesti plan organizacije gradilišta i plan mera zaštite na radu.	Izvođač	Probleme treba regulisati kroz ugovor o izvođenju radova
Sanacija obale	Ostaci građevinskog materijala nakon zatvaranja privremenih gradilišta	Potrebno je ukloniti sa lokacije sve ostatke materijala koji ostanu nakon zatvaranja privremenih gradilišta i reciklirati / ponovo upotrebiti gde je to moguće. Svi ostaci moraju se odlagati na način koji neće biti štetan po životnu sredinu; to treba da rade kompanije koje imaju dozvole za obavljanje takvih radova	Izvođač	Probleme treba regulisati kroz ugovor o izvođenju radova.

5. AKTIVNOSTI PRAĆENJA ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE I SOCIJALNIH PITANJA

Direkcija za vode/JUP i PSC će pratiti ukupni učinak zaštite životne sredine tokom sprovođenja projekta. Za svaki SDIP pod-projekat će postojati ESMP dokument specifičan za lokaciju, koji će sadržati plan praćenja i kontrolne liste.

Plan praćenja navodi parametre koji će se pratiti za svaku komponentu zaštite životne sredine, uključujući lokacije koje se prate i trajanje aktivnosti praćenja. Plan praćenja takođe navodi važeće standarde i odgovornosti u smislu sprovođenja i praćenja.

Pored kritičnih lokacija koje su definisane u toku faze projektovanja, praćenje stanja životne sredine će se takođe vršiti na samom gradilištu i bilo kom drugom delu zone radova za koji se utvrdi da je relevantan u toku izvođenja radova na sanaciji obale.

Smernice Svetske Banke u vezi sa zaštitom životne sredine kod praćenja projekata, uključujući i socijalno-ekonomski i zdravstvene aspekte, date su u Priručniku o proceni uticaja na životnu sredinu - Izdanje 14, Praćenje i nadzor aktivnosti zaštite životne sredine (iz juna 1996. godine).

Program praćenja projekta obuhvata uticaj na kvalitet površinskih i podzemnih voda, poremećaje značajnih ekoloških staništa uključujući rečne priobalne ekosisteme, zatim nenajavljenе inspekcije u toku izvođenja radova u cilju utvrđivanja poštovanja propisa iz oblasti zaštite životne sredine, završnu inspekciju nakon završetka radova da bi se potvrdilo da je stanje zadovoljavajuće, kao i ocenu stanja lokacije gradilišta pre početka i nakon završetka radova, kako bi se utvrdilo da nema gubitaka u smislu prirodnih vrednosti.

Elementi programa praćenja učinka zaštite životne sredine:

Ciljevi

Indikatori vezani za uticaje projekta i mera za ublažavanje uticaja

Mereni parametri

Institucionalne odgovornosti, trajanje

Izveštavanje

Troškovi i finansijske odredbe

U sledećoj tabeli su date aktivnosti praćenja i odgovornost kod sprovođenja predloženih mera ublažavanja uticaja na životnu sredinu, u toku realizacije SDIP pod-projekta Jarak.

PROJEKAT INTEGRISANOG RAZVOJA KORIDORA REKE SAVE I DRINE (SDIP)

Plan upravljanja životnom sredinom i socijalnim pitanjima - ESMP

5.1. Plan praćenja SDIP pod-projekta JARAK

Faze	Koji parametar će se pratiti?	Gde bi trebalo vršiti praćenje parametra?	Kako bi trebalo pratiti parametar? / vrsta opreme za praćenje	Kada bi trebalo vršiti praćenje parametra? (frekvencija merenja ili stalno)	Zašto bi trebalo vršiti praćenje parametra? (opciono)	Institucionalna odgovornost
						Sprovođenje
PRIPREMNI RADOVI				Snabdevanje materijalom		
Zagađenje vode i zemljišta koje je rezultat nepravilnog skladištenja, upravljanja i upotrebe materijala	kvalitet vode (suspendovane materije, ulja, pH vrednosti, provodljivost)	U reci uzvodno gradilišta	Savi od	Uzorkovanje, analiza u sertifikovanoj laboratoriji koja poseduje potrebnu opremu	Pre početka radova	Identifikuju svaki potencijalni uticaj na okolinu
Prašina	Zagađenje vazduha (čvrste čestice)	Na gradilištu i blizu njega		Inspekcija i vizuelno posmatranje	Pre izvođenja građevinskih radova i pre isporuke materijala	Identifikuju svaki potencijalni uticaj na okolinu
GRAĐEVINSKI RADOVI				Snabdevanje materijalom		
Kamenolom	Posedovanje službenog odobrenja ili važeće (operativne) licence	kamenolom	uvid u dokumentaciju	pre početka radova	uskladenost postrojenja sa zaštitom životne sredine i zaštitom zdravlja i bezbednosti na radu	Upravnik kamenoloma / nadzor
Jama za vađenje peska i šljunka	Posedovanje službenog odobrenja važeće (operativne) licence	jama za vađenje peska i šljunka ili	uvid u dokumentaciju	pre početka radova	uskladenost postrojenja sa zaštitom životne sredine i zaštitom zdravlja i bezbednosti na radu	Upravnik lokacije za vađenje peska i šljunka ili postrojenja za separaciju / nadzor
GRAĐEVINSKI RADOVI				Prevoz materijala		
Kamen	teret na kamionu pokriven ili pokvašen	mesto rada	nadzor	nenajavljene inspekcije tokom rada, barem jednom nedeljno	smanjenje saobraćaja remećenja	Izvođač radova, Nadzor

PROJEKAT INTEGRISANOG RAZVOJA KORIDORA REKE SAVE I DRINE (SDIP)

Plan upravljanja životnom sredinom i socijalnim pitanjima - ESMP

Faze	Koji parametar će se pratiti?	Gde bi trebalo vršiti praćenje parametra?	Kako bi trebalo pratiti parametar? / vrsta opreme za praćenje	Kada bi trebalo vršiti praćenje parametra? (frekvencija merenja ili stalno)	Zašto bi trebalo vršiti praćenje parametra? (opciono)	Institucionalna odgovornost
						Sprovođenje
Pesak i šljunak	teret na kamionu pokriven ili pokvašen	mesto rada	nadzor	nenajavljenе inspekcije tokom rada, barem jednom nedeljno		Izvođač radova, Nadzor
Upravljanje saobraćajem	hours and routes selected	mesto rada	nadzor	nenajavljenе inspekcije tokom rada, barem jednom nedeljno		Izvođač radova, Nadzor
GRAĐEVINSKI RADOVI			Gradilište			
Kulturna dobra i arheološki nalazi	prisustvo arheoloških nalaza u tlu	na i u blizini gradilišta	nadzor zemljanih radova	Arheološki nadzor od strane nadležnog ZZSK-a ako to zahtevaju preduslovi	očuvanje kulturnog nasleđa	Izvođač radova, Nadzor (praćenje), arheološki nadzor
Sanacija obale	degradacija i zagađenje tla	na gradilištu i direktno oko gradilišta	vizuelni nadzor	sedmično	očuvanje zemljišta i sprečavanja zagađenja	Nadzor
Sanacija obale	da li gradilište ispunjava kriterijume iz smernica za dobru građevinsku praksu	na lokaciji izvođenja radova	vizuelni nadzor. Uvid u dokumentaciju	tokom izvođenja radova	uspostavljanje bezbednog radnog okruženja	Nadzor
Sanacija obale	pojava buke i zagađenja vazduha	na lokaciji izvođenja radova	standardna oprema za merenje kvaliteta vazduha i nivoa buke	po prijemu žalbi građana	smanjenje buke i zagađenja vazduha	Izvođač - kompanija koja ima licencu za obavljanje radova na praćenju zaštite životne sredine
Sanacija obale	uništavanje useva, šuma, livada itd.	na lokaciji izvođenja radova i u blizini	vizuelno	po prijemu žalbi građana	sprečavanje uništavanja useva, šuma, livada itd.	Nadzor

PROJEKAT INTEGRISANOG RAZVOJA KORIDORA REKE SAVE I DRINE (SDIP)

Plan upravljanja životnom sredinom i socijalnim pitanjima - ESMP

Faze	Koji parametar će se pratiti?	Gde bi trebalo vršiti praćenje parametra?	Kako bi trebalo pratiti parametar? / vrsta opreme za praćenje	Kada bi trebalo vršiti praćenje parametra? (frekvencija merenja ili stalno)	Zašto bi trebalo vršiti praćenje parametra? (opciono)	Institucionalna odgovornost
						Sprovođenje
Sanacija obale	kontrola radnog vremena	na lokaciji izvođenja radova	vizuelno i upoređivanje sa planom organizacije gradilišta.	po prijemu žalbi građana	poštovanje radnog vremena radnika i ublažavanje socijalnih i uticaja na životnu sredinu	Nadzor
Sanacija obale	upravljanje otpadom tokom izvođenja radova	na lokaciji izvođenja radova	vizuelno i upoređujući sa izveštajem o upravljanju otpadom.	kontinuirano	obezbeđivanje pravilnog upravljanja otpadom	Nadzor
Sanacija obale	postojanje zona / lokacija za preliminarno odlaganje otpada	na i u blizini mesta radova	inspekcijski nadzor	tokom građevinskih radova	sprečavanje zagađenja vode i tla zbog nepravilnog odlaganja iskopanog materijala i građevinskog otpada	Izvođač radova, Nadzor
Sanacija obale	ostaci otpada i degradacija tla	na projektnoj lokaciji	vizuelno	po završetku radova	vraćanje lokacije u približno prvobitno stanje, nakon zatvaranja gradilišta	Izvođač radova, Nadzor
Sanacija obale	broj registrovanih nezgoda, postojanje higijenskih uslova za radnike, primena zaštitne opreme na gradilištu	na gradilištu	vizuelno i kroz uvid u registar	kontinuirano tokom izvođenja radova	obezbeđenje odgovarajućih zdravstvenih i bezbednosnih uslova rada i izvođenje radova u skladu sa relevantnim radnim zakonodavstvom	Izvođač radova, Nadzor
Sanacija obale	uticaj na stanovništvo zbog ograničavanja poslovne aktivnosti i prava korišćenja zemljišta	lokalna zajednica	uvid u registar	po prijemu žalbi građana	manji socijalni uticaj	Podnositelac zahteva

PROJEKAT INTEGRISANOG RAZVOJA KORIDORA REKE SAVE I DRINE (SDIP)

Plan upravljanja životnom sredinom i socijalnim pitanjima - ESMP

Faze	Koji parametar će se pratiti?	Gde bi trebalo vršiti praćenje parametra?	Kako bi trebalo pratiti parametar? / vrsta opreme za praćenje	Kada bi trebalo vršiti praćenje parametra? (frekvencija merenja ili stalno)	Zašto bi trebalo vršiti praćenje parametra? (opciono)	Institucionalna odgovornost
						Sprovođenje
Sanacija obale	kvalitet izvršenih radova, kvalitet ugrađenog materijala	na gradilištu	vizuelno praćenje i kroz registar	kontinuirano tokom izvođenja radova i uklanjanja gradilišta	osiguranje adekvatnog kvaliteta izvršenih radova	Nadzor
Sanacija obale	jasno razgraničenje pristupnih puteva i radnih mesta radi sprečavanja njihovog širenja	na prilaznim putevima i mestima izvođenja radova	inspekcija, posmatranje	tokom građevinskih radova	sprečavanje gubitka gornjeg sloja tla zbog privremenih pristupnih puteva i radnih površina, degradacije pejzaža	Izvođač radova, Nadzor
	čišćenje pristupnih puteva i radnih mesta nakon završetka građevinskih radova	na prilaznim putevima i mestima izvođenja radova	inspekcija, posmatranje	nakon završetka građevinskih radova		Izvođač radova, Nadzor
	vraćanje krajolika u gotovo izvorno stanje nakon završetka radova i upotrebe kamenoloma	na mestima izvođenja radova i kamenolomu	nenajavljena inspekcija	nakon završetka radova.		JUP Stručnjak za životnu sredinu
Sanacija obale	posipanje vode radi suzbijanja prašine	na prilaznim putevima i mestima izvođenja radova	inspekcija, posmatranje	tokom građevinskih radova	sprečavanje privremenog zagađenja vazduha (prašine) usled prevoza građevinskog materijala i kamionskog saobraćaja	Izvođač radova, Nadzor

PROJEKAT INTEGRISANOG RAZVOJA KORIDORA REKE SAVE I DRINE (SDIP)

Plan upravljanja životnom sredinom i socijalnim pitanjima - ESMP

Faze	Koji parametar će se pratiti?	Gde bi trebalo vršiti praćenje parametra?	Kako bi trebalo pratiti parametar? / vrsta opreme za praćenje	Kada bi trebalo vršiti praćenje parametra? (frekvencija merenja ili stalno)	Zašto bi trebalo vršiti praćenje parametra? (opciono)	Institucionalna odgovornost
						Sprovođenje
Sanacija obale	završetak dnevnih građevinskih radova u tačno utvrđeno vreme (npr. rad tokom dana)	na prilaznim putevima i mestima izvođenja radova	inspekcija, posmatranje	tokom građevinskih radova	sprečavanje smetnji i vibracija	Izvođač radova, Nadzor
	merenje nivoa buke (Db)	na i u blizini mesta izvođenja radova	inspekcija	tokom građevinskih radova		Izvođač radova, Nadzor
Sanacija obale	upotreba zaštitne opreme, organizacija obilaznog saobraćaja	na mestu izvođenja radova	inspekcija	tokom građevinskih radova	povećanje bezbednosti osoblja	Izvođač radova, Nadzor
Prašina	zagađenje vazduha (čvrste čestice)	na i u blizini mesta izvođenja radova	inspekcija, posmatranje	nenajavljena inspekcija tokom dostavljanja materijala i izgradnje	zdravstveni bezbednosni zahtevi i ometanje saobraćaja	Izvođač radova, Nadzor
Prava radnika	dokaz zakonitom zapošljavanju	o mestu radova / kancelarija Izvođača	inspekcija	nenajavljena inspekcija tokom izvođenja radova	radnicima se obezbeđuje da uživaju prava garantovana zakonom	Inspekcija rada
SPROVOĐENJE						
Povećana brzina vozila	stanje saobraćajnih znakova; brzina vozila	Prilazni putevi do gradilišta	vizuelno; merači	nenajavljeno	omogućavanje bezbednog saobraćaja protoka	Saobraćajna policija
Erozija, odron, opasni uslovi rada	odeljak uključen u projekt	stanje znakova za opasnost	vizuelno	tokom aktivnosti na održavanju		Izvođač radova

6. ODGOVORNOSTI U UPRAVLJANJU ZAŠTITOM ŽIVOTNE SREDINE I SOCIJALNIM PITANJIMA

Za svaki potencijalni uticaj na životnu sredinu, Plan upravljanja životnom sredinom definiše sledeće:

- Predlog mera za ublažavanje uticaja na životnu sredinu; i
- Tela ili organizacije odgovorne za sprovođenje ovih mera, koje su podeljene na:
  - Izvršne organizacije koje su odgovorne za sprovođenje mera. Za ovaj specifičan zadatak, izvršne organizacije (npr. projektantske kuće sa kojima je sklopljen ugovor) će se postarati da su sva neophodna odobrenja i dozvole (npr. Mišljenja o proceni uticaja na životnu sredinu, vodoprivredne i dozvole za odlaganje materijala iz iskopa, otpada i građevinskog šuta) pribavljene od nadležnih organa pre objavljivanja tendera za građevinske radove. U toku izvođenja različitih faza građevinskih radova, izvođači će biti odgovorni za fizičku realizaciju mera za ublažavanje uticaja na životnu sredinu koje se navode u ovom planu upravljanja zaštitom životne sredine, a sve u skladu sa Ekološkim i socijalnim standardima Svetske Banke i relevantnim zakonodavstvom Republike Srbije iz oblasti zaštite životne sredine.
  - Nadzorne organizacije će biti odgovorne za nadzor nad izvršnim organizacijama kako bi obezbedile da se mere ublažavanja uticaja na životnu sredinu sprovode kako je planirano. Direkcija za vode i Jedinica za implementaciju (JUP) Projekta integrisanog razvoja koridora Save i Drine će biti odgovorni za nadzor, u smislu adekvatnosti i pouzdanosti izvođenja radova u dogovorenim rokovima, kao i sprovođenja mera navedenih u ESMP. JUP će imati odgovornost da utvrdi da li su relevantni izvođači pribavili sva neophodna odobrenja i dozvole od nadležnih državnih i opštinskih organa pre objavljivanja tendera za izvođenje građevinskih radova. U toku svojih nadzornih misija Svetska banka može zahtevati da putem metode slučajnog uzorka proveri da li su pomenute dozvole pribavljene i da li su važeće (tj. da nisu istekle), kao i da li se mere za ublažavanje uticaja na životnu sredinu i praćenje koji su navedeni u Planu upravljanja zaštitom životne sredine socijalnim pitanjima primenjuju na terenu u toku faza izvođenja radova, u skladu Ekološkim i socijalnim standardima Svetske Banke i relevantnim zakonodavstvom Republike Srbije iz oblasti zaštite životne sredine..
  - Različita ministarstva su nadležna za različite dozvole. Ministarstvo finansija, zajedno sa Ministarstvom građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture i Ministarstvom zaštite životne sredine su zaduženi za proces izdavanja dozvola za građevinske radove. MPŠVP sa Direkcijom za vode i Javnim vodoprivrednim preduzećima "Srbijavode", "Beogradvode" i "Vode Vojvodine" obezbeđuje vodoprivrednu tehničku dokumentaciju, različite vrste dozvola neophodnih za izvođenje i nadzor radova, kao i uslove za organizaciju i sprovođenje mera za protiv zagađenja vode. Hidrometeorološki zavod je zadužen za uzimanje uzoraka i praćenje kvaliteta vode..

6.1. Ekološki odgovorne odredbe ugovora za izvođenje građevinskih radova

Najveći broj uticaja na životnu sredinu u toku izvođenja građevinskih radova se mogu ublažiti unošenjem adekvatnih odredaba u ugovore o izvođenju građevinskih radova. Revizije ovih odredaba moraju da obuhvate, ali da ne budu ograničene na sledeća pitanja:

- Poštovanje opštih nacionalnih smernica za zaštitu životne sredine;
- Poštovanje relevantnih Ekoloških i socijalnih standard Svetske Banke;
- Zaštita kulturno istorijskih spomenika;
- Adekvatno odlaganje građevinskog i otpada iz iskopa;
- Pravilno lociranje gradilišnih kampova;
- Vraćanje terena na gradilištima u stanje približno prvočitnom, nakon završetka građevinskih radova;
- Bezbednost i zdravlje na radu (od konsultanta i izvođača radova se očekuje da se pridržavaju važećih zakona i propisa koji regulišu oblast bezbednosti na radnom mestu).

Ugovor za izvođenje radova na projektu treba da sadrži ovaj ESMP koji uključuje Plan ublažavanja uticaja na životnu sredinu i socijalna pitanja i Plan praćenja zaštite životne sredine i socijalnih pitanja koji su dati u poglavljima 4 i 5 ovog ESMP-a. Ovaj ESMP će biti sastavni deo tenderske dokumentacije i ugovora, a koje će izvođač morati da sprovodi i obezbedi da se svi radovi izvode na način kojim se ne stvaraju negativni uticaji po životnu sredinu. Nadzorni organ će obezbediti usaglašenost projektnih radova sa zahtevima navedenim u ESMP i redovno će izveštavati o tome.

7. IMPLEMENTACIONI ARANŽMAN

Regionalni upravljački odbor zajedno sa Regionalnom jedinicom za koordinaciju biće odgovoran za zagovaranje politike i koordinaciju na regionalnom nivou, dok će na nacionalnom nivou dve JUP koje su formirane u Direkciji za vode i Ministarstvu građevine, saobraćaja i infrastrukture biti odgovorne za funkcije upravljanja i svakodnevne operacije.

Dok će nacionalne jedinice za implementaciju projekata biti primarno odgovorne za M&E u odgovarajućim zemljama, **Međunarodna komisija za sliv reke Save (ISRBC)** biće odgovorna za celokupno praćenje i evaluaciju (M&E) sprovođenja i koordinacije između priobalnih zemalja i poslužiće kao veza sa SB regionalnom nivou i JUP u svakoj od priobalnih država / entiteta. Integrисani sistem upravljanja informacijama (MIS) biće razvijen i implementiran kao deo programa za podršku sprovođenju i izveštavanju.

8. PRAĆENJE I IZVEŠTAVANJE

8.1. Praćenje projekta SDIP

Praćenje projekta SDIP će vršiti Jedinice za implementaciju projekta formirane u okviru Direkcije za Vode i Ministarstva građevine, saobraćaja i infrastrukture. Informacije i podaci koji se prikupe u svakoj od agencija za sprovođenje biće uneti u opšti Izveštaj o praćenju i evaluaciji. ISRBC i JUP će prikupiti i predstaviti podatke i izveštaje na polugodišnji pregled od strane Regionalnog komiteta i nadležnih nacionalnih institucija koje su odgovorne za sprovođenje projekta, u saradnji sa misijom SB.

Izvođač radova na konstrukciji je dužan da vrši sve aktivnosti praćenja (uzorkovanje, merenje itd.) koje su propisane Planom praćenja u okviru ESMP koji je pripremljen za projekat in a osnovu koga je Izvođač angažovan.

Nadzorni organ će biti odgovoran za praćenje svih aktivnosti izvođenja radova, uključujući i zaštitu životne sredine u toku sprovođenja projekta. Nadzorni organ će, u slučaju potrebe, biti ovlašćen za realizaciju dodatnih uzorkovanja.

8.2. Planovi praćenja zaštite životne sredine

Plan praćenja za SDIP mora da bude u skladu sa tenderskom dokumentacijom. Osnovne komponente planova praćenja uključuju sledeće:

- Pitanja zaštite životne sredine i socijalnih pitanja koji će biti predmet praćenja i načine verifikacije;
- Specifična područja, lokacije i parametre koji će biti predmet praćenja;
- Važeće standarde i kriterijume;
- Praćenje nabavke materijala (potvrđuje se postojanje adekvatnih dozvola);
- Trajanje;
- Institucionalna odgovornost za praćenje i nadzor

8.3. Izveštavanje

8.3.1. Izvođač radova Jedinici za implementaciju projekta (JUP)

Izvođač radova će pripremiti izveštaje o poštovanju ESMP kao i Plan sprovođenja za specifično gradilište (SSIP), u formi kvartalnog izveštaja o napretku i dostaviti ih Jedinici za implementaciju projekta (JUP), u štampanoj i elektronskoj verziji, na srpskom i engleskom jeziku.

Izvođač radova će dostavljati kvartalne izveštaje Jedinici za implementaciju projekta (JUP), koji dokumentuju mere za ublažavanje uticaja na životnu sredinu kao i zaštitne mere, zajedno sa propisanim aktivnostima praćenja sprovedenim u tom kvartalu. Izvođač radova će voditi računa o kvalitetu životne sredine u skladu sa planovima za ublažavanje uticaja na životnu sredinu i monitoringa koji čine sastavni deo ESMP.

Isto važi i za firme angažovane za praćenje životne sredine i nadzor za deo njihovih aktivnosti vezanih za primenu mera ublažavanja uticaja i praćenja zaštite životne sredine.

Ukoliko se dogodi bilo kakav incident ili ugrožavanje životne sredine, izveštaj o istom mora biti dostavljen bez odlaganja. Jedinica za upravljanje projektom (JUP) i izvođač radova imaju zajedničku odgovornost u pogledu izveštavanja i ispitivanja incidenata. Izvođač radova je dužan da informiše menadžera projekta i lokalne organe uprave odmah nakon takvog događaja.

8.3.2. Konsultant zadužen za poslove nadzora Jedinici za implementaciju projekta

Nalazi regularnih aktivnosti praćenja, uključujući i aktivnosti navedene u generičkom Planu praćenja koje obavlja izvođač radova, biće uključene u kvartalne Izveštaje o napretku koje priprema Konsultant zadužen za poslove nadzora.

8.3.3. JUP prema MPŠV, SB, polugodišnji izveštaj o stanju životne sredine i socijalnim pitanjima

Jedinica za upravljanje projektom (JUP) će dostaviti ove polugodišnje izveštaje Ministarstvu poljoprivrede, šumrstva i vodoprivrede (MPŠV) i Svetskoj banci, a isti će uključivati informacije o statusu sprovođenja mera za ublažavanje uticaja na životnu sredinu koje je preduzeo izvođač radova, dodatne mere za ublažavanje uticaja koje mogu biti primenjene, opis incidenata u smislu neposedovanja važećih ekoloških dozvola, žalbe lokalnog stanovništva, nevladinih organizacija, kao i načine na koje su ova pitanja rešena. U slučaju smrtnih ishoda ili značajnih nezgoda na gradilištu, Jedinica za upravljanje projektom će bez odlaganja izvestiti SB. Monitoring i delovanje u skladu sa Okvirom za upravljanje životnom sredinom i društvenom (ESMF) i Planom za upravljanje zaštitom životne sredine i socijalnim pitanjima za specifično gradilište, uključujući praćenje i implementaciju mera specifičnih za gradilište za svaki pod-projekat/segment u toku sprovođenja projekta će biti zadatak Jedinice za implementaciju projekta (JUP), o čemu će ista izveštavati Svetku Banku u pisanoj formi svakih šest meseci. Jedinica za upravljanje projektom (JUP) će za potrebe projekta angažovati Stručnjaka za zaštitu životne sredine i Stručnjaka za uticaje projekata na društvo koji će se starati o kvalitetu sprovođenja Planova za upravljanje zaštitom životne sredine i socijalnim pitanjima (ESMP).

9. JAVNA RASPRAVA I STAVLJANJE ESMP-A NA JAVNI UVID

U skladu sa WB ESS 10, radna verzija ESMP-a će biti javno objavljen na sajtu Ministarstva poljoprivrede i zaštite životne sredine, Direkcije za vode i u gradu Sremska Mitrovica tokom februara 2021. godine, u periodu od dve nedelje. Javne konsultacije i javna prezentacija ESMP-a biće održane u gradu Sremska Mitrovica ili on-line u zavisnosti od uvedenih ograničenja COVID-19.

10. REFERENCE

- 01 Idejni projekat (IDP) sanacije leve obale Save, od rkm 121+277 do rkm 123+350 kod Jarka (L = 2.073 km), "Hidrozavod dtd" Novi sad, mart 2019
- 02 Plan detaljne regulacije rečnog priobalja leve obale reke Save, Službeni list Grada Sremska Mitrovica 14/1 iz 2016. godine.
- 03 Akcioni plan preseljenja za projekat Jarak, PMU, 2019
- 04 Čevinska dozvola, Grad Sremska Mitrovica, oktobar 2021.
- 05 Građevinska dozvola, Grad Ruma, novembar 2021.
- 06 Podaci o plovnom putu, MCTI - Direkcija za vodne puteve, decembar 2018
- 07 Preduslovi Zavoda za zaštitu spomenika kulture Sremska Mitrovica, decembar 2018.
- 08 Mišljenje u postupku izdavanja vodnih uslova JVP „Vode Vojvodine“ februar 2019.
- 09 Okvir upravljanja zaštitom životne sredine i socijalnim pitanjima SB, 2017
- 10 Priručnik za procenu uticaja na životnu sredinu br. 25, Planovi upravljanja zaštitom životne sredine, Sektor za zaštitu životne sredine Svetске Banke, januar 1999. godine.
- 11 Dokument procene projekta, PAD3402, Projekat integrisanog razvoja koridora Save i Drine, 2019
- 12 Informacije o projektu - dokument, PIDC 25739, Informacije o projektu (konceptualna faza) - Projekat integrisanog razvoja koridora Save i Drine – P168862, februar 2019
- 13 Okvir upravljanja životnom sredinom i socijalnim pitanjima, ESMF, Projekat integrisanog razvoja koridora Save i Drine – P168862, oktobar 2019.
- 14 Okvirni plan raseljavanja, RPF, Projekat hitne sanacije od poplava – P168862, oktobar 2019.

Aneks 1

RELEVANTNA NACIONALNA ZAKONSKA REGULATIVA OD JANUARA 2022

ZAKONSKA REGULATIVA REPUBLIKE SRBIJE:

ANEKS 1: RELEVANTNA NACIONALNA ZAKONSKA REGULATIVA OD JANUARA 2022.

U nastavku su navedeni važeći zakoni i propisi Republike Srbije koji regulišu zaštitu životne tokom planiranja, projektovanja, izgradnje i trajanja ovog Projekta:

1. Ustav Republike Srbije ("Službeni glasnik RS" br. 98/06).
2. Nacionalna strategija održivog razvoja ("Službeni glasnik RS" br. 72/09, 81/09)
3. Zakon o planiranju i izgradnji ("Službeni glasnik RS" br. 72/09, 81/09, 64/10, 24/11, 121/12, 42/13, 50/13, 98/13, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19, 9/20, 52/21)
4. Zakon o zaštiti prirode ("Službeni glasnik RS", 36/09, 88/10, 91/10, 14/16, 95/18, 71/21)
5. Zakon o zaštiti životne sredine ("Službeni glasnik RS" br. 135/04, 36/09, 72/09, 43/11, 14/16, 76/18, 95/18)
6. Zakon o proceni uticaja na životnu sredinu ("Službeni glasnik RS" br. 135/04, 36/09)
7. Zakon o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu ("Službeni glasnik RS" br. 135/04, 88/10)
8. Zakon o upravljanju otpadom ("Službeni glasnik RS", 36/09, 88/10, 14/16, 95/18)
9. Zakon o zaštiti od buke u životnoj sredini ("Službeni glasnik RS", 96/21)
10. Zakon o vodama ("Službeni glasnik RS ", 30/10, 93/12, 101/16, 95/18)
11. Zakon o šumama ("Službeni glasnik RS", 30/10, 93/12, 89/15, 95/18)
12. Zakon o zaštiti vazduha ("Službeni glasnik RS", 36/09, 10/13, 26/21)
13. Zakon o bezbednosti i zdravlju na radu ("Službeni glasnik RS", 101/05, 91/15, 113/17)
14. Zakon o poljoprivrednom zemljištu, ("Službeni glasnik RS" br. 62/06, 65/08, 41/09, 112/15, 80/17, 95/18)

Propisi doneti na osnovu Zakona o proceni uticaja na životnu sredinu, uključuju sledeće:

15. Uredba o utvrđivanju Liste projekata za koje je obavezna procena uticaja na životnu sredinu i Liste projekata za koje se može zahtevati procena uticaja na životnu sredinu ("Službeni glasnik RS" br. 114/08)
16. Pravilnik o sadržini zahteva o potrebi procene uticaja i sadržini zahteva za određivanje obima i sadržaja studije o proceni uticaja na životnu sredinu ("Službeni glasnik RS" br. 69/05)
17. Pravilnik o postupku javnog uvida, prezentaciji i javnoj raspravi o studiji o proceni uticaja na životnu sredinu ("Službeni glasnik RS" br. 69/05)
18. Pravilnik o radu tehničke komisije za ocenu studije o proceni uticaja na životnu sredinu ("Službeni glasnik RS" br. 69/05)
19. Pravilnik o metodologiji za određivanje akustične zone („Službeni glasnik RS" br. 72/10)
20. Uredba o kategorizaciji vodnih tela ("Službeni glasnik RS" No. 5/68)
21. Pravilnik o opasnim materijama u vodama ("Službeni glasnik RS" No. 31/82)

Propisi vezani za rad, uslove rada i ravnopravnost polova

22. Zakon o radu ("Službeni glasnik RS" br. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14, 13/17 , 113/17, 95/18)
23. Zakon o državnim službenicima ("Službeni glasnik RS" br. 79/05, 81/05, 83/05, 64/07, 67/07, 116/08, 104/09, 99/14, 94/17, 95/18, 157/20)
24. Zakon o mirnom rešavanju radnih sporova ("Službeni glasnik RS" br. 125/04, 104/09, 50/18)
25. Zakon o zapošljavanju i osiguranju za slučaj nezaposlenosti ("Službeni glasnik RS" br. 36/09, 88/10, 38/15, 113/17, 49/21)
26. Zakon o zapošljavanju stranih državljana ("Službeni glasnik RS" br. 128/14, 113/17, 50/18, 31/19)

27. Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS" br. 34/03, 64/04, 84/04, 85/05, 101/05, 63/06, 5/09, 107/09, 101/10, 93/12, 62/13, 108/13, 75/14, 142/14, 73/18, 46/19, 86/19, 62/21)
28. Zakon o zdravstvenom osiguranju ("Službeni glasnik RS" br. 25/19)
29. Zakon o zabrani diskriminacije ("Službeni glasnik RS" br. 22/09, 52/21)
30. Zakon o sprečavanju zlostavljanja na radnom mestu ("Službeni glasnik RS" br. 36/10)
31. Pravilnik o ponašanju poslodavaca i zaposlenih u vezi sa sprečavanjem i zaštitom od zlostavljanja na radu ("Službeni glasnik RS" br. 62/10)
32. Zakon o zaštiti uzbunjivača ("Službeni glasnik RS" br. 128/14)
33. Zakon o ravnopravnosti polova ("Službeni glasnik RS" br. 52/21)

Ostali relevantni propisi Republike Srbije:

34. Zakon o potvrđivanju konvencije o pristupu informacijama, učešću javnosti u donošenju odluka i pristupu pravosuđa u oblastima koje se tiču životne sredine ("Službeni glasnik RS", 38/09)
35. Evropski komitet za zaštitu zdravlja i životne sredine. Kopenhagen, SZO Regionalna kancelarija za Evropu, 2006 (<http://www.euro.who>).
36. Skupština Republike Srbije. Zakon o hemikalijama. Službeni glasnik Republike Srbije, 2009, br. 36/09.
37. Skupština Republike Srbije. Zakon o biocidnim proizvodima, 2009, br. 36/09.
38. Skupština Republike Srbije. Zakon o integrisanom sprečavanju i kontroli zagađenja. Službeni glasnik Republike Srbije, br. 135/04 (<http://www.basel.int/legalmatters/natleg-serbia>).

Aneks 2

USLOVI DOBIJENI OD RELEVANTNIH INSTITUCIJA

ANEKS 2: USLOVI DOBIJENI OD RELEVANTNIH INSTITUCIJA

15 Direkcija za vodne puteve

Република Србија
Министарство грађевинарства,
саобраћаја и инфраструктуре
Дирекција за водне путеве
Београд, Француска 9

Број: 11/213-1

Датум: 20 DEC 2018

Јавно водопривредно предузеће
»ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ«
НОВИ САД

Примљено: 24 DEC 2018			
Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
1	6/374		

ЈВП „ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ“

Служба за заштиту од спољних вода

Булевар Михајла Пупина 25
21000 Нови Сад

Веза: Захтев бр.I-6/361 од 11.12.2018. год., заведен под бројем 11/213 дана 17.12.2018. год.

Предмет: Захтев за издавање података о пловном путу на реци Сави у зони деонице од ркм 121+277 до ркм 123+350

Поштовани,

Поводом вашег дописа, број I-6/361 од 11.12.2018. године, достављамо вам релевантне податке са којима располаже Дирекција за водне путеве, које можете користити искључиво за потребе изrade Идејног пројекта санације леве обале Саве, од km 153+060 до km 151+300, код Јарка.

Пловни пут на разматраној деоници реке Саве има статус међународног пловног пута (класа IV), који је дефинисан прописаним габаритима. Захтеване вредности параметара габарита пловног пута за предметну деоницу реке Саве су:

- Дубина пловног пута у односу на ниски пловидбени ниво (ЕН), при редукованом газу (94% трајање) 2,3m
- Дубина пловног пута у односу на ниски пловидбени ниво (ЕН), за пловидбу са пуним газом (60% трајање) - са брзинским утонућем и тримом + абсолютна резерва 3,3m
- Ширина пловног пута при ЕН, у правцу 55m
- Ширина пловног пута при ЕН, у кривини 75m
- Минимални радијус кривине пловног пута 360m

Тел.: 011 3029 801
Факс: 011 3029 808

www.plovput.gov.rs
office@plovput.gov.rs

Ниски пловидбени ниво (ЕН) у предметној зони, на km 123+350, износи 72,29 mm.

Положај пловног пута у предметној зони реке Саве, као и правци профиле (са назначеном речном стационарном) су достављени пројектанту у електронској форми (DWG формат), дана 20. децембра 2018. год., на адресу: srdjan.nikoletic@hidrozavodidt.rs.
Законом о пловидби и лукама на унутрашњим водама ("Службени гласник РС", број 41/2018), Члан 37, регулисано да „Пре почетка израде техничке документације за изградњу, реконструкцију, додградњу, адаптацију и санацију преводница, пловних канала и других хидротехничких објеката (обалоутврда, напера, паралелних грађевина са транспортним коридором, преграда, прагова, каскада, шеврона, кејских зидова, мостова), за постављање каблова и цевовода, као и других објеката од утицаја на безбедност пловидбе на међународним и међудржавним водним путевима у складу са законом којим се уређује планирање и изградња, потребно је прибавити најчешће услове за пројектовање које издаје лучка капетанија и услове за пројектовање који се односе на водне путеве које издаје Дирекција.¹⁴ Ови услови прибављају се у оквиру обједињене процедуре у поступцима за издавање аката у остваривању права на изградњу, која је прописана законом којим се уређује планирање и изградња, са роком важења од две године.

С поштовањем,

Доставити:

- Именованом
- Архиви
- Групи 2/2

¹⁴ Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре – Дирекција за водне путеве, прим. аутора

B) Uslovi Zavoda za zaštitu spomenika kulture

ВВЕДОВ

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ
СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ
СРЕМСКА МИТРОВИЦА
Број: 610-07/18-3
Датум: 24.12.2018. године

Завод за заштиту споменика културе Сремска Митровица, на основу чл. 99. став 2. тачка 1., 100. став 1. и 104. Закона о културним добрима ("Сл. Гласник РС" бр. 71/94) и члана 104 став 1. тачка 1. Закона о општем управном поступку ("Службени гласник РС" број 18/2016), а на захтев Јавног водопривредног предузећа "Воде Војводине" из Новог Сада, Булевар Михајла Пупина број 25, доноси

РЕШЕЊЕ

I Услови и мере техничке заштите - за израду Идејног пројекта санације леве обале Саве, од ркм 121+277 до ркм 123+350 код Јарка, могу се предузети на основу следећих услова:

-обавезан археолошки надзор на читавој деоници обалоутврде на левој обали Саве од ркм 121+277 до ркм 123+359 приликом извођења земљаних радова;

-археолошки надзор обавиће стручњаци Завода за заштиту споменика културе у Сремској Митровици;

-ако се у току извођења грађевинских и других радова нађе на археолошка налазишта или археолошке предмете извођач радова је дужан да одмах, без одлагања прекине радове и о томе обавести Завод за заштиту споменика културе у Сремској Митровици, као и да предузме мере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на месту и у положају у коме је откривен, а све у складу са чланом 109. став 1. Закона о културним добрима;

-Инвеститор је у обавези да обустави радове уколико нађе на археолошка налазишта или археолошке предмете од изузетног значаја, ради истраживања локације;

-Инвеститор је дужан да обезбеди средства за праћење, истраживање, заштиту и чување пронађених остатака који уживају претходну заштиту.

II Радови морају бити изведени у свему у складу са издатим условима из тачке I овог решења.

III Обавезује се Инвеститор да најкасније 45 дана пре почетка извођења земљаних радова на изградњи обалоутврде обавести Завод ради спровођења археолошког надзора. Трошкови истраживања и археолошког надзора са контролом земљаних радова и израдом теренске документације за предметну локацију обрачунати су у оквиру програма заштите.

IV Ово решење не ослобађа подносиоца захтева обавезе прибављања и других услова, сагласности и дозвола предвиђених прописима о изградњи објеката и планирању и уређењу простора и насеља.

V Жалба не одлаже извршење овог решења.

О б р а з л о ж е њ е

Јавно водопривредно предузеће "Воде Војводине" из Новог Сада, Булевар Михајла Пупина број 25, поднело је под бројем I-6/363 од 11.12.2018. године захтев овом Заводу за добијање услова и мера техничке заштите за израду Идејног пројекта санације леве обале Саве, од ркм 121+277 до ркм 123+350 код Јарка.

На основу увида у документацију овог Завода утврђено је да се у непосредној близини трасе обалоутврде налазе два археолошка локалитета који уживају статус претходне заштите и то локалитет Јарчина-ушће у Јарку и локалитет Гомолава некропола у Хртковцима.

Са изложеног решено је као у диспозитиву.

ПРАВНА ПОУКА: Против овог решења дозвољена је жалба Републичком заводу за заштиту споменика културе Београд у року од 15 дана од дана његовог достављања. Жалба се подноси преко доносиоца овог решења, а на основу члана 16. Закона о културним добрима, ослобођена је плаћања републичке административне таксе.

Доставити:
подносиоцу;
документацији;
архиви.

в. д. Директора

Љубиша Шулаја

PROJEKAT INTEGRISANOG RAZVOJA KORIDORA REKE SAVE I DRINE (SDIP)
Plan upravljanja životnom sredinom i socijalnim pitanjima - ESMP

C) Republički hidrometeorološki zavod

ПРИЛОГ 1

**Меродавниprotoци који одговарају стогодишњој великој води, средњој води и
95% малој води и њихове кореспондентне нивое**

Хид. ст: Сремска Митровица
Река: Сава
Шифра ст: 45090

Кота "0" [m н.ј.м]: 72,22
Кота "0" [km]: 139,24
Кота "0" [km²]: 87996

	Проток	Водостај	
	[m ³ /s]	[cm]	[m н.ј.м]
Стогодишња велика вода	6900	885	81.07
Средња вода	1563	285	75.07
95% мала вода	277	-9	72.13

ПРИЛОГ 2

Резултати хидрометријски мерења у профилу станице Сремска Митровица река Сава

P.бр.	Датум	Проток [m ³ /s]	Средња брзина [m/s]
1	9/23/2011	179	0.116
2	10/13/1946	217	0.191
3	10/22/1947	248	0.202
4	10/10/1961	306	0.196
5	7/20/1993	354	0.348
6	10/11/1990	402	0.381
7	7/27/1988	450	0.476
8	7/26/2002	503	0.325
9	7/11/2008	555	0.354
10	8/25/2010	612	0.345
11	6/1/2000	645	0.407
12	11/17/2005	696	0.427
13	6/21/2011	753	0.419
14	6/11/1990	804	0.575
15	11/21/2008	852	0.532
16	8/21/1991	914	0.608
17	7/21/1981	954	0.58
18	8/31/1995	994	0.672
19	6/29/2006	1050	0.509
20	5/21/2009	1100	0.59
21	11/16/1996	1150	0.658
22	6/29/2009	1190	0.625
23	6/18/2013	1240	0.635
24	3/18/2002	1290	0.728
25	5/28/2001	1350	0.767
26	10/27/2017	1410	0.762
27	6/3/1981	1440	0.68
28	9/23/2005	1500	0.774
29	5/18/2018	1540	0.808
30	5/12/2017	1600	0.782
31	6/18/2004	1660	0.871
32	12/17/2004	1700	0.891
33	3/27/2012	1750	0.86
34	11/5/1990	1810	0.824
35	4/29/2008	1840	0.858
36	3/29/1995	1900	0.867
37	2/27/2004	1940	0.982
38	3/5/2001	2000	1.007
39	4/20/2000	2070	0.98
40	6/18/1976	2100	0.82
41	9/24/2001	2150	1.034
42	9/22/1995	2200	0.873
43	10/22/1980	2260	0.824
44	9/24/2010	2290	0.982
45	36981	2390	1.119
46	40325	2440	0.939
47	35459	2500	1.166

P.бр.	Датум	Проток [m ³ /s]	Средња брзина [m/s]
48	5/21/2012	2540	1.084
49	11/23/2004	2620	1.192
50	3/28/1985	2660	0.942
51	5/9/1989	2710	0.949
52	2/25/2014	2770	1.153
53	2/2/2001	2810	1.254
54	4/14/1988	2930	0.902
55	4/21/1993	3000	0.943
56	4/28/2006	3040	1.03
57	4/25/2002	3110	1.357
58	10/10/1984	3150	0.982
59	4/1/2015	3180	1.26
60	4/13/1992	3260	1.006
61	3/14/2017	3290	1.262
62	11/20/1992	3350	1.045
63	3/1/2013	3380	1.288
64	3/25/1988	3530	1.026
65	12/21/1993	3620	1.031
66	2/25/2010	3650	1.294
67	12/28/2009	3700	1.436
68	12/4/1976	3750	1.05
69	4/24/1985	3840	1.005
70	3/20/2013	3880	1.343
71	4/29/2014	3920	1.414
72	3/31/1988	4000	1.054
73	6/30/2010	4050	1.393
74	11/20/1991	4100	1.111
75	5/8/2014	4150	1.427
76	3/15/2016	4190	1.37
77	5/11/1987	4260	1.107
78	4/14/2004	4280	1.579
79	4/29/2004	4360	1.439
80	3/30/2018	4400	1.552
81	4/6/2013	4430	1.501
82	3/23/2018	4530	1.518
83	4/15/2004	4620	1.649
84	10/24/1974	4630	1.286
85	11/2/1974	4700	1.285
86	1/12/2010	4770	1.588
87	4/15/2004	4830	1.617
88	4/16/2004	4940	1.701
89	3/31/2005	5120	1.766
90	5/22/2014	5280	1.543
91	10/25/1974	5410	1.431
92	1/21/1970	5710	1.475
93	10/28/1974	5960	1.582
94	10/29/1974	6000	1.589

Annex 3

ODOBRENJA ZA GRADNJU

ANNEX 3 ODOBRENJA ZA GRADNJU

A) Odobrenje za gradnju izdato od Grada Sremske Mirovice

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ГРАД СРЕМСКА МИТРОВИЦА
ГРАДСКА УПРАВА ЗА УРБАНИЗАМ, ПРОСТОРИО ПЛАНИРАЊЕ И ИЗГРАДЊУ ОБЈЕКАТА
Број предмета: ROP-SMI-35116-ISAW-1/2021
Датум: 18.10.2021. године

Градска управа за урбанизам, просторно планирање и изградњу објеката Града Сремска Митровица, репетијујући по захтеву који је поднело ЈАВНО ВОДОПРИВРЕДНО ПРЕДУЗЕЋЕ "ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ" Нови Сад, Булевар Михајла Пупина број 25, у предмету издавања решења за извођење радова на санацији леве обале Саве у Јарку, на основу члана 145. став 1, Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“ број 72/2009, 81/2009- исправка, 64/2010-одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013- одлука УС, 50/2013-одлука УС, 98/2013-одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019, 9/2020 и 52/2021), члана 28. Правилника о поступку спровођења обједињене процедуре електронским путем („Службени гласник РС“ број 68/2019), члана 12 и 30. Одлуке о грађевинским управама ("Службени лист грађа Сремска Митровица" бр.30/2020), члана 3. Правилника о посебној врсти објекта и посебној врсти радова за које није потребно прибављати акт надлежног органа, као и врсти објекта који се граде, односно врсти радова који се изводе, на основу решења о одобрењу за извођењу радова, као и обиму и садржају и контроли техничке документације која се прилаже уз захтев и поступку који належни орган спроводи („Службени гласник РС“ број 102/2020 и 87/2021) и члана 136. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“ број 18/2016 и 95/2018-аутентично тумачење), доноси:

РЕШЕЊЕ

Одобрава се инвеститору ЈАВНО ВОДОПРИВРЕДНО ПРЕДУЗЕЋЕ "ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ" Нови Сад, Булевар Михајла Пупина број 25, извођење радова на санацији леве обале Саве од ркм 121-277 до ркм 123-350 код Јарка, катастарске парцеле 1371/16, 1549/1, 2593, 2641, 2642, 2643, 2653/2 и 2665 к.о. Јака.

Идејни пројекат инжењерског објекта број Е-72/18, од марта 2019. године и Елаборат о геотехничким условима санације број Е-72/18 од 2019. године и главна свеска, израђени од стране А.Д. "Хидрозавод ДТД" Нови Сад, Петра Драпшина 56, саставни су део овог решења.

Предрачунска вредност радова износи 1.171.222.528,2 динара.

Решење о одобрењу извођења радова престаје да важи ако се не изврши пријава радова у року од три године од дана правноснажности решења којим је одобрено извођење радова.

Инвеститор је дужан да поднесе пријаву радова органу који је издао решење о одобрењу за извођење радова пре почетка извођења радова.

Образложење

ЈАВНО ВОДОПРИВРЕДНО ПРЕДУЗЕЋЕ "ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ" Нови Сад, Булевар Михајла Пупина број преко централног информационог система, поднело је дана 11.10.2021. године овој Управи захтев за одобрење за извођење радова на санацији леве обале Саве у Јарку.

Прровером испуњености формалних услова за даље поступање по захтеву у поступку спровођења обједињене процедуре електронским путем, утвђено је да је захтев достављен у прописаној форми и да је достављена документација прописана чланом 28 и 29 Правилника о спровођењу обједињене процедуре електронским путем и то:

1. Идејни пројекат инжењерског објекта број Е-72/18, од марта 2019. године (део 1.2 и део 2.2), израђен од стране А.Д. "Хидрозавод ДТД" Нови Сад, Петра Драпшина 56,
2. Елаборат о геотехничким условима санације израђен од стране А.Д. "Хидрозавод ДТД" Нови Сад, Петра Драпшина 56,
3. Главна свеска број Е-72/18, од марта 2019. године (део 1.2 и део 2.2), израђен од стране А.Д. "Хидрозавод ДТД" Нови Сад, Петра Драпшина 56,
4. Пуномоћје,
5. Доказ о уплати накнаде за ЦЕОП,
6. Доказ о уплати републичке административите таксе за захтев и за решење,
7. Доказ о уплати градске таксе.

Уврдом у достављену документацију утврђено је да су испуњени формални услови за даље поступање.

Како је након спровођења поступка утврђено да је инвеститор уз захтев за издавање Решења о одобрењу за извођење радова, поднео своју потребну документацију из члана 145. Закона о планирању и изградњи и члана 28. и 29. Правилника о спровођењу обједињене процедуре електронским путем, овај орган је донео решење као у дипозитиву.

ПРАВНА ПОУКА: Против овог решења може се изјавити жалба Покрајинском секретаријату за енергетику, грађевинарство и саобраћај у Новом Саду у року од 8 дана од дана достављања овог решења. Жалба се предаје путем ове управе и таксира са 490,00 динара административне таксе.

НАЧЕЛНИК

Весна Вујановић, дипл. правник

B) Odobrenje za gradnju izdato od Grada Rume

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Аутономна Покрајина Војводина
ОПШТИНА РУМА
ОПШТИПСКА УПРАВА
ОДЕЉЕЊЕ ЗА УРБАНИЗАМ И ГРАЂЕЊЕ
ОДСЕК ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОБЈЕДИЊЕНЕ ПРОЦЕДУРЕ
Број предмета: ROP-RUM-35111-ISAW-1/2021
Заводни број: 351-915/21
Датум: 01.11.2021. године
Република Србија

На основу члана 145. Закона о планирању и изградњи ("Сл. гласник РС", бр. 72/2009, 81/2009 - испр., 64/2010 - одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013 - одлука УС, 98/2013 - одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019-др. закон и 9/2020), члана 3. Правилника о посебној врсти објекта и посебној врсти радова за које није потребно прибављати акт надлежног органа, као и врсти објекта који се граде, односно врсти радова који се изводе, на основу решења о одобрењу извођења радова, као и обиму и садржају и контроли техничке документације која се прилаже уз захтев и поступку који надлежни орган спроводи (Сл. Гласник РС, бр. 102/2020), члана 136. Закона о општем управном поступку ("Сл. Гласник РС", бр. 18/2016 и 95/2018), члана 27. и члана 28. Правилника о поступку спровођења обједињене процедуре електронским путем ("Сл. гласник РС", бр. 68/2019), члана 3. и члана 15. Одлуке о Општинској управи Општине Рума ("Сл. лист општина Срема", бр. 37/16), Одељење за урбанизам и грађење Општинске управе Општине Рума, решавајући по захтеву инвеститора, ЈВП „Воде Војводине“ ПИБ: 102094162 из Новог Сада, Булевар Михајла Пупина бр. 25, поднетом од стране овлашћеног лица, Приор Божане из Новог Сада, доноси:

РЕШЕЊЕ

ОДОБРАВА СЕ ИНВЕСТИТОРУ ЈВП „Воде Војводине“ ПИБ: 102094162 из Новог Сада, Булевар Михајла Пупина бр. 25, извођење радова на санацији леве обале реке Саве од ркм 121+277 до ркм 123+350 у Хрготовцима, на катастарским парцелама број: 3617/2, 4387, 4507/1 и 4508 све к.о. Хрготовци.

Предрачунска вредност радова износи 1.171.222.528,20 динара.

Саставни део Одобрења за извођење радова:

- За објекте јавне намене у јавној својини не обрачунава се допринос за уређивање грађевинског земљишта, а у складу са чланом 97. став 8. Закона о планирању и изградњи ("Сл. гласник РС", бр. 72/2009, 81/2009 - испр., 64/2010 - одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013 - одлука УС, 98/2013 - одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 9/2020 и 52/2021).
- Идејни пројекат у чијем саставу је:
- Главну свеску бр. Е-72/18 од марта 2019. године, израђену од АД "Хидрозавод ДТД" из Новог Сада, главни пројектант: Николетић Срђан, дипл.инж.грађ. са лиценцом број 314 Р727 18;
- Идејни пројекат - пројекат инжењерског објекта (део 1/2) бр. Е-72/18 од марта 2019. године, израђен од АД "Хидрозавод ДТД" из Новог Сада, одговорни пројектант: Бијелић Александар, дипл.инж.грађ. са лиценцом број 313 Ј028 10 и Николетић Срђан, дипл.инж.грађ. са лиценцом број 314 Р727 18;
- Идејни пројекат - пројекат инжењерског објекта (део 2/2) бр. Е-72/18 од марта 2019. године, израђен од АД "Хидрозавод ДТД" из Новог Сада, одговорни пројектант: Бијелић Александар, дипл.инж.грађ. са лиценцом број 313 Ј028 10 и Николетић Срђан, дипл.инж.грађ. са лиценцом број 314 Р727 18;
- Елаборат о геотехничким условима санације, бр. Е-72/18 од марта 2019. године, израђен од АД "Хидрозавод ДТД" из Новог Сада, одговорни пројектант: Станић Немана, дипл.инж.грађ. са лиценцом број 391 Т615 12.

PROJEKAT INTEGRISANOG RAZVOJA KORIDORA REKE SAVE I DRINE (SDIP)
Plan upravljanja životnom sredinom i socijalnim pitanjima - ESMP

Инвеститор је дужан да овом Органу пријави радове у року од три године од дана правноснажности решења, а најкасније осам дана пре почетка извођења радова.

Пријава садржи датум почетка и рок завршетка грађења, односно извођења радова.

Инвеститор је дужан да трајно чува један оригинални или на прописан начин комплетиран примерак техничке документације на основу које је издато решење са свим изменама и допунама извршеним у току грађења и свим детаљима за извођење радова.

У случају штете настале као последица примене техничке документације, на основу које је издато Решење за коју се накнадно утврди да није у складу са прописима и правилима струке, за штету солидарно одговарају пројектант који је израдио и потписао техничку документацију, вршилац техничке контроле и инвеститор.

О бразложење

Дана 11.10.2021. године, инвеститор, ЈВП „Воде Војводине“ ПИБ: 102094162 из Новог Сада, Булевар Михајла Пупина бр. 25, путем овлашћеног лица, Приор Божане из Новог Сада, поднео је захтев овом Одјељењу за издавање Одобрења за извођење радова извођење радова на санацији леве обале реке Саве од ркм 121+277 до ркм 123+350 у Хртковцима, на катастарским парцелама број: 3617/2, 4387, 4507/1 и 4508 све к.о. Хртковци, као што је описано у диспозитиву Решења.

Уз захтев за издавање одобрења за извођење радова приложена је потребна документација и то:

1. Идејни пројекат у чијем саставу је

- Главну свеску бр. Е-72/18 од марта 2019. године, израђену од АД "Хидрозавод ДТД" из Новог Сада, главни пројектант: Николетић Срђан, дипл.инж.грађ. са лиценцом број 314 Р727 18;
- Идејни пројекат - пројекат инжењерског објекта (део 1/2) бр. Е-72/18 од марта 2019. године, израђен од АД "Хидрозавод ДТД" из Новог Сада, одговорни пројектант: Бијелић Александар, дипл.инж.грађ. са лиценцом број 313 Ј028 10 и Николетић Срђан, дипл.инж.грађ. са лиценцом број 314 Р727 18;
- Идејни пројекат - пројекат инжењерског објекта (део 2/2) бр. Е-72/18 од марта 2019. године, израђен од АД "Хидрозавод ДТД" из Новог Сада, одговорни пројектант: Бијелић Александар, дипл.инж.грађ. са лиценцом број 313 Ј028 10 и Николетић Срђан, дипл.инж.грађ. са лиценцом број 314 Р727 18;
- Елаборат о геотехничким условима санације, бр. Е-72/18 од марта 2019. године, израђен од АД "Хидрозавод ДТД" из Новог Сада, одговорни пројектант: Станић Немања, дипл.инжеол. са лиценцом број 391 Е615 12.

2. Доказ о уплати републичке административне таксе.

3. Доказ о уплати накнаде за ЦЕОПL

4. Овлашћење за подносиоца захтева.

Дана 01.11.2021. године, орган је из базе података РГЗ РС (katastar.rgz.gov.rs) преузео преписе листове непокретности број: 820 , 194 и 63 све к.о. Хртковци к.о.

Републичка административна такса на захтев и на решење, уплаћена је уплатницом у износу од 6.150,00 динара, сходно тарифном броју 1. и тарифном броју 165. тачка 4. Закона о републичким административним таксама ("Сл. гласник РС", бр. 43/2003, 51/2003 - испр., 61/2005, 101/2005 - др. закон, 5/2009, 54/2009, 50/2011, 70/2011 - усклађени дип. изн., 55/2012 - усклађени дип. изн., 93/2012, 47/2013 - усклађени дип. изн., 65/2013 - др. закон, 57/2014 - усклађени дип. изн., 45/2015 - усклађени дип. изн., 83/2015, 112/2015, 50/2016 - усклађени дип. изн., 61/2017 - усклађени дип. изн., 113/2017, 3/2018 - испр., 50/2018 - усклађени дип. изн., 95/2018, 38/2019 - усклађени дип. изн., 86/2019, 90/2019- испр. и 98/2020-усклађени дип.изн, 144/2020 и 62/2021-услађени дип.изн.).

Накнада за ЦЕОПL уплаћена је у износу од 2.000,00 динара, у складу са Одлуком о накнадама за послове регистрације и друге послове које пружа Агенција за привредне регистре ("Сл. гласник РС", бр. 119/13, 138/14, 45/15, 106/15, 32/16, 60/16, 75/18, 73/19 и 15/20, 91/20 и 11/21).

Разматрајући захтев и приложену документацију инвеститора као и документацију прикупљену по

PROJEKAT INTEGRISANOG RAZVOJA KORIDORA REKE SAVE I DRINE (SDIP)
Plan upravljanja životnom sredinom i socijalnim pitanjima - ESMP

службеној дужности; утврђено је да су испуњени услови прописани чланом 145. Закона о платирању и изградњи ("Сл. гласник РС", бр. 72/2009, 81/2009 - испр., 64/2010 - одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013 - одлука УС, 98/2013 - одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019-др. закон и 9/2020), те је одлучено као у диспозитиву овог Решења.

ПОУКА О ПРАВНОМ СРЕДСТВУ Против овог решења се може изјавити жалба Покрајинском секретаријату за енергетику, грађевинарство и саобраћај у Новом Саду, у року од 8 дана од дана евидентирања кроз ЦЕОП, односно дана објављивања. Жалба се подноси овом органу, преко овог Одјељења, путем ЦЕОП-а, таксирана са 490,00 динара републичке административне таксе уплаћених на рачун број 840-742221873-57 са позивом на број 90 229 и 50,00 динара општинске административне таксе уплаћене на рачун број 840-742251843-73, модел 97 и позив на број 90 229.

ОВЛАШЋЕНО СЛУЖБЕНО ЛИЦЕ

ТАЊА УРБАН

Aneks 4

UKLJUČIVANJE ZAIINTERESOVANIH STRANA

ANEKS 4 UKLJUČIVANJE ZAINTERESOVANIH STRANA

Identifikovane zainteresovane strane

Zainteresovane strane se mogu definisati kao osobe ili organizacije koje mogu da utiču, budu pod uticajem ili koje mogu biti pogođene odlukama ili aktivnostima. Zainteresovane strane, u smislu ovog Projekta, spadaju u sledeće glavne grupe:

Potencijalno pogođene strane:

- Zaposleni u Javnom vodoprivrednom preduzeću i Izvođači;
- Predstavnici kompanija koje obavljaju poslove u području koje direktno graniči sa loakcijom Projekta;
- Stanovnici naselja u okviru zone uticaja Projekta
- Na lokalnom i regionalnom nivou: lokalni zemljovalasnici, zakupci zemljišta u okviru služnosti Projekta; i potencijalno pogođene industrije / kompanije.

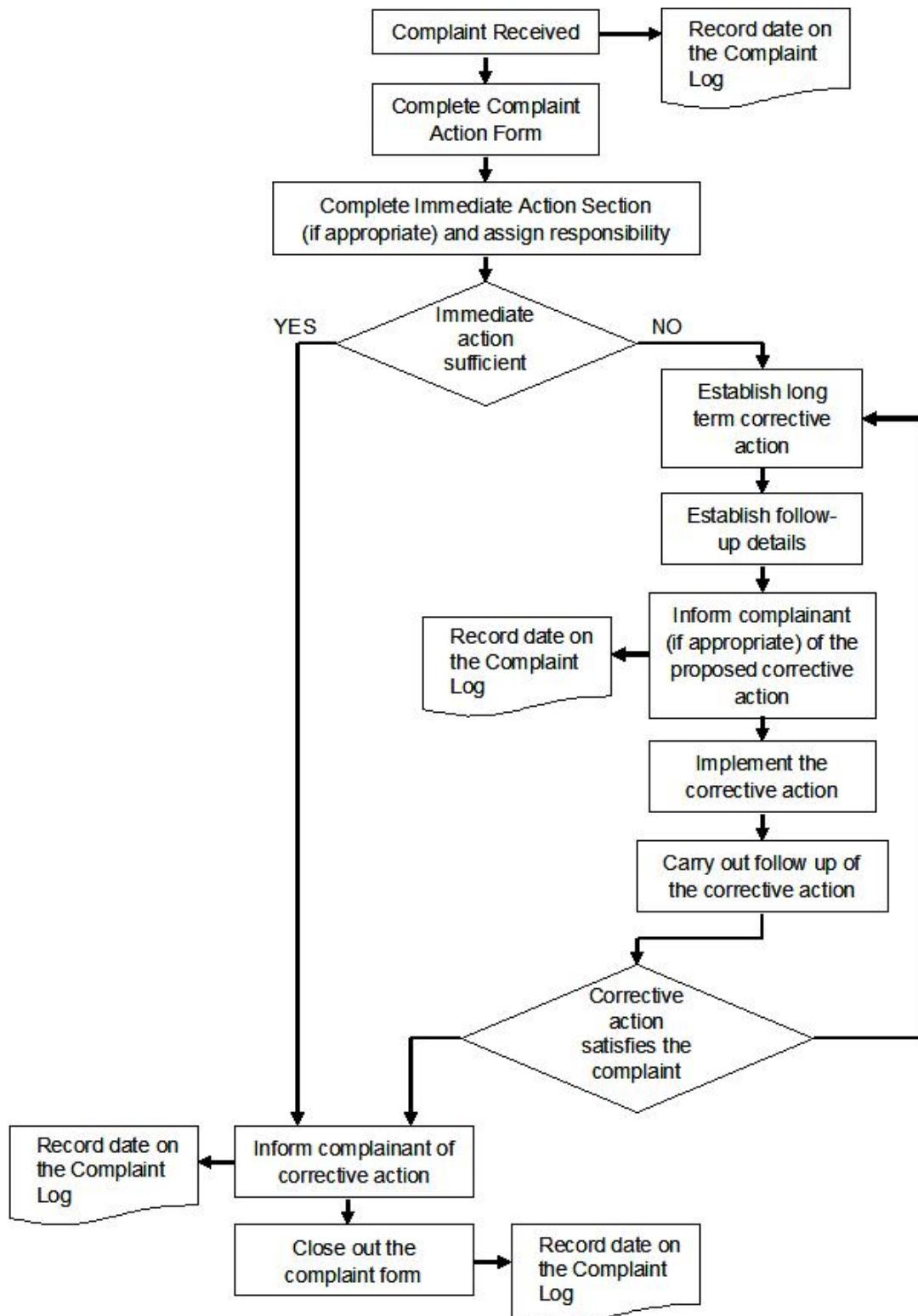
Zainteresovane strane:

- Javnost;
- Ostale kompanije koje rade u nacionalnoj mreži; i
- Nevladine organizacije (NVO).

Potvrđuje se da će druge zainteresovane strane moći da budu identifikovane i uključene, u skladu sa razvijanjem Projekta. U tom smislu, jednom kada bude identifikovana, svaka zainteresovana strana biće označena u odnosu na njene interese, zabrinutosti i zahteve i biće dodata na ovu listu.

Žalbeni mehanizam i obrazac

Dijagram žalbenog postupka

Žalbe se rešavaju u roku od 15 radnih dana.

PROJEKAT INTEGRISANOG RAZVOJA KORIDORA REKE SAVE I DRINE (SDIP)
Plan upravljanja životnom sredinom i socijalnim pitanjima - ESMP

Žalbeni broj (popunjava [ime]):			
Kontakt informacije	Ime		
	Adresa		
	Tel:		
	e-mail:		
Na koji način želite da budete kontaktirani? Označite	Poštom	Telefonom	Elektronskom poštom
Ime i informacije iz lične karte.			
Detalji o žalbi. Opis problema, pogodena osoba/osobe, vreme događaja, mesto događaja i koliko puta se događaj ponovio			
Vaš predlog rešavanja problema			
Kome podneti obrazac /[ime]	Poštom, na adresu:		
	Lično: ostavite obrazac kod		
	Putem imejla: Pošaljite svoju pritužbu, predloženo rešenje i kontaktne informacije na adresu:		
Potpis		Datum	

PROJEKAT INTEGRISANOG RAZVOJA KORIDORA REKE SAVE I DRINE (SDIP)
Plan upravljanja životnom sredinom i socijalnim pitanjima - ESMP

SPISAK PARCELA SA VLASNICIMA

Opština Ruma
K.O. Hrtkovci
Parcele na obaloutvrdi

Br. parcele	Br. lista nepokretnosti	Površina parcele			Vlasnik	Vlasništvo	Adresa	Napomena
		(ha)	(ari)	(m ²)				(eks cela, deo, odšt)
OBALOUTVRDA								
3617/2	1509		30	99	Savić Jovan	Privatna svojina	Šestar	eksproprijacija
4387	194		9	00	Opština Ruma	Javna svojina	Šestar	
4507/1	63	59	81	50	Republika Srbija	Državna svojina	Put	Pravo korišćenja ima JVP "Vode Vojvodine"
4508	63	125	55	92	Republika Srbija	Državna svojina	eka Sava	Pravo korišćenja ima JVP "Vode Vojvodine"

Opština Sremska Mitrovica
K.O. Jarak
Parcele na obaloutvrdi

Br. Parcele	Br lista nepokretnosti	Površina parcele			Owner	Type of ownership-	Address	Napomena
		(ha)	(ari)	(m ²)				(eks cela, deo, odšt)
OBALOUTVRDA								
1371/16	1261		42	58	Republika Srbija	Javna svojina	Crvenka	
1549/1	1260	7	03	24	Republika Srbija	Državna svojina	Oderovci	Pravo korišćenja ima R.T.C."Luka Leget" A.D.
2593	1262	1	32	97	Grad Sremska Mitrovica	Javna svojina	Crvenka	
2641	273		69	70	Republika Srbija	Državna svojina	Selo	Pravo korišćenja ima JVP "Vode Vojvodine"
2642	273		43	09	Republika Srbija	Državna svojina	Selo	Pravo korišćenja ima JVP "Vode Vojvodine"
2643	273		76	46	Republika Srbija	Državna svojina	Selo	Pravo korišćenja ima JVP "Vode Vojvodine"
2653/2	258	3	22	42	Republika Srbija	Državna svojina	Dobreč	Pravo korišćenja ima JP "Vojvodina šume" - šumsko gazdinstvo Sremska Mitrovica
2665	273	129	31	02	Republika Srbija	Državna svojina	Dobreč	Pravo korišćenja ima JVP "Vode Vojvodine"

ANEKS 5

IZVEŠTAJ O JAVNIM KONSULTACIJAMA

ANEKS 4: IZVEŠTAJ O JAVNOM OBJAVLJIVANJU I JAVNIM KONSULTACIJAMA

Ovo poglavlje će biti inkorporirano po okončanju javnih konsultacija.

Aneks 6

IZVOD IZ UREDBE O EKOLOŠKOJ MREŽI

ANEKS 5: IZVOD IZ UREDBE O EKOLOŠKOJ MREŽI

UREDBA O EKOLOŠKOJ MREŽI

("Službeni glasnik RS", br. 102/2010)

Aneks 3 MERE ZAŠTITE EKOLOŠKE MREŽE

- 1) zabranjeno je uništavanje i narušavanje staništa kao i uništavanje i uznemiravanje divljih vrsta;
- 2) zabranjena je promena namena površina pod prirodnom i poluprirodnom vegetacijom (livade, pašnjaci, trščaci itd.)
- 3) zabranjena je promena morfoloških i hidroloških osobina područja od kojih zavisi funkcionalnost koridora;
- 4) planiranjem namene površina, kao i aktivnim merama zaštite očuvati i unaprediti prirodne i poluprirodne elemente koridora u skladu sa predeonim i vegetacijskim karakteristikama područja;
- 5) stimulisati tradicionalne vidove korišćenja prostora koji doprinose očuvanju i unapređivanju biodiverziteta;
- 6) preduzeti mere kojima se obezbeđuju sprečavanje, odnosno smanjenje, kontrola i sanacija svih oblika zagađivanja;
- 7) unaprediti ekološke koridore unutar građevinskih područja uspostavljanjem kontinuiteta zelenih površina čija struktura i namena podržava funkcije koridora;
- 8) na mestima ukrštanja ekoloških koridora sa elementima infrastrukturnih sistema koji formiraju barijere za migraciju vrsta, obezbediti tehničko-tehnološka rešenja za neometano kretanje divljih vrsta;
- 9) izvan zone stanovanja naselja zabranjena je izgradnja objekata čija namena nije direktno vezana za vodu na rastojanju manjem od 50 m od obale stajačih voda, odnosno linije srednjeg vodostaja vodotoka.

Aneks 7

NAPOMENA WB: UZIMANJE U OBZIR COVID-19 U PROJEKTIMA GRAĐEVINSKIH RADOVA

ANEKS 7: UZIMANJE U OBZIR COVID-19 U PROJEKTIMA GRADEVINSKIH RADOVA

This note was issued on April 7, 2020 and includes links to the latest guidance as of this date (e.g. from WHO). Given the COVID-19 situation is rapidly evolving, when using this note it is important to check whether any updates to these external resources have been issued.

1. Introduction

The COVID-19 pandemic presents Governments with unprecedented challenges. Addressing COVID-19 related issues in both existing and new operations starts with recognizing that this is not business as usual and that circumstances require a highly adaptive responsive management design to avoid, minimize and manage what may be a rapidly evolving situation. In many cases, we will ask Borrowers to use reasonable efforts in the circumstances, recognizing that what may be possible today may be different next week (both positively, because more supplies and guidance may be available, and negatively, because the spread of the virus may have accelerated).

This interim note is intended to guide teams on how to support Borrowers in addressing key issues associated with COVID-19 and consolidates the advice that has already been provided over the past month. As such, it should be used in place of other guidance that has been provided to date. This note will be developed as the global situation and the Bank's learning (and that of others) develops. This is not a time when 'one size fits all'. More than ever, teams will need to work with Borrowers and projects to understand the activities being carried out and the risks that these activities may entail. Support will be needed in designing mitigation measures that are implementable in the context of the project. These measures will need to take into account the capacity of the Government agencies, availability of supplies, and the practical challenges of operations on-the-ground, including stakeholder engagement, supervision, and monitoring. In many circumstances, communication itself may be challenging, where face-to-face meetings are restricted or prohibited, and where IT solutions are limited or unreliable.

This note emphasizes the importance of careful scenario planning, clear procedures and protocols, management systems, effective communication and coordination, and the need for high levels of responsiveness in a changing environment. It recommends assessing the current situation of the project, putting in place mitigation measures to avoid or minimize the chance of infection, and planning what to do if either project workers become infected or the workforce includes workers from proximate communities affected by COVID-19. In many projects, measures to avoid or minimize will need to be implemented at the same time as dealing with sick workers and relations with the community, some of whom may also be ill or concerned about infection. Borrowers should understand the obligations that contractors have under their existing contracts (see Section 3), require contractors to put in place appropriate organizational structures (see Section 4) and develop procedures to address different aspects of COVID-19 (see Section 5).

2. Challenges with construction/civil works

Projects involving construction/civil works frequently involve a large workforce, together with suppliers and supporting functions and services. The workforce may comprise workers from international, national, regional, and local labor markets. They may need to live in on-site accommodation, lodge within communities close to work sites, or return to their homes after work. There may be different contractors permanently present on site, carrying out different activities, each with their dedicated workers. Supply chains may involve international, regional, and national suppliers facilitating the regular flow of goods and services to the project (including supplies essential to the project such as fuel, food, and water). As such there will also be a regular flow of parties entering and exiting the site; support services, such as catering, cleaning services, equipment, material and supply deliveries, and specialist sub-contractors, brought in to deliver specific elements of the works.

Given the complexity and the concentrated number of workers, the potential for the spread of infectious disease in projects involving construction is extremely serious, as are the implications of such a spread. Projects may experience large numbers of the workforce becoming ill, which will strain the project's health facilities, have implications for local emergency and health services, and may jeopardize the progress of the construction work and the schedule of the project. Such impacts will be exacerbated where a workforce is large and/or the project is in remote or under-serviced areas. In such circumstances, relationships with the community can be strained or difficult and conflict can arise, particularly if people feel they are being exposed to disease by the project or are having to compete for scarce resources. The project must also exercise appropriate precautions against introducing the infection to local communities.

3. Does the construction contract cover this situation?

Given the unprecedented nature of the COVID-19 pandemic, it is unlikely that the existing construction/civil works contracts will cover all the things that a prudent contractor will need to do. Nevertheless, the first place for a Borrower to start is with the contract, determining what a contractor's existing obligations are, and how these relate to the current situation.

The obligations on health and safety will depend on what kind of contract exists (between the Borrower and the main contractor; between the main contractors and the sub-contractors). It will differ if the Borrower used

the World Bank's standard procurement documents (SPDs) or used national bidding documents. If a FIDIC document has been used, there will be general provisions relating to health and safety. For example, the standard FIDIC, Conditions of Contract for Construction (Second Edition 2017), which contains no 'ESF enhancements', states (in the General Conditions, clause 6.7) that the Contractor will be required:

- to take all necessary precautions to maintain the health and safety of the Contractor's Personnel
- to appoint a health and safety officer at site, who will have the authority to issue directives to maintain the health and safety of all personnel authorized to enter and or work on the site and to take protective measures to prevent accidents
- to ensure, in collaboration with local health authorities, that medical staff, first aid facilities, sickbay, ambulance services and any other medical services specified are available at all times at the site and any accommodation
- to ensure suitable arrangements are made for all necessary welfare and hygiene requirements and the prevention of epidemics

These requirements have been enhanced through the introduction of the ESF into the SPDs (edition dated July 2019). The general FIDIC clause referred to above has been strengthened to reflect the requirements of the ESF. Beyond FIDIC's general requirements discussed above, the Bank's Particular Conditions include some relevant requirements on the Contractor, including:

- to provide health and safety training for Contractor's Personnel (which include project workers and all personnel that the Contractor uses on-site, including staff and other employees of the Contractor and Sub-contractors and any other personnel assisting the Contractor in carrying out project activities)
- to put in place workplace processes for Contractor's Personnel to report work situations that are not safe or healthy
- gives Contractor's Personnel the right to report work situations which they believe are not safe or healthy, and to remove themselves from a work situation which they have a reasonable justification to believe presents an imminent and serious danger to their life or health (with no reprisal for reporting or removing themselves)
- requires measures to be in place to avoid or minimize the spread of diseases including measures to avoid or minimize the transmission of communicable diseases that may be associated with the influx of temporary or permanent contract-related labor
- to provide an easily accessible grievance mechanism to raise workplace concerns

Where the contract form used is FIDIC, the Borrower (as the Employer) will be represented by the Engineer (also referred to in this note as the Supervising Engineer). The Engineer will be authorized to exercise authority specified in or necessarily implied from the construction contract. In such cases, the Engineer (through its staff on-site) will be the interface between the PCU and the Contractor. It is important therefore to understand the scope of the Engineer's responsibilities. It is also important to recognize that in the case of infectious diseases such as COVID-19, project management – through the Contractor/sub-contractor hierarchy – is only as effective as the weakest link. A thorough review of management procedures/plans as they will be implemented through the entire contractor hierarchy is important. Existing contracts provide the outline of this structure; they form the basis for the Borrower to understand how proposed mitigation measures will be designed and how adaptive management will be implemented and to start a conversation with the Contractor on measures to address COVID-19 in the project.

4. WHAT PLANNING SHOULD THE BORROWER BE DOING?

Task teams should work with Borrowers (PCUs) to confirm that projects (i) are taking adequate precautions to prevent or minimize an outbreak of COVID-19, and (ii) have identified what to do in the event of an outbreak. Suggestions on how to do this are set out below:

- The PCU, either directly or through the Supervising Engineer, should request details in writing from the Main Contractor of the measures being taken to address the risks. As stated in Section 3, the construction contract should include health and safety requirements, and these can be used as the basis for identification of, and requirements to implement COVID-19 specific measures. The measures may be presented as a contingency plan, as an extension of the existing project emergency and preparedness plan or as standalone procedures. The measures may be reflected in revisions to the project's health and safety manual. This request should be made in writing (following any relevant procedure set out in the contract between the Borrower and the contractor).
- In making the request, it may be helpful for the PCU to specify the areas that should be covered. This should include the items set out in Section 5 below and take into account current and relevant

guidance provided by national authorities, WHO, and other organizations. See the list of references in the Annex to this note.

- The PCU should require the Contractor to convene regular meetings with the project health and safety specialists and medical staff (and where appropriate the local health authorities), and to take their advice in designing and implementing the agreed measures.
- Where possible, a senior person should be identified as a focal point to deal with COVID-19 issues. This can be a work supervisor or a health and safety specialist. This person can be responsible for coordinating the preparation of the site and making sure that the measures taken are communicated to the workers, those entering the site, and the local community. It is also advisable to designate at least one back-up person; in case the focal point becomes ill; that person should be aware of the arrangements that are in place.
- On sites where there are several contractors and therefore (in effect) different workforces, the request should emphasize the importance of coordination and communication between the different parties. Where necessary, the PCU should request the main contractor to put in place a protocol for regular meetings of the different contractors, requiring each to appoint a designated staff member (with back up) to attend such meetings. If meetings cannot be held in person, they should be conducted using whatever IT is available. The effectiveness of mitigation measures will depend on the weakest implementation, and therefore all contractors and sub-contractors must understand the risks and the procedure to be followed.
- The PCU, either directly or through the Supervising Engineer, may provide support to projects in identifying appropriate mitigation measures, particularly where these will involve interface with local services, in particular health and emergency services. In many cases, the PCU can play a valuable role in connecting project representatives with local Government agencies and helping coordinate a strategic response, which takes into account the availability of resources. To be most effective, projects should consult and coordinate with relevant Government agencies and other projects in the vicinity.
- Workers should be encouraged to use the existing project grievance mechanism to report concerns relating to COVID-19, preparations being made by the project to address COVID-19 related issues, how procedures are being implemented, and concerns about the health of their co-workers and other staff.

5. What should the contractor cover?

The Contractor should identify measures to address the COVID-19 situation. What will be possible will depend on the context of the project: the location, existing project resources, availability of supplies, the capacity of local emergency/health services, the extent to which the virus already exists in the area. A systematic approach to planning, recognizing the challenges associated with rapidly changing circumstances, will help the project put in place the best measures possible to address the situation. As discussed above, measures to address COVID-19 may be presented in different ways (as a contingency plan, as an extension of the existing project emergency and preparedness plan or as standalone procedures). The PCUs and contractors should refer to guidance issued by relevant authorities, both national and international (e.g. WHO), which is regularly updated (see sample References and links provided in the references).

Addressing COVID-19 at a project site goes beyond occupational health and safety and is a broader project issue which will require the involvement of different members of a project management team. In many cases, the most effective approach will be to establish procedures to address the issues and then to ensure that these procedures are implemented systematically. Where appropriate given the project context, a designated team should be established to address COVID-19 issues, including PCU representatives, the Supervising Engineer, management (e.g. the project manager) of the contractor and sub-contractors, security, and medical and OHS professionals. Procedures should be clear and straightforward, improved as necessary, and supervised and monitored by the COVID-19 focal point(s). Procedures should be documented, distributed to all contractors, and discussed at regular meetings to facilitate adaptive management. The issues set out below include a number that represents expected good workplace management but is especially pertinent in preparing the project response to COVID-19.

(a) Assessing workforce characteristics

Many construction sites will have a mix of workers e.g. workers from the local communities; workers from a different part of the country; workers from another country. Workers will be employed under different terms and conditions and be accommodated in different ways. Assessing these different aspects of the workforce will help in identifying appropriate mitigation measures:

- The Contractor should prepare a detailed profile of the project workforce, key work activities, schedule for carrying out such activities, different durations of contract, and rotations (e.g. 4 weeks on, 4 weeks off).
- This should include a breakdown of workers who reside at home (i.e. workers from the community), workers who lodge within the local community and workers in on-site accommodation. Where possible, it should also identify workers that may be more at risk from COVID-19, those with underlying health issues, or who may be otherwise at risk.
- Consideration should be given to ways in which to minimize movement in and out of the project site. This could include lengthening the term of existing contracts, to avoid workers returning home to affected areas, or returning to site from affected areas.
- Workers accommodated on-site should be required to minimize contact with people near the site, and in certain cases be prohibited from leaving the site for the duration of their contract, so that contact with local communities is avoided.
- Consideration should be given to requiring workers lodging in the local community to move to site accommodation (subject to availability) where they would be subject to the same restrictions.
- Workers from local communities, who return home daily, weekly or monthly, will be more difficult to manage. They should be subject to health checks at the entry to the site (as set out above) and at some point, circumstances may make it necessary to require them to either use accommodation on-site or not to come to work.

(b) Entry/exit to the worksite and checks on commencement of work

Entry/exit to the work site should be controlled and documented for both workers and other parties, including support staff and suppliers. Possible measures may include:

- Establishing a system for controlling entry/exit to the site, securing the boundaries of the site, and establishing designating entry/exit points (if they do not already exist). Entry/exit to the site should be documented.
- Training security staff on the (enhanced) system that has been put in place for securing the site and controlling entry and exit, the behaviors required of them in enforcing such system, and any COVID -19 specific considerations.
- Training staff who will be monitoring entry to the site, providing them with the resources they need to document entry of workers, conducting temperature checks, and recording details of any workers that are denied entry.
- Confirming that workers are fit for work before they enter the site or start work. While procedures should already be in place for this, special attention should be paid to workers with underlying health issues or who may be otherwise at risk. Consideration should be given to the demobilization of staff with underlying health issues.
- Checking and recording temperatures of workers and other people entering the site or requiring self-reporting before or on entering the site.
- Providing daily briefings to workers before commencing work, focusing on COVID-19 specific considerations including cough etiquette, hand hygiene, and distancing measures, using demonstrations and participatory methods.
- During the daily briefings, reminding workers to self-monitor for possible symptoms (fever, cough) and to report to their supervisor or the COVID-19 focal point if they have symptoms or are feeling unwell.
- Preventing a worker from an affected area or who has been in contact with an infected person from returning to the site for 14 days or (if that is not possible) isolating such workers for 14 days.
- Preventing a sick worker from entering the site, referring them to local health facilities if necessary, or requiring them to isolate at home for 14 days.

(c) General hygiene

Requirements on general hygiene should be communicated and monitored, to include:

- Training workers and staff on-site on the signs and symptoms of COVID-19, how it is spread, how to protect themselves (including regular handwashing and social distancing), and what to do if they or other people have symptoms (for further information see [WHO COVID-19 advice for the public](#)).
- Placing posters and signs around the site, with images and text in local languages.

- Ensuring handwashing facilities supplied with soap, disposable paper towels and closed waste bins exist at key places throughout the site, including at entrances/exits to work areas; where there is a toilet, canteen or food distribution, or provision of drinking water; in worker accommodation; at waste stations; at stores; and in common spaces. Where handwashing facilities do not exist or are not adequate, arrangements should be made to set them up. Alcohol-based sanitizer (if available, 60-95% alcohol) can also be used.
- Review worker accommodations, and assess them in light of the requirements set out in IFC/EBRD guidance on Workers' Accommodation: processes and standards, which provides valuable guidance as to good practice for accommodation.
- Setting aside part of worker accommodation for precautionary self-quarantine as well as more formal isolation of staff who may be infected (see paragraph (f)).

(d) Cleaning and waste disposal

Conduct regular and thorough cleaning of all site facilities, including offices, accommodation, canteens, common spaces. Review cleaning protocols for key construction equipment (particularly if it is being operated by different workers). This should include:

- Providing cleaning staff with adequate cleaning equipment, materials, and disinfectant.
- Review general cleaning systems, training cleaning staff on appropriate cleaning procedures, and appropriate frequency in high use or high-risk areas.
- Where it is anticipated that cleaners will be required to clean areas that have been or are suspected to have been contaminated with COVID-19, providing them with appropriate PPE: gowns or aprons, gloves, eye protection (masks, goggles or face screens) and boots or closed work shoes. If appropriate PPE is not available, cleaners should be provided with the best available alternatives.
- Training cleaners in proper hygiene (including handwashing) before, during, and after conducting cleaning activities; how to safely use PPE (where required); in waste control (including for used PPE and cleaning materials).
- Any medical waste produced during the care of ill workers should be collected safely in designated containers or bags and treated and disposed of following relevant requirements (e.g., national, WHO). If open burning and incineration of medical wastes are necessary, this should be for a limited duration as possible. Waste should be reduced and segregated, so that only the smallest amount of waste is incinerated (for further information see WHO interim guidance on water, sanitation, and waste management for COVID-19).

(e) Adjusting work practices

Consider changes to work processes and timings to reduce or minimize contact between workers, recognizing that this is likely to impact the project schedule. Such measures could include:

- Decreasing the size of the work teams.
- Limiting the number of workers on-site at any one time.
- Changing to a 24-hour work rotation.
- Adapting or redesigning work processes for specific work activities and tasks to enable social distancing, and training workers on these processes.
- Continuing with the usual safety training, adding COVID-19 specific considerations. Training should include the proper use of normal PPE. While as of the date of this note, the general advice is that construction workers do not require COVID-19 specific PPE, this should be kept under review (for further information see WHO interim guidance on the rational use of personal protective equipment (PPE) for COVID-19).
- Reviewing work methods to reduce the use of construction PPE, in case of supplies become scarce or the PPE is needed for medical workers or cleaners. This could include, e.g. trying to reduce the need for dust masks by checking that water sprinkling systems are in good working order and are maintained or reducing the speed limit for haul trucks.
- Arranging (where possible) for work breaks to be taken in outdoor areas within the site.
- Consider changing canteen layouts and phasing mealtimes to allow for social distancing and phasing access to and/or temporarily restricting access to leisure facilities that may exist on-site, including gyms.

- At some point, it may be necessary to review the overall project schedule, to assess the extent to which it needs to be adjusted (or work stopped completely) to reflect prudent work practices, potential exposure of both workers and the community and availability of supplies, taking into account Government advice and instructions.

(b) Project medical services

Consider whether existing project medical services are adequate, taking into account existing infrastructure (size of clinic/medical post, number of beds, isolation facilities), medical staff, equipment and supplies, procedures, and training. Where these are not adequate, consider upgrading services where possible, including:

- Expanding medical infrastructure and preparing areas where patients can be isolated. Guidance on setting up isolation facilities is set out in WHO interim guidance on considerations for quarantine of individuals in the context of containment for COVID-19. Isolation facilities should be located away from worker accommodation and ongoing work activities. Where possible, workers should be provided with a single well-ventilated room (open windows and door). Where this is not possible, isolation facilities should allow at least 1 meter between workers in the same room, separating workers with curtains, if possible. Sick workers should limit their movements, avoiding common areas and facilities, and not be allowed visitors until they have been clear of symptoms for 14 days. If they need to use common areas and facilities (e.g. kitchens or canteens), they should only do so when unaffected workers are not present, and the area/facilities should be cleaned before and after such use.
- Training medical staff, which should include current WHO advise on COVID-19 and recommendations on the specifics of COVID-19. Where COVID-19 infection is suspected, medical providers on-site should follow WHO interim guidance on infection prevention and control during health care when novel coronavirus (nCoV) infection is suspected.
- Training medical staff in testing, if testing is available.
- Assessing the current stock of equipment, supplies, and medicines on-site, and obtaining additional stock, where required and possible. This could include medical PPE, such as gowns, aprons, medical masks, gloves, and eye protection. Refer to WHO guidance as to what is advised (for further information see WHO interim guidance on the rational use of personal protective equipment (PPE) for COVID-19).
- If PPE items are unavailable due to worldwide shortages, medical staff on the project should agree on alternatives and try to procure them. Alternatives that may commonly be found on construction sites include dust masks, construction gloves, and eye goggles. While these items are not recommended, they should be used as a last resort if no medical PPE is available.
- Ventilators will not normally be available on worksites, and in any event, intubation should only be conducted by experienced medical staff. If a worker is extremely ill and unable to breathe properly on his or her own, they should be referred immediately to the local hospital (see (g) below).
- Review existing methods for dealing with medical waste, including systems for storage and disposal (for further information see WHO interim guidance on water, sanitation and waste management for COVID-19, and WHO guidance on the safe management of wastes from health-care activities).

(c) Local medical and other services

Given the limited scope of project medical services, the project may need to refer sick workers to local medical services. Preparation for this includes:

- Obtaining information as to the resources and capacity of local medical services (e.g. number of beds, availability of trained staff, and essential supplies).
- Conducting preliminary discussions with specific medical facilities, to agree on what should be done in the event of ill workers needing to be referred to.
- Considering ways in which the project may be able to support local medical services in preparing for members of the community becoming ill, recognizing that the elderly or those with pre-existing medical conditions require additional support to access appropriate treatment if they become ill.
- Clarifying how an ill worker will be transported to the medical facility and checking the availability of such transportation.
- Establishing an agreed protocol for communications with local emergency/medical services.

- Agreeing with the local medical services/specific medical facilities the scope of services to be provided, the procedure for in-take of patients, and (where relevant) any costs or payments that may be involved.
- A procedure should also be prepared so that project management knows what to do in the unfortunate event that a worker ill with COVID-19 dies. While normal project procedures will continue to apply, COVID-19 may raise other issues because of the infectious nature of the disease. The project should liaise with the relevant local authorities to coordinate what should be done, including any reporting or other requirements under national law.

(d) Instances or spread of the virus

WHO provides detailed advice on what should be done to treat a person who becomes sick or displays symptoms that could be associated with the COVID-19 virus (for further information see [WHO interim guidance on infection prevention and control during health care when novel coronavirus \(nCoV\) infection is suspected](#)). The project should set out risk-based procedures to be followed, with differentiated approaches based on case severity (mild, moderate, severe, critical) and risk factors (such as age, hypertension, diabetes) (for further information see [WHO interim guidance on operational considerations for case management of COVID-19 in health facility and community](#)). These may include the following:

- If a worker has symptoms of COVID-19 (e.g. fever, dry cough, fatigue) the worker should be removed immediately from work activities and isolated on site.
- If testing is available on site, the worker should be tested on-site. If a test is not available at the site, the worker should be transported to the local health facilities to be tested (if testing is available).
- If the test is positive for COVID-19 or no testing is available, the worker should continue to be isolated. This will either be at the worksite or home. If at home, the worker should be transported to their home in transportation provided by the project.
- Extensive cleaning procedures with high-alcohol content disinfectants should be undertaken in the area where the worker was present, before any further work being undertaken in that area. Tools used by the worker should be cleaned using disinfectant and PPE disposed of.
- Co-workers (i.e. workers with whom the sick worker was in close contact) should be required to stop work, and be required to quarantine themselves for 14 days, even if they have no symptoms.
- Family and other close contacts of the worker should be required to quarantine themselves for 14 days, even if they have no symptoms.
- If a case of COVID-19 is confirmed in a worker on the site, visitors should be restricted from entering the site and working groups should be isolated from each other as much as possible.
- If workers live at home and have a family member who has a confirmed or suspected case of COVID-19, the worker should quarantine themselves and not be allowed on the project site for 14 days, even if they have no symptoms.
- Workers should continue to be paid throughout periods of illness, isolation, or quarantine, or if they are required to stop work, following national law.
- Medical care (whether on-site or in a local hospital or clinic) required by a worker should be paid for by the employer.

(e) Continuity of supplies and project activities

Where COVID-19 occurs, either in the project site or the community, access to the project site may be restricted, and the movement of supplies may be affected.

- Identify back-up individuals, in case key people within the project management team (PCU, Supervising Engineer, Contractor, sub-contractors) become ill, and communicate who these are so that people are aware of the arrangements that have been put in place.
- Document procedures, so that people know what they are, and are not reliant on one person's knowledge.
- Understand the supply chain for necessary supplies of energy, water, food, medical supplies, and cleaning equipment, consider how it could be impacted, and what alternatives are available. Early proactive review of international, regional, and national supply chains, especially for those supplies that are critical for the project, is important (e.g. fuel, food, medical, cleaning, and other essential supplies).

Planning for a 1-2 month interruption of critical goods may be appropriate for projects in more remote areas.

- Place orders for/procure critical supplies. If not available, consider alternatives (where feasible).
- Consider existing security arrangements, and whether these will be adequate in the event of an interruption to normal project operations.
- Consider at what point it may become necessary for the project to significantly reduce activities or to stop work completely, and what should be done to prepare for this, and to re-start work when it becomes possible or feasible.

(f) Training and communication with workers

Workers need to be provided with regular opportunities to understand their situation, and how they can best protect themselves, their families, and the community. They should be made aware of the procedures that have been put in place by the project, and their responsibilities in implementing them.

- It is important to be aware that in communities close to the site and amongst workers without access to project management, social media is likely to be a major source of information. This raises the importance of regular information and engagement with workers (e.g. through training, town halls, toolboxes) that emphasize what management is doing to deal with the risks of COVID-19. Allaying fear is an important aspect of workforce peace of mind and business continuity. Workers should be allowed to ask questions, express their concerns, and make suggestions.
- Training of workers should be conducted regularly, as discussed in the sections above, providing workers with a clear understanding of how they are expected to behave and carry out their work duties.
- Training should address issues of discrimination or prejudice if a worker becomes ill and provide an understanding of the trajectory of the virus, where workers return to work.
- Training should cover all issues that would normally be required on the worksite, including the use of safety procedures, use of construction PPE, occupational health and safety issues, and code of conduct, taking into account that work practices may have been adjusted.
- Communications should be clear, based on fact, and designed to be easily understood by workers, for example by displaying posters on hand washing and social distancing, and what to do if a worker displays symptoms.

(g) Communication and contact with the community

Relations with the community should be carefully managed, with a focus on measures that are being implemented to safeguard both workers and the community. The community may be concerned about the presence of non-local workers, or the risks posed to the community by a local worker's presence on the project site. The project should set out risk-based procedures to be followed, which may reflect WHO guidance (for further information see [WHO Risk Communication and Community Engagement \(RCCE\) Action Plan Guidance COVID-19 Preparedness and Response](#)). The following good practice should be considered:

- Communications should be clear, regular, based on fact, and designed to be easily understood by community members.
- Communications should utilize available means. In most cases, face-to-face meetings with the community or community representatives will not be possible. Other forms of communication should be used; posters, pamphlets, radio, text messages, electronic meetings. The means used should take into account the ability of different members of the community to access them, to make sure that communication reaches these groups.
- The community should be made aware of procedures put in place at the site to address issues related to COVID-19. This should include all measures being implemented to limit or prohibit contact between workers and the community. These need to be communicated clearly, as some measures will have financial implications for the community (e.g. if workers are paying for lodging or using local facilities). The community should be made aware of the procedure for entry/exit to the site, the training being given to workers, and the procedure that will be followed by the project if a worker becomes sick.
- If project representatives, contractors, or workers are interacting with the community, they should practice social distancing and follow other COVID-19 guidance issued by relevant authorities, both national and international (e.g. WHO).

6. Emergency powers and legislation

Many Borrowers are enacting emergency legislation. The scope of such legislation, and the way it interacts with other legal requirements, will vary from country to country. Such legislation can cover a range of issues, for example:

- Declaring a public health emergency
- Authorizing the use of police or military in certain activities (e.g. enforcing curfews or restrictions on movement)
- Ordering certain categories of employees to work longer hours, not to take holiday or not to leave their job (e.g. health workers)
- Ordering non-essential workers to stay at home, for reduced pay or compulsory holiday

Except in exceptional circumstances (after referral to the World Bank's Operations Environmental and Social Review Committee (OESRC)), projects will need to follow emergency legislation to the extent that these are mandatory or advisable. The Borrower must understand how mandatory requirements of the legislation will impact the project. Teams should require Borrowers (and in turn, Borrowers should request Contractors) to consider how the emergency legislation will impact the obligations of the Borrower set out in the legal agreement and the obligations set out in the construction contracts. Where the legislation requires a material departure from existing contractual obligations, this should be documented, setting out the relevant provisions.